

LIBRERÍA DE MOYA,
Málaga.
Materiales
para encuadernadores

30

~~VIII-3-15~~

~~XVII-1-9~~

~~FI LIDAD
DE FICHAS Y LETRAS
Est. XIII
Tabla 2
Núm. 19~~

Haber libro multos annos. No. orig. 20
aut. — ch —

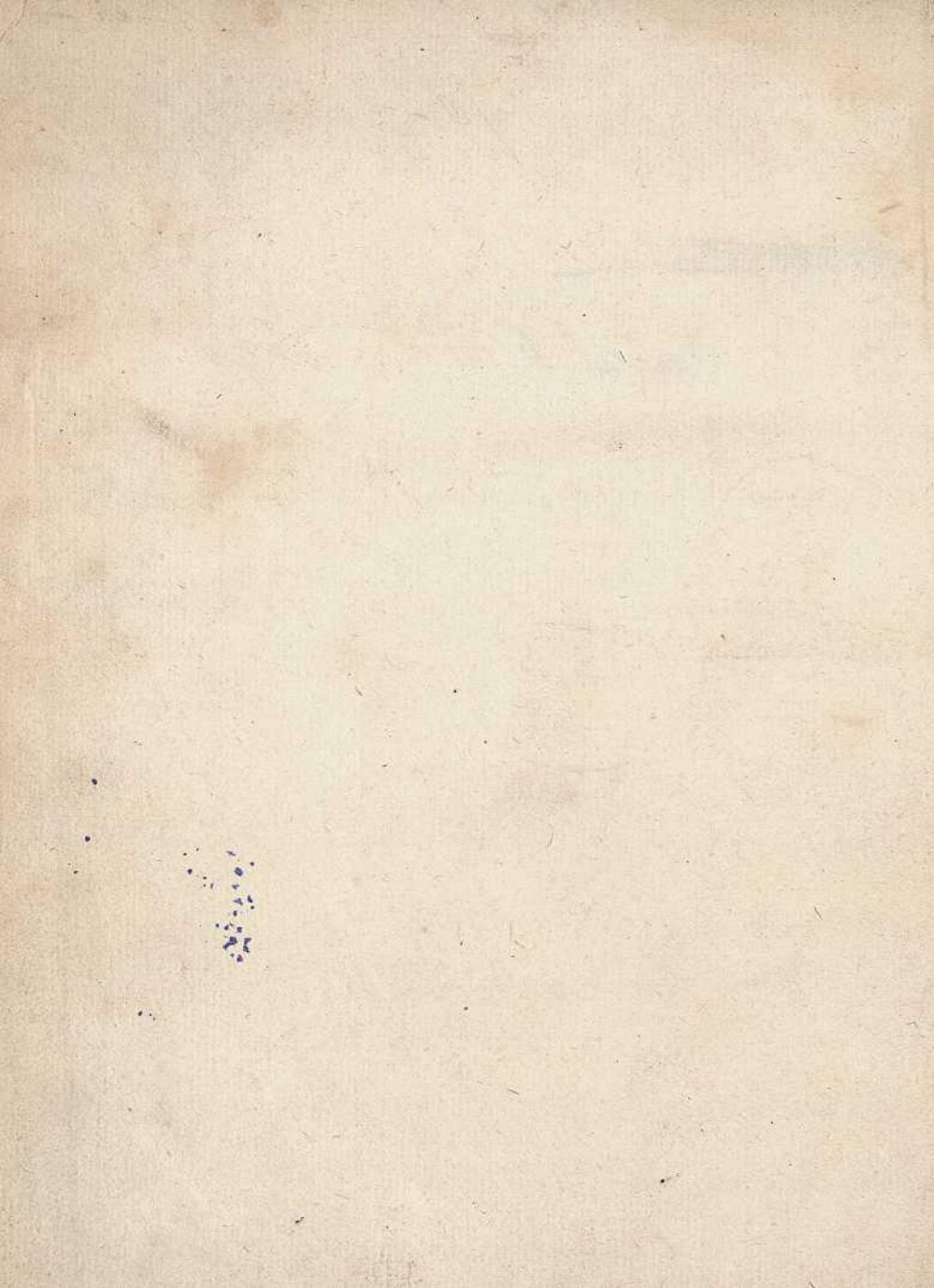
f. 8

~~1771~~

v

Caja A-76

(H. 6)

THOMÆ ERPENII
GRAMMATICA ARABICA

CUM

FABULIS LOCMANNI, ETC.

ACCEDUNT

EXCERPTA ANTHOLOGIÆ

VETERUM ARABIÆ POETARUM

QUÆ INSCRIBITUR

HAMASA ABI TEMMAM

EX MSS. BIBLIOTH. ACADEM. BATAVÆ

EDITA, CONVERSA,

ET NOTIS ILLUSTRATA

A B

ALBERTO SCHULTENS.

PRÆFATIO

Imaginarium Linguam, Scriptionem, & Lineam Sanctam
Judeorum confutat.

LUGDUNI BATAVORUM,
APUD SAMUELEM LUCHTMANS, ET FILIUM,
Academiae Typographos. MDCCXLVIII.

THOMAS ERPENNII
GRAMMATICAE ARABICAE

CUM

TABLETIS LOCUMANNI, etc.

ACCEDUNT

EXCERPTA ANTIQVARIORVM

MASTRIUM ARABICAE ROBERTVM

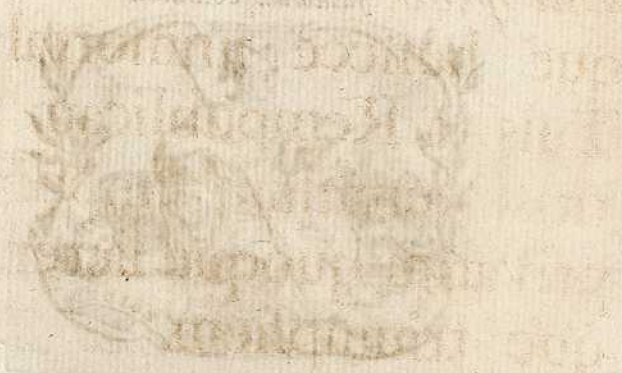
DE V. INSCRIBITVR

M. A. M. A. A. A. T. M. M. A. M.

ET NOTIS ILLUSTRATA

ALBERTO SCHULTZIO

ALBERTO SCHULTZIO

LIBRARIUS PATRIS R. U. M.
ALBERTO SCHULTZIO

e.k

J. v. d. Spyl *Justit*
PERILLUSTRI. ET. EXCELLENTISSIMO.

V I R O.

WILHELMO.

COMITI. DE. BENTINK.

DOMINO.

IN. ROON. PENDRECHT.

ET. DOREWAERDT.

ETC. ETC. ETC.

OR-

ORDINIS. EQUESTRIS.
H O L L A N D I Æ.
MEMBRO. SPLENDIDISSIMO.
CELSO. AC. PRÆPOTENTI.
CONSESSUI.
FOEDERATI. BELGII.
ADSCRIPTO.
AD. CONGRESSUM.
PACIFICATIONIS.
AQUISGRANENSIS.
CUM. MAXIME.
SOCIATÆ. REIPUBLICÆ.
L E G A T O.
ACADEMIÆ. BATAVÆ.
CURATORI. PRIMO.
ETC. ETC. ETC.
A. SCHULTENS.

PERILLUSTRIS

A C

EXCELLENTISSIME

C O M M E S.

Infaufto Marte
diffracta jace-
bant Fœderati
Belgii repagula.

Jam Reipublicæ fines per-
fultabat Bellum formidolo-

† 3 sis-

DEDICATIO.

fissimum. Jam non erepto, sed furrepto invictissimo propugnaculo, quod ulteriorem impressionem depulsurum sperabatur, commune omnium Civitatum Tutamen ac præsidium immanis fragor circumtonabat; quum, ecce! insperata tantis in tenebris serenitas diffulsi, atque lætissima Pacis auspicia sese necopinato extulere.

Incredibilis miraculo e-
ven-

DEDICATIO.

ventus erectæ omnium civium mentes destinctum in Salutem *Belgii* brachium Supremi Numinis adorant.

Venerantur Redivivum in GULIELMO QUARTO, PRINCIPE PIO, FELICI, AUGUSTO, Genium Heroum, qui Republicam hancce sanguine suo fundarunt, & ad prælustre in *Europa* culmen evexerunt: atque *Halcyonias* hancce cum Faustissimo
com-

DEDICATIO.

communis Patriæ SIDERE
e Cœlo demissas agnos-
cunt, persentiscunt.

Tuam quoque ILLU-
STRISIME VIR, in au-
spicatissima hacce conver-
sione Rerum ematuranda
consummatissimam Pruden-
tiam, Præsentiam consilii,
firmitatem, & exaggeratam
pectoris altitudinem, qua
semper in Republica emi-
nuisti, incolumitati publicæ
invigilans, venerabundi su-
spi-

DEDICATIO.

spiciunt, atque summis laudibus vehunt.

Non tempero mihi, quin Illustris *Legationis* Membro splendidissimo, communis Patriæ voce, omina & pignora Prærogativa gratuler Tranquillitatis, cuncta per *Europam* composituræ; atque huncce inmortalibus Tuis in Rempublicam meritis cumulum impositum privatim quoque læter, atque triumphem.

++

Do.

DEDICATIO.

Donabis interim homini
umbram amanti, ut, suo se
modulo ac pede metiens,
Soli sese non committat, in
splendoremque tantæ Rei
gestæ se immittere refor-
midet.

Idem me sensus tenui-
tatis attinet, ne in amplissi-
mum me permittam Cam-
pum reliquorum, quibus
præfulges, ornamentorum
Generis, Fortunæ, Vitæ,
omnis Doctrinæ quoque
om-

DEDICATIO.

omnisque Elegantioris Humanitatis ac Literaturæ; quæ te & Patronum Fauftoremque Generofum, & fidum firmumque Cultorem confalutant; atque ex Contubernio Tuo dignitatem, nitorem, animos refumunt.

Non diffitebor quoque, quum Tibi, VIR EXCELLENTISSIME, ad Congreffum Pacificatorium abitturo *Mufas* hæcæ *Arabicas*

DEDICATIO.

destinarem, longe alium mihi cursum obversatum, unde ne nunc quidem deflectendum existimo.

Interest universi orbis Literati; interest Academiae *Batavae*; interest illustris Collegii, quod splendori Ejus amplificando per vigili Cura excubat, ut *Natales* hujus *Grammaticae Erpenianae*, per quam *Literatura Orientalis* seculo praecedente laetissime enituit, in

DEDICATIO.

in conspectum publicum educantur, ut quantum vestro Confessui in *Arabicis* quoque *Studiis* foveendis & animandis debeatur, universus Orbis Eruditus, qua late patet, intelligat, atque agnoscat.

Sub finem Seculi decimi sexti, quo *Res Hebræa*, per *Dialectum Aramæam*, (quæ *Chaldaicam* & *Syriacam* ditione sua amplectitur) suffulta, cum emenda-

DEDICATIO.

tis Sacris caput erigebat, etiam notitia aliqua *Dialecti Arabicæ* adlucere cœperat; atque admirationem hominibus Eruditis commovebat, cum ob reliquas opportunitates, quæ inde ad *Historiam Arabiæ*, ad rem & religionem *Muhammedanam Alcorano* suo superbam, ad Imperium *Saracenicum* & alia *Orientis* Regna, ad studia ingeniosæ gentis ante, & post *Muham-*

ham-

DEDICATIO.

hammedem sub *Chalyphis*, strenue exulta, propius fideliusque cognoscenda redundare possent; tum ob summam Ejusdem cum *Hebraea* affinitatem, simulque opulentiam, quæ luctanti multas inter tenebras ac difficultates *Literaturæ Hebraicæ* uberrimam lucis accessionem promittebat.

Sic certe habet *Judicium*, & *Decretum*, quod a *Generosis Viris*, qui *Rem*

A-

DEDICATIO.

Academicam procurant, conditum, quum *Orientallem Spartam*, inde a primordiis per *Drusium*, *Raphelengium*, *Junium*, *Coddæum*, cum dignitate sustentatam, (quod cum *Hebraicis* jam tum *Chaldaica*, *Syriaca*, & *Arabica*, sociassent,) congeminarunt, atque *Arabica* quoque *Linguae Professionem* ordinariam, hac in *Alma* erexerunt, ut ita uniuersum *Orbem*

DEDICATIO.

bem Christianum patefacto
velut *Novo Orbe* demere-
rentur, atque simul *Lite-*
raturæ Hebraicæ pulcher-
rimum præsidium ac decus
circumdarent.

Nempe huic Bonæ Men-
tis *Sacrario* id obtigerat Fe-
licitatis, ut in contuberni-
um Ejus immisso *Jos. Sca-*
ligero omnes cum eo *Musæ*
huc immigrasse, etiam *A-*
rabicæ, (in quibus, pro
ratione temporum emine-

DEDICATIO.

bat quoque) perpetuam-
que inter Nos *sedem* sibi
optasse viderentur: hortatu
& exemplo simul *Theologis*
ac *Philologis* eximiis, quos
laudavi, omnibusque adeo,
quibus *Sacra Hebræa* cordi,
accensis ad familiare cum
iis commercium colendum.

Tam felici tempore in
Academia hujus spatia in-
gressus noster *Erpenius*, in
lucem editus *Goricomii Ba-*
tavorum A^o. MDLXXXIV.

DEDICATIO.

atque benigno *Musarum*,
quæ hunc sibi *Heliconæ* de-
legerant, sinu educatus for-
matusque, quum sibi per
decennium tum Doctri-
narum reliquarum, tum O-
rientalium Linguarum, at-
que in primis *Arabica*, in-
credibiles Thesauros con-
stipasset, *novæ Provinciæ*,
qui unus Eam implere po-
terat, sapientissimo Proce-
rum consilio est impositus,
A^o. XIII. seculi prægressi;

DEDICATIO.

atque ultra vota spes de se commotas explevit.

Arctissimo nempe vitæ & Muneris curriculo, terris negatus A^o. ætatis XL. ea nascenti studio subjecit fundamenta, ea firmamenta circumdedit, ut per *decennium* seculi Opus consummasse censeatur.

Nec mirum: undique enim Regionum ac Gentium ad *Erpenium* tanquam ad commune *Europa* Palladi-

um

DEDICATIO.

um concurrebatur; nobilis
fui ardoris non solum *Theo-*
logia, verum etiam ceteris
Disciplinis Scientiisque addi-
ctosimpleturum studentium
choros, attestante G. J.
Vossio, qui Summi Viri *Ma-*
nibus parentavit, quique
magna sane, & multa, quæ
primus hac in *Professione*
amplificanda exhausit; ma-
jora adhuc, & luculentiora,
quæ moliebatur, atque, si
Fata sivissent, exantlatu-

DEDICATIO.

rus fuisset, concelebravit.

Modum proinde, & modestiam, non supergrediar, si dixerò, *Erpenio* deberi, quicquid vigente Seculo XVII. in *Literatura Orientali* enituit tam splendide, tam magnifice, ut nullum unquam seculum gloriam istam æquaturum esse videatur. Ea sane tum Monumenta exacta sunt, quæ *Regalem* situm & magnificentiam *Pyramidum* exsuperantia

DEDICATIO.

tia omnis posteritas admirabitur; *Biblia Polyglotta Parisiensis, Londinensis: Lexica Harmonica, omnium Dialectorum Orientalium Clavim, & concordiam, porrigentia: Lexica item Chaldaica, Syriaca, Samaritana, Ethiopica, ac præsertim Arabica a Giggejo ex Camuso; a Golio nostro ex Gjenbario infinito labore in dias lumnas oras expromta: innumera his ex Fontibus*
-11
sum-

DEDICATIO.

mo florentium ingeniorum studio in egregium publicum *Orbis Literati, & Ecclesiae Christianae*, congesta atque accumulata.

In *Belgio* nostro praesertim eo fastigii *Literatura Orientalis* educta visebatur, ut laetiora usque & usque incrementa ostentaret, quum ecce! medio in cursu magnum Opus sufflaminari, atque sensim sine sensum eo relabi, ut pro culmine Me-

ri-

DEDICATIO.

ridiei, quod tam felix Aurora promiserat, spissiores quam antea tenebræ *Rem Hebræam* cooperuerint: quæ Titulo *Linguae Sanctæ* grassantes, atque novam foventes *Babyloniam*, *Reformationis* Lumen & Decus extinguerent profecto, nisi Radiis *Orientalis Literaturæ* denuo discussæ, revictæ, depulsæ, eo tandem in perpetuum ablegarentur, unde infaustissime proruperunt.

++++

runt.

DEDICATIO.

runt. Huc *Praefatio* hujus
Operis Erpeniani, alteram
Proverbiis Salomonis præ-
missam continuans, directa.
Quantum sub illis *Linguae*,
Scriptionis, & *Lineæ San-
ctæ Vittis* Infulisque super-
bissimis, lateat puris & ve-
neni *Judaici*, ex crassissimis
Perfidiae ac *Rebellionis* fæ-
cibus concreti, & *Chri-
sto*, atque universo *Nomini
Christiano*, insultantis, enu-
dayi, atque in omnium o-
cu-

DEDICATIO.

culis mentibusque defixi.
Mandatam & mihi *Provinciam*, **ILLUSTRIS-
SIME CURATOR**, Am-
plissimum *Confessum*, cui
præfides, in te simul vene-
rans, ac compellans, post
Erpenium, *Goliumque*, quo-
rum in vestigia infisto, susti-
nui, atque porro sustinebo,
neque committam, ut Mu-
neri mihi credito defuisse
reperiar. Vos illud **Quadri-
geminum mihi Titulo injun-
ctum,**

DEDICATIO.

ctum, sanctissimeque adstri-
ctum, ut tuemini, ita tueri
pergetis. Summa votorum
est, ut Te, VIR GENE-
ROSISIME, fospite *Re-*
publica, Summum fospitet
Numen. Dabam *Lugduni*
in Batavis ipsis *Idibus Ma-*
jis A^o. MDCCXLVIII.

II. P R Æ F A T I O.

habent ; malleolis digeruntur ; rastris nitefcunt ; aqua gaudent ; amant amputari ; tenacibus foliis fempiterno inumbrantur. Lignum caudicis attrectatum ferro fine mora emoritur : ea propter aut vitro , aut cultellis offeis , fed in folo cortice , artificii plaga vulneratur ; ex qua eximia suavitatis gutta manat. Poft lacrymam fecundum in pretiis locum poma obtinent ; cortex tertium ; ultimus bonos ligno.

Lætiffimæ huic & ridenti faciei , alteram fubnectit , qua nil dirius , feraliusque : Longo ab Hierofolymis recessu triftis finus panditur , quem de Cælo tactum teftatur humus nigra , & in pulverem foluta. Duo ibi oppida , Sodomum nominatum alterum , alterum Gomorrum ; apud quæ pomum quod gignitur , habeat licet fpecimen maturitatis , mandi tamen non potefit : nam fuliginem intrinfecus favillaceam ambitio tautum externæ cutis cohibet ; quæ vel levi preffa tactu fumum exhalat , & fatifcit in vagum pulverem.

Utraque imago opportunam mihi præbet anfam difcutiendis materiis , quæ cum Eviditione graviffimarum Veritatum , quam Com-
men-

mentario in Proverbia præstruxi, intime connexæ, iisdem pleniorē adhuc lucem adfundent; atque perfidiam, ac contumacissimam perduellionem, Synagogæ Judaicæ, in Evangelio Gloriæ, per vesana Dogmata circa Linguam Hebræam, obscurando, Ecclesiæ Christi, atque universo Orbi Erudito, palpandam dabunt.

In Eam Gentem; ac Synagogam exempla Civitatum Divinitus exustarum fore renovanda, Sacri Vates pari ac consona voce præcinuerunt.

Moses præsertim in Cantico, quo præfraetissimam Nationis indolem, & severissima Dei judicia, in eam ultimis temporibus incubitura, expinxit, huncce tæterrimum pandit conspectum, Deut. 32: 32. 33. Nam ex vite Sodomæ, vitis eorum est; & ex agris perustis (id valet שדמות ex Origine) Gomorræ: Uvæ ipsorum Uvæ venenatæ sunt; & Botri amarulentissimi illis. Virus pestiferum Draconum Vinum eorum; & venenum Aspidum truculentissimum.

De Ecclesia Judaica hæc prædici, Saddu-

caismo hinc, illinc *Pbarisaismo* corrumpenda, atque eo prolapsura, ut *Messiam* suum, *Rupem Israël*, cum *Oeconomia Gratiæ Evangelicæ* ejuraret, atque sacrilegas manus sanguine *Domini* consceleraret, universa series pervincit.

De Cœlo tacta propterea, Fulminibus iræ Divinæ cum *Templo*, *Urbe*, *Terra Sancta* olim, deflagrare meruit; atque per omnem seculorum decursum *triste* jacet *dirumque Bidental*; cujus odor *sulfureus*, qua late terrarum patet Orbis, adhuc *fumat*, justissimamque *Numinis* vindictam testificatur.

Excisa hunc in modum rebellis Natio, atque a *Fide* Patrum, & *viva spe Israël*, *desciscens*; quum *plantata fuisset שורק* *vitis* *succo* *vigens* *generoso*, in *גפן נכריה* *palmites* *retorridos* *vitis* *peregrinæ* *degeneravit*; *Jer. 2: 21. Ex שדמות* *sideratis* *agris*, ex *humo* *nigra*, in *pulveremque* *soluta*, *Sodomæ* *ac* *Gomorræ*, *proserpsit* *vitis* *illa* *adultera*, *luxoriosos* *mox* *palmites* *diffundens*, atque *sibi* *titulos* *Gentis* *Electæ*, *Regalis* *Sacerdotii*, *Populi* *Sancti*, *עם סגלה* *Nationis* *Deo* *in*
eter-

*eternum peculium assignatæ, qui spirituali se-
mini Abrahami, & Ecclesie Christi compe-
tunt, mediis in signis Maledictionis & repro-
bationis Divinæ, arrogans, fastoseque cir-
cumdans.*

Fovebant nempe eam, fumoque ac fuligi-
ne favillacea opplebant, & sufflabant, ventosis-
simi Traditionum Magistri, Pharisei, quo-
rum spiritu animata, mox nova in germina
turgescere cœpit, in decreta scilicet, & dog-
mata pestilentissima Fidei, omni felle & vene-
no adversus Christum & Nomen Christianum
imbuta.

Hinc illæ Uvæ, illi botryones, omnis ama-
ritudinis & virulentia pleni, de quibus Mo-
ses vaticinabatur, proruperunt; unde vinum
quoque exstillat, quod ut cœtibus suis miscue-
runt olim Rabbini, eorum animos hilaratu-
ri, atque meliores in spes erecturi, ita etiam-
num infundere ac propinare non cessant;
Vinum Sodomorum auram exhalans, atque
præsentissima peste potores adflans; cujus vel
guttula in venas transfusa, eos inebriare, fa-
scinare, dementare valeat.

Quænam illa *vina pestifera*? quænam *Dogmata Venenatissima*? innumera sane; quæ si hic percensere aggrederer, universa mihi *Theologia Judaica*, cum profundis *Satanæ* sub ea reconditis, enudanda atque expromenda foret.

Præcipua tantum, quæque ad scopum nostrum collineant, summis fastigiis delibabo.

Sanxere videlicet *Magistri*, *Legem Mosis* esse *æternæ durationis*, etiam pro *Oeconomia Ceremoniali*, quæ nec debeat, nec possit aboleri. *Jesum Christum* ergo, cum *Apostolis*, qui eam abrogatam, & per *Euangelium Gloriæ abolitam*, atque in *Spiritu ac Veritate impletam* docuere, fuisse impostores.

Non promissum *Israëli Messiam*, qui per *passiones consummaretur*; atque *Regnum* conderet *spirituale*; sed qui *Regem* ageret *terrenum*, super *Solio Davidis* in *Terra Sancta* resessurum, atque *cunctas gentes sub pedes Judæorum subjuncturum*.

Ejus *adventum* proinde, quantumvis longa in secula protractum, patienter *expectandum* esse a *Gente SANCTAY SANCTÆ LIN-*

GUÆ peculio donata, & circumcisionis signaculo Sacro-Sancto distincta, in quibus prærogativam possideat & pignus recuperandæ tandem Terræ Sanctæ cum Templo, univèrsoque cultu Mosaico.

Hanc spem, hanc Fidem, hanc ipsam persuasionem, cum observantia decretorum quæ in Thalmude consignata, efficere solidissimum Fundamentum justitiæ, quod omnibus omnia jura Filiorum Dei cumulatissime oppignerare queat.

Hic vero patentiores sese aperiunt campi, toto nomine & omine שרמות pestifero vapore præfocati & exusti agri; utrumque Thalmud Hierosolymitanum, & Babylonicum. Posterius præsertim, Meditullium constituit Doctrinæ Pharisaicæ, simulque Arcem, quam adversus Evangelium Christi infensissimi veritatis hostes, statim post excidium Urbis & Templi per Romanos, commoliri occæperunt.

Istius Turris vere Babylonicæ, Fundamenta Rabbi Jebuda Hakkadosch, sive Sanctus, seculo II. æræ nostræ, concinnata & edita Mishna Δευτεροβιβλίου, sive Compendio Legis Oralibus,

lis, jactavit: atque deinceps in eadem per *Gemaram*, id est *complementum Miscbnæ*, exædificanda, atque in cœlum usque educenda, ultra *quingentos annos*, in *Academiis Babylonica*, conspiratis animis *præfulum Synagogæ*, est elaboratum.

Hæc est decantata illa תורה שבעל פה *Lex super ore conservanda*, ac *tradenda*, quam opponere solent תורה שבכתב *Legi scripto comprehensa*; tanto *Eandem auctoritate & dignitate exsuperans*, quanto *Medulla corticem atque putamina*, *Anima corpus*, aut *Sol lunam antecellit*.

Ut *blasphemias* hasce, & *manifestissimas Legis Mosaicæ violationes*, incrustarent, atque specioso illinerent tectorio *Architecti Traditionum*, commenti sunt utramque & *scripto consignandam*, & *super ore tradendam ac propagandam Legem*, simul cœlo demissam, *Mosique in Monte Sinai commendatam fuisse*: ita ut *scripto mandanda exhiberet tantum Literam Cœlestium Veritatum*; altera autem illa, eminentior quam ut *Scriptura includi posset*, *spiritualem prioris illius potentiam*,

verosque ac genuinos sensus declararet; quippe quæ Clavis esset cognitionis, & mysteriorum Fidei, penes solos Antistites deponenda, eorundemque fidæ custodiæ committenda.

Rem, & seriem, Traditionis paucis comprehendit hocce effatum, Tractatui פרקי אבות Capitula, sive scite dicta Patrum, inscripto præstructum. Moses accepit Oralem Legem קבל התורה e Sinai; & מסרה tradidit eam Josua. Josua Senioribus. Seniores Prophetis. Prophetæ tradiderunt eam viris Synagogæ Magnæ.

Quantum sibi in audacissimo figmento exornando, & infucando, permiserint Synagogæ Statores, operæ pretium fuerit planiorem sub conspectum dedisse.

Audiamus ergo Maimoniden universi Thalmudis atria aperientem in Præfatione Miscbne: Scias Legis præcepta, quæ ad Mosén Divinitus demissa sunt, ad Eum demissa esse unam cum sua interpretatione; Deo Textum quidem primo Ei enunciante; ac deinde Explanationem; & quid sensuum Authenticus ille Textus comprehenderet.

**

Quum

Quum autem Moses se e Monte Sinai in tentorium recepisset, primus ad Eum accessit Aäron; cui Textum e Cælo demissum semel recitavit; adjuncta ejusdem illa interpretatione. Ad dextram Mosi deinde constituto Aärone, intrarunt Eleazar & Ithamar, quibus Moses eadem omnia edidit, quemadmodum Aäroni dicta erant. Tum & illis hinc & hinc latera Mosi & Aaronis claudentibus, ingressi sunt LXX seniores, quos Moses eodem modo omnia edocuit. Inde porro admissso cætu promiscuo omnium eorum, quibus Lex cordi, iisdem cuncta repetiit. Sic Aäron quater, Filii ejus ter, LXX seniores bis; populus semel omnia audivit. Digresso dein Mose, Aäron quoque ea, quæ quater audiverat a Mose, memoriter cunctis iterum enarravit. Tum & eo digresso, ejusdem Filii, qui & ipsi jam quater omnia audiverant, coram conventu repetitione consimili instituta, discesserunt. Sic factum est ut etiam LXX seniores Lege quater audita, eandem reliquo cætui potuerint inculcare: atque omnes qui in tentorio adfuerant quaternis vicibus cuncta auribus perceperint. Dimissi dehinc omnes totum

Israë-

Israëlem eadem edocuerunt; usque dum memoria tenerent Textum ejusque Lectionem. Adjecerunt quoque ejusdem interpretationem; a Deo demissam, quæ sensus occultiores reseraret. Sanxerunt autem, ut Textus quidem conscriberetur; interpretatio vero ejusdem non Literis, sed Memoria mandaretur; atque ore tantum tradi posset: estque hoc, quod Sapientes voluere Legem Scriptam, & Legem Oralem, distinguentes.

Quam male consuta sit Fabula, omni ex parte hians, nemo non ultro intelligit. Sed non omnes forte eodem oculi conjectu penetrant ad vasrum illud, & fraudulentum, quo pannus hicce contextus.

Scilicet pulchrum hocce Exordium eo directum, ut insinuetur, *populum* quidem admitti posse ad *Legem Scriptam*, atque ad aliquam partem *Legis* etiam *Oralis*, ut inde demum & *Auctoritatem* ac *dignitatem*, & *Lucem* ac *vitam*, illa per se *obscura*, atque adeo *mortua*, *Litera* recipiat; sed non aliunde istam *explanationem* hauriri posse, quam *ex ore* Eorum, qui *in Cathedra sedent* *Mosis*; quibusque *Clavis* illa *cognitionis* commissa.

Huc tendebat processus ille a *Mose* per *Aäronem*, & *Filios ejus*; *descendens ad LXX Seniores*; (quibus *infallibilem auctoritatem* arrogant, per omnem seculorum decursum magno in *Synedrio* propagandam) inde porro *productus ad Legis Studiosiores*: atque ab iis demum se *ad universum populum diffundens*; cui religiosissime pendendum sit ab ore *Magni Synedrii*, *falli nescio spiritu gaudentis*, & *Scribarum*, ac *Legisperitorum*; in quos *Sancti Patres* auctoritatis suæ particulam derivarint.

Quanta autem *Legis Oralis* cura *Mosi* fecerit, enarratore *Maimonide*, subjunxisse non abs re fuerit. *Fine anni quadragesimi*, ita pergit, *initio mensis Schebat* (*Januarii* circiter) *convocavit Moses populum*, eique dixit; *imminet jam mortis meæ tempus*; *si quis ergo Traditionis alicujus a me acceptæ fuerit oblitus*, *accedat*, ut *Eam ipsi declarem*; aut *si quæstio aliqua nodosior videatur*, ut *eam ipsi explanem*. Hoc est quod *Deut. 1: 5.* innuitur
 הוֹאִיל מֹשֶׁה לְבַאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְאַמֵּר
animum induxit Moses ad declarandum Legem hancce, dicendo &c.

Hoc

Hoc ita exponendum, secundum Sapientes: Si quis oblitus fuerit constitutionis alicujus, veniat, ut eam denuo audiat &c. &c. Sic ergo Traditionum veritatem denuo didicere; atque Legis scriptæ Explanations acceperunt toto illo tempore, quod inter initium mensis Schebat, & inter diem septimum Mensis Adar (Februarii) intercessit. &c. &c. &c.

Violenta enimvero torsio verborum Deut. 1: 5. quæ palam pertinent ad repetitionem & explanationem Legis, quæ Libro Deuteronomii consignata est: quod consarcinatores Traditionum ad suam Misna משנה ΔΕΥΤΕΡΩΝ tra- here ausi; ut oculos vulgi injecto hoc pulvere opplerent.

Reliqua non minus cruda, atque violenta. Verebatur, inquit, ne quis oblitus fuisset Legis auribus tantum acceptæ. Justus ille metus; fluxa res, memoria; & Lex illi tantum inscripta, Lex haberi nequit. Cur ergo & eam non exarari curavit sapientissimus Legislator? Sanctior erat, inquiunt, & Eminen- tior, quam ut Literis includeretur.

Nempe, ut Gemaristæ sanciant, Lex scri-
 *** 3 pta

XIV P R Æ F A T I O.

pta similis est Aquæ; Miscbna Vino; Gemara autem קונדיטון Conditum, sive Aromaticum est Vinum.

En poma Sodomæa! En Uvas, en botros Gomorrhæos! unde hoc Vinum Aromatites destillatum.

Sed reprimo me; & ad Maimoniden referor. Is jam ante quoque insinuarat, sancitum fuisse, ut posterior hæc Lex non conscriberetur. Virulentior hic anguis delitescit. Eum in lucem protraham verbis Mosis Kotzensis, in Libro magno præceptorum; Quia prævidebat Deus, inquit, Gentes Mundi XXIV Libris Sacris, Lege, Prophetis, & Hagiographis, abusuras in Hæreses, atque impietates; expositionem Ejus oralem Mosi tradidit. Neque a Deo permissum fuit ut Literis mandaretur, donec Idumæorum (i. e. Christianorum) & Ismaëlitarum (i. e. Muhammedanorum) sectæ exorirentur, ne forte & illa a gentibus corrumperetur, atque in malos usus, ut Legi scriptæ contigerat, depravaretur. In Futuro autem seculo interrogabit Deus, quoniam Filii sui sint? Tum vero gentes juxta cum

Israë-

Israëlitis Legem scriptam proferent, atque se Filios Dei, æque ac Israëlitæ, ferent. At Deus denuo omnes interrogabit, penes quos sit Expositio Oralis, quam in Monte Sinai tradiderit? Ibi tum gentes obmutefactæ, Israëlitis gloriam Cognitionis istius relinquere cogentur.

Miserabilis enimvero Nænia! in qua foricem mihi audire videor, qui semet prodat, ac confodiendum præbeat: *non permissum a Deo, ut Literis mandaretur Lex Oralis, donec IDUMÆORUM & ISMAELITARUM sectæ exorirentur &c.* Isti Ismaëlitæ minuendæ tantum invidiæ adjecti, nam *Mubammedanismus* caput demum extulit seculo VIII. quum opus *Thalmudicum* jam seculo VI. fuerit protrusum. Soli proinde restant IDUMÆI, id est, stylo *Rabbinico*, CHRISTIANI, ad quorum usque exortum *Thesaurus* ille *inexhaustus Sapientiæ Divinæ* debuerit recondi, atque paucis tantum *custodibus & clavigeris* commendari, ipso *sancto populo* ad ista penetralia non admisso, quum *Resp. Hebræa* floreret; sed illuc tantum intromittendo, quum

quum *Christus*, & nomen *Christianum*, in orbe emerfissent.

Apertis verbis enudavit homo, quod alii *Rabbini* utcumque circumvelant, quum passim infinuant, ideo *Sanctissimum* illud *corpus Traditionum*, excisis per *Romanos Hierosolymis*, exarandum, & evulgandum fuisse, ne disjecta quaquaversum Natione *Clavis* illa *cognitionis* intercideret, atque *Lex Oralis* ex memoria penitus deleretur.

Atqui jam antea quoque per captivitatem *Affyriacam*, ac dein *Babylonicam*, extra sedes patrias dispersæ fuerant XII. Tribus. Sub *Antiocho Epiphane* sævior adhuc tempestas incubuit; & ad ultimam desperationis lineam res fuit redacta.

Istis in ruinis jacta fundamenta *Regni Pharisæici*; quod deinceps miris machinis altius eductum, & puriore parte *Judeorum*, qui *Karæi*, sive *Scripturarii*, vocitabantur per contemptum, frustra reclamante, ad culmen suum provectum: *Mysteria* tamen *iniquitatis* suæ aperire, atque in publicum emittere non sustinuit ante, quam *Messia* in crucem acto,

Templum, cum *Urbe & Terra Sancta*, Rogus confedisset irarum ac dirarum cœlestium; atque *Nomen Christianum* de *Judaismo* triumphare vidissent.

Tum vero ringi otores *Euangelii*; tum illa perduellibus istis dirumpi, atque post immane incendium seditionis, quo totus orbis *Romanus*, imperante *Hadriano*, concussus, *Face & Tuba Pseudo-Messia* illo *Bar Cozyba*, per diluuium sanguinis *Judaici* mox extinguendum, *Moles illa Traditionum Christianismo* invalescenti objecta fuit; conflata, in *Systemaque* satis concinnum redacta, ut præmonui, *Misna*; quæ pro *Aqua Legis & Prophetarum* largis haustibus *Vinum* daret bibendum, quod dejectas mentes *Synagogæ* paululum erigeret; accessuro deinceps ex destillationibus *Gemaricorum aromatum* mirificentissimo vigore, unde plenis poculis ora proluere, & pectora exhilarare possent.

Felicissimam, scilicet! mediis in Calamitatibus suis *Synagogam*, & *Gentem Judaicam*, quæ meruerit hocce generosissimo *Tbalmudis* potu jugiter inebriari, quum *Ve-*

terem Ecclesiam tenuis tantum ejusdem aura afflaverit : quando tunc temporis has *Cellas* atque *Apothecas sublimiorum cœlestiorumque Veritatum*, quæ ex *Kabbala* emanant, *clausas* voluerit Deus ; solum *Legis corticem* scribi permittens , *medulla* illis potissimum *Judæis* reservata ; qui post *Christum*, & *Nomen Christianum*, in dias luminis oras ederentur.

Hæc plebi fascinandæ , atque in spiritua- lem superbiam, vesaniamque , magis ac magis implicandæ, excogitata, nemo non mecum agnoscit.

Est aliud adhuc , quo non minus hodierna *Synagoga* gloriatur , atque supra ipsos *Patres*, ministerio *Mosis* & *Prophetarum* honoratos , *Caput* inter nubila condit. Hi scilicet quamvis *Linguam Sanctam* possiderent ; necdum tamen *Sancto* & *Mystico Characterè* gaudere potuerunt antiquis illis temporibus : quum *unus* tantum *Codex Authenticus*, secundum *Tbalmudistas*, conscriptus fuerit *Characterè Quadrato*, & *Sanctitatis ac Divinitatis fulgorem* exerente ; is ipse, qui ad *Arcam depositus* : reliqua *Exemplaria* autem
Lin-

Lingua quidem Sancta fuerint exarata, Characterem tamen, sive Scriptura Profana tantum, & Civili illa, qua vulgus utebatur; id est Literis Samaritanis, nihil Sancti, nihil Divini, in se continentibus. Nunc autem Profano isto Characterem abrogato per Ezram, universo Israëlī jus comparatum, ut cum Lingua Sancta, etiam Characterem Sancto sese omnes oblectent; atque & hocce Vinum Aromaticum ex reclusis Fontibus omnis Sanctitatis in viscera ac medullas infundant.

Ad hæc Mystera Pharisæismi digitum intendit Maimonides in Præfatione sui Deuteronomii, sive Legis Oralis, quam יד חזקה Manum Fortem inscripsit; ubi iterum hocce struit Exordium. Omnia præcepta, quæ Moysi data sunt in Monte Sinai, cum Explanacione eorum data sunt, prout dictum est; Exod.

24: 12. ואתנה לך את לחות האבן והתורה ומצוה
 & dabo tibi TABULAS LAPIDEAS; & LEGEM; & PRÆCEPTUM.
 Per LEGEM designat illam, quæ CONSCRIPTA; per PRÆCEPTUM; ejusdem EXPLANATIONEM NON SCRIBEN-

DAM; injunxitque nobis Moses ut התורה LEGEM præstaremus על פי המצוה ad os PRÆCEPTI, id est ad directionem illam non scriptam; quæ vocatur Lex Oralis. Universam התורה LEGEM scripsit Moses ante, quam moreretur, suamet manu; atque unicuique Tribui exemplum ejusdem tradidit; UNUM vero Exemplar ad Arcam deposuit: sed המצוה PRÆCEPTUM, id est EXPLANATIONEM Legis, non conscripsit. Eam LXX Senioribus & Josua, itemque cætui Israël's injungens; quemadmodum Scriptum est; omne VERBUM quod Ego hodie PRÆCIPIO vobis, illud observabitis ad faciendum. &c. &c.

Reliqua, in quibus Lineam Sanctam per-textit Eorum Antistitum, qui inde a Josua, usque ad R. Juda Hakkadosh, serie nunquam interrupta, sacratissimum hocce depositum pio pectore clausum, pio ac falli nescio ore promptum geffere, hic non adscribo: quum longe aliud mihi propositum sit in præsentī, quam illud תהו ובהו vastum & stupendum Chaos Traditionum Thalmudicarum introspi-cien-

ciendum dare; atque ad radios, & lucidissima tela veritatis, profunda *Satanæ* denudare.

Eadem de causa tramittam quoque *pudendas* illas *distorfiones verborum*, ex quibus *geminam* istam *Legem* exsculpere conatus fuit.

Ad scopum, quem mihi nunc præfixi, id *unum* ex contextu illo *Maimonidis* enotasse suffecerit, quod insinuet, quum *Moses* ita *תורה שבעל פה* *Legem super ore* tantum *propagandam Fidis* ejusdem *Custodibus tradidisset*; Eum *Legis Scripto* asservandæ *tredecim Exemplaria* suamet manu exarasse; quorum *unum* deposuerit ad *Arcam*, reliqua *duodecim Tribubus* assignarit *custodienda*.

Nihil hic, prima fronte, quod vel minimam *fraudis* suspicionem commovere queat. Omnia speciosa & religiosissimam *Legislatoris Magni* curam spirantia; sed hæc ipsa *Centrum* constituunt, & *Meditullium Pharisæismi*; atque tantam vim *veneni* includunt, ut si compresseris hæcce *Commenta*, non jam *poma* sint *Sodomæ*, non *Uvæ Gomorræ*; sed *Ova Basilisci*; ad imaginem *Jes. 59: 5*.

Ut hoc *Orbi Christiano* adspiciendum præ-

beam, atque cum *demonstratione perfidiae & audacia Judaica* omnium in oculis mentibusque defigam, sciri velim, *Traditionum* vaferrimos illos *sutores ac sartores* cum **LINGUA SANCTA** excogitasse etiam **CHARACTEREM SANCTUM**, sive **DUCTUM scribendi SANCTIOREM**; *sublimioris Sapientiae*, ac *Myfteriorum Legis*, unice *Capacem*, atque *Sacrario & Cathedrae dicatum*; oppositum *Pröfanæ*, seu *Communi Scriptioni*, quæ vel in *civilibus rebus*, vel etiam in *privatis*, etiam si *Sacris & Ecclesiasticis*, constanter adhibita, & usurpata fuerit.

Hoc discrimen jam inde ab *Adamo*, & *primo illo exordio LINEÆ SANCTÆ*, cui *Oracula Primæva* concredita fuere, obtinuisse tradunt; *communicanda* quidem cum vulgo, quoad *Literam & sensum externum*; sed neutiquam quoad *Spiritum & sensum internum* enudanda: quippe quem *Sancti eminentioris ordinis & gradus* tantum, ut capere apti, ita recipere, atque puro pectore recondere, digni forent.

Ad hanc *Primævam* institutionem & ordi-

nationem Dei sese componens *Moses*, ut quidem *Thalmudici* fancivere, *Unum Exemplar Legis*, ad *Arcam* deponendum, exaravit cœlestiore illo *Characterè Mystico*, & *Divino*; reliquos autem, inter *Duodecim Tribus* dispersitos, *Characterè vulgari & communiore* tantum, qui *occultos Legis thesauros* nec recipere ipse poterat, nec *Lectoribus* proin pandere atque revelare.

Sanctiorem illum Characterem, omni cœlesti virtute fœtum, ac præfulgentem, appellant *כתובה אשורית* *Scriptionem Beatam*, vel *Beatificatam*, secundum plurimos; aliis tamen *Assyriacam* reddentibus; quod *Esras* eam jam *obliteratam* ex *Assyria* reduxerit per miraculum. *Profaniorè* alteram vocitant *כתובה ליבונה* *Scriptionem Libaniticam*, id est *Phœniciam*, itemque *כותות* *Cuthæam*, five *Samaritanam*; nec non *עברית*, quam *Transfluvialè* alii vertere amant; (quæ *Abrahâmi* fuerit *communior & Vernacula*, quum in *Mesopotamia* adhuc degeret;) alii *Hebræam*, quod ab *Hebero* jam tum ad *privatos & vulgares* usus adhibita sit: *Quadrato* i. e. *Sancto*
Cha-

Charactere, pro Sanctissima Domus ejus disciplina, soli Doctrinæ Cælesti inviolabiliter assignata, ac dedicata.

Fidem omnem supercandit, in quæ præcipitia, quasque in voragines *cæci cæcorum Ductores*, odio *Christi & Christianorum* instincti, se per Principem Tenebrarum siverint auferri.

Testentur ergo de se ipsi, atque *Mysteria Systematis Pharisæici* suismet verbis sub conspectum ferant.

Agmen ducet *Rabbi Gedaljab* in *Catena Kabbale*, hæcce genti suæ propinans. *Lex data fuit ea Scriptura, qua Nos hodie Librum Legis exaramus, quæ vocatur אשורית Assyriaca.* Hæc vero **FIGURA** *Scriptionis fuit custodita & conservata penes Magnates Israëlis, eodem modo quo & התורה שבעל פה LEX ORALIS.* Etenim *המון* multitudo, sive vulgus, scribebant tantum *Figura Literarum עבריות Transfluvialium.* Quum autem venisset *Ezras*, & licitum fecisset promiscue describere *תורה שבכתב Legem Scriptam*, ne illa ex *Israële* oblivioni daretur, licitum quoque

que ipsis fecit, ut eadem FIGURA LITE-
 RARUM uterentur, quibus Lex primitus
 data fuit: eamque appellitarunt אשורית Assyriacam,
 quia Magnates Israël eam adduxerunt ex Assyria:
 namque erat in manu eorum בקבלה per Kabbalam,
 sive Traditionem Mysticam, וננוזה eamque recondebant ut
 Sacrum depositum להוותה כתיבה קרושה propter
 ea quod SCRIPTIO ista foret SANCTA.

Non excurram in hoc Kabbalæ utriusque,
 Thalmudicæ per Legem Oralem, & Hieroglyphicæ
 per Arcana Literarum Sanctarum, fundamentum
 & firmamentum simul, compendiosissime
 expressum. Quintam tantum Essentiam
 occulti veneni subodorandam dabo.

Teneatur ergo, a Fanaticis istis homini-
 bus inculcari, Kabbalam istam geminam ante
 conditum Mundum conformatam esse, atque
 ut peculium Israël consignatam in Academia
 cælesti, ut essent Veritatum & Virtutum Di-
 vinarum lucidissima specula; vel per æterni
 Luminis reflexionem; vel, quod tamen Epo-
 ptis tantum introspicere datum fuit, emana-
 tionem.

Inculcant item, utramque non nisi *Lingua Sancta*, & *Charactere Sancto* simul, comprehendendi, atque exprimi potuisse.

Insinuant porro, hujus *Linguae* & *Scriptionis Sanctae* pariter, *arcanis* vel *radiationibus*, vel *effluviis*, *universitatem* rerum productam esse, atque etiamnum potentissime sustentari; ita ut si vel *una Literula* loco moveretur, totus *Mundus* collabesceret, atque ad *Chaos* redire deberet.

Hanc *Linguam*, & *Literam supernaturalem*, cum *imagine Dei* impressam *Adamo*, *Fontem* præstare omnis *Sapientiae*, *Justitiae*, *Sanctitatis*, *Beatitudinis*, & *Gloriae*, in *Terris*, in *Cœlis*, percipiendæ.

Sic e *cœlo* demissam factam *Kabbalam*, cum *Coelestibus* & *Mysticis* suis *Figuris*, iam inde ab exordio rerum *Adamo* fuisse creditam, ut eam in *solam Lineam Sanctam* derivaret; atque istum per *canalem* transmitteret ad *Heberum*, *Abrahamum*, *Mosen* deinceps; ut sub eo *Legislatore* lectissimum *Dei* *peculium*, *Populus Israël*, tanti *Thesauri* possessione præ reliquis gentibus in æternum bearetur.

Necdum tamen *universum Populum* tem-

pore *Mosis* vel *capacem* fuisse, vel *dignum* habitum, qui in *plenum* ejusdem *usum* frus-
 Etumque immitteretur: ac propterea utram-
 que *Kabbalam*, *Hieroglyphicam*, & *Thalmu-
 dīcam*, adhuc debuisse *recondi*, atque apud
Antistites reponi: sola *Lege Scripta* in vul-
 gi manus tradenda; & quidem *Scriptione Pro-
 fana* illa & *privata*, quæ עברית *Transfluvia-
 lis* vocabatur; non autem *Divina* & *Sancta*,
 qua *Tabule*, itemque *Volumen Legis* ad *Ar-
 cam*, exarari debuerint; donec *Esrās* univer-
 sę genti *Copiam* faceret *Sancti* illius & *reli-
 giose occultati Characteris*, veteri expulso pe-
 nitus, & *Samaritanis* relicto: utraque *Kabba-
 la* tamen neutiquam adhuc *Literis Manda-
 ta*, sed apud *Synedrium Magnum* & *pręsu-
 les* conclusa: usque dum *Christi Nomine*, &
Cultu, per orbem disseminato, consultius judi-
 carint *Sancti* illi *Synedritę*, cum *R. Jēbuda
 Hakkadosh*, de *Culmine autoritatis* se paulu-
 lum demittere, & *Mysteria Sacrosancta* expo-
 mēre, atque provulgare potius, quam ut *Syna-
 gogam* sub ruinis *Hierosolymorum* sepeliri, atque
 a *Nomine Christiano* triumphari paterentur.

Hæc jam *Scriptio Cœlestior & Mystica*, a R. *Gedalja* appellabatur, ut supra visum, אשורית *Affyriaca*, quod *Magnates Israël* cum *Esra* eam ex *Affyria* secum reduxissent. Sed aliam indigitamenti istius rationem reddit *Maimonides* ad *Cod. Jadaim* Cap. IV. par. 5. ubi quum *Mischna* distinxisset inter עברי *Scripturam Hebræam* & אשורי *Affyriam*; ita commentatur: עברי *veniens a עברים Hebræis, est Scriptura Hebræa, illa in qua Lex populi, (i. e. a vulgo legenda) conscribi solebat: Scriptura autem ista, in qua Deus Legem conscripsit, Scriptura vocatur Affyriaca, propter eminentiam ejus, a voce אשרי Beatitudines signante, quasi SCRIPTURAM BEATAM dicas; eo quod illa nunquam mutetur &c.* Quorsum postrema collineent, infra patefcet. Nunc *Maimoniden* ex *Maimonide* explicans, subsumo, eum in textu supra adducto pag. XX. insinuare voluisse, unum Exemplar illud, quod apud *Arcam* fuit depositum, SCRIPTURA אשורית BEATA & SANCTA consignatum: reliqua duodecim, pro totidem Tribu-

bus,

bus, tantum *Scriptura* עברית *Hebræa*, quæ & חול *Communis*, *Profana*, fuisse exarata; ne videlicet sacratissima arcana *Kabbale* utriusque, vulgi manibus contrita, attaminarentur; atque *Traditionis* *Majestas* evilesceret.

En aliud testimonium, quo hujus *Scripturæ* *Beatæ* Regalem eminentiam sancivere *Thalmudici* in *Cod. Menachoth* fol. 29. 2. Dixit *Raf Jehuda*, ea hora qua *Moses* ad *Deum* adscendit in *Montem Sinai*, invenit *Deum* sedentem, & coronulas *Literis* alligantem septem שגזטנעץ, quæ opus habent *Apicibus* distingui. Tum *Moses*, *Domine* *Mundi*, inquit, quid detinet manum tuam? (quo minus & reliquis *Literis* *Apices* appingas?) Respondit *Deus*, venturus est *Homo* unicus multa post secula, cui *Nomen* erit *Akiba ben Joseph*; commentaturus super unumquemque *Apicem* cumulos cumulatissimos *Constitutionum*.

Grandiora adhuc sonat תנא רבי אליהו *Traditio* *Domus* *Eliæ*, *Liber* *Thalmudi* æquævus fere. In eo habetur: Ante quam *Mundus* crearetur, sedit *Deus* *Benedictus*;

consideravit, scrutatus est, probavit que Legem Universam, (scribendam nempe, & ore tradendam;) Eamque ratione Scriptionis, & Literarum omnium, vicibus ducentis & quadraginta octo, (quot membra in homine,) conflatit; atque postea demum protulit unumquodque verbum ex ore suo, quoad Linguam; Legique sue inseruit, sicut dictum in Psalmo, Eloquia Domini sunt Eloquia pura. Si ergo vel unum verbum, quod Legi inseruit, vel & unica Litera, ex Lege recederet, totus Mundus evastaretur.

Pro specimine sublimioris hujus Sapientiae, quam in Academia cœlesti conflata, Legique infusam dictitant, habeatur ex ערוגת הכושם Areola Aromatum, quibus R. Samuel Arcuvolti populares suos permulsi. Generatim accepimus a stantibus in secreto Domini (i. e. Kabbalisticis) in LITERIS SANCTIS, tam quoad FIGURAM, quam quoad NOMINA, inesse SPIRITUALITATEM, & VITAM quandam OCCULTAM; & LUCEM PRETIOSISSIMAM, ab ipsa SUBSTANTIA Cœlestium delibatam, ac catenata serie transmissam. Qui in Eas studiose se im-

miscuerit ac immerferit, quique merebitur, id exploratiffimum poterit habere.

Pergit deinceps. *Ex ipsa illarum LITERARUM FIGURA relucere SANCTITATEM, ito & discito a Litera $\aleph$ Aleph; quæ indicium dat de Unitate Nominis Dei Benedicti; conflata quippe est ex jod, vau, & jod $\aleph$; quæ Litera colligunt & conficiunt numerum Nominis Tetragrammati יהוה (scilicet 26.) jod autem superius rectum; & jod inferius inversum in $\aleph$ indicium est Lucis rectæ, & Lucis redeuntis i. e. reflexæ, quæ in unum convergunt, quod summum est Miraculum.*

Suavissima enimvero Aromata, quæ pulverem referunt Pomorum Sodomæ ac Gomoræ, & fuligine favillacea cuncta suffocant.

Est guttula ex immenso Mari; & universam Kabbalam Hieroglyphicam hoc e Fumo Abyssis sua sibi Lumina captasse, ac procudisse, vix quisquam est, qui ignoret.

In longiore etiam, qui emetiendus restat, cursu, interiore mihi gyro contrahenda spatia sunt, ut metam, quam intendo, contingere queam.

Clau-

resplendere fecit Deus SOLUMMODO super TABULIS, & LIBRO LEGIS, in Arca deponendis; usque dum ea Arca recondita fuit in diebus Josiæ. Sic tractu temporum ferme oblivioni data fuit hæc SCRIPTURA **שְׂרֹת** BEATA, neque superstes remansit nisi in memoria **קצת מאצילי בני ישראל** exiguæ partis Lectissimorum Israël Antistitum, qui in Assyriam deportati fuere, atque in Terra (X Tribuum illa) **כתב עבר הנהר** Scripturam Transfluvialem reliquerunt apud Cuthæos, aliosque; cujus Forma ad **כתב הקרש** SCRIPTIONEM SANCTAM est tanquam Simiæ ad faciem Hominis.

Plena omnia cæcitatibus, & vertiginibus, qua perduelles Evangelii contemtores Divinitus percussi. Quot commata, tot carcinomata Doctrinæ. Primum, Israëlita meruerunt Legem accipere in Scriptione plane Divina, i. e. Divinis virtutibus & perfectionibus radiante, etiam pro Literis ipsis.

Secundum, populus tamen ad istam Diviniorem Scripturam non fuit admissus; quantumvis de cetero pietati ac religioni studerent.

** ** *

Nem-

XXXIV P R Æ F A T I O.

Nempe, tertio, *periculum erat, ne SCRIPTIONE hac SACROSANCTA abuterentur לך חול more profano.* Justus profecto metus! nam per *Nomen Tetragrammaton*, ejusque *pronunciationem* ad genuinas Vocales, omne genus *miraculorum* patrari; quin *universitas* hæcce *creari & destrui* potest.

Prudentissime, & religiosissime proinde, quarto, *Mosès Exemplaria Legis XII Tribubus quidem descripsit LINGUA SANCTA;* sed *LITERAM SANCTAM* iisdem *credere* ausus non est; ne videlicet *Fidelis* ille *administer in Domo Dei*, nimis *preste mandata Domini* exequendo de *Lege*, prout eam *acceperat, omnibus tradenda*, *damnum* isti *Domui* daret; eamque *nimio fulgore*, qui ex *Literis præradiabat*, *compleret.*

Sub *modio* ergo, quinto, ac *sub lecto*, *recondere* maluit *Legislator Israëlis* illud *Luminare*; & *Scriptione לך Profaniore, Transfluviali* i. e. *Hebræa* quidem illa, sed *Hebræa populari*, non capace *Veri & Vivi Luminis celestis*, *occultare.*

Sexto, *Vivum* hocce & *Verum Lumen*
Lin-

*Lingua, & Scriptio*nis simul *Divinissima*, non fulsit in *Ecclesia Judaica*, nisi tantum sub *Archivis*, atque in *pectore Custodum Kabbale*, ac *Legis Oralis*; ut *universa Lex Scripta* nil aliud esset quam *Litera mortua*, quæ *Vitam, lucem, auctoritatem, & veritatem* omnem demum hauriret ex ore *Magni Synedrui*, ac præfertim illorum inter eos *Antistitum*, qui *Traditionum Promi-Conditi* fuissent constituti: qui ferme honor *præsidibus Synedrui*, secundum *Nugatores illos*, fuerit delatus.

Septimo, tempestate Regis *Jasæ* occultata *Arca* (sic habet alia *Traditio Thalmudica*; ne cum *Templo* jam jam a *Babyloniis* concremando periret, vel pro spolio opimo in triumphum iret) hæcce **SCRIPTIO** מִשְׁרָתֵינוּ omnis *Beatitudinis referta*, una cum *Tabulis & Codice Archetypo Legis*, plane *intercepta* fuit; atque in perpetuum *extincta* fuisset, nisi *exigua Lectissimorum præfulum pars* *Eam fide & firma memoria* asservissent.

Octavum denique, in quo lepidum se faciens, stolidissimum prodit mortalem, qui dum aliena ridet, suamet sacra violat ac pro-

XXXVI P R Æ F A T I O.

scindit, quum ait; *illos præfules in Assyriam deportatos SCRIPTURAM TRANSFLUVIALEM, qua in Terra sua semper usi erant, Cuthæis, aliisque, (novis illis Colonis regni Samariæ) reliquisse: quæ instar Simiæ ad faciem sese Hominis habeat.*

Ridicularium profecto Caput, & cachinnis explodendum: quum non senserit ictum in *Mosen* recidere, qui *universo Israël* nil nisi *Simias* obtrusisset; quando, ut ipse paulo ante inculcavit, *populo* non aliam *Scriptionem* impertivit, quam illam *ipsam Transfluviam*; in quam tam proterve nunc insultat.

Monstra in lucem tuli, & prodigia, solas in terras deportanda. Sequentur monstrosiora adhuc & portentosiora. Nam ita pergit *Aromaticum & Pigmentorum* nundinator *Arcuvoltius*. *Hac Scriptione* ipsis in possessionem abjecta a Sanctissimis illis Antistitibus, *usi sunt illi populi, ad scribendas accusationes adversus Judeos apud Artachsastam; ut dicitur Esr. 4: 7. וכתב הנשתון* & *Scriptura Nischtevan*. Nam *Nischtevan* (arrigite aures *Geographi*) est nomen *Provinciae* in finibus עבר הנהר
Trans-

Transfluvialis Regionis &c. Ea Scriptura præsignis habita ab iis, qui istis in oris viverent; qua uti solebant ad Reges. Scriptura ergo fuit נשתוני Nischtevanica; Lingua Aramæa; quæ opus habebat explanatione, sicut dicit Esras cap. 4: 7. ומתורגם ארמית & translatum Aramæe. Accidit autem, quum Rex Tyrannus cogitaret vasa Templi nostri gloriosi in Convivio suo profanare, ut SCRIPTURA SANCTA resuscitaretur per manum Angeli, mutantis in conspectu multorum populorum, inter quos & Israëlitæ aderant, תמונת הכתב העברי figuram Scripturæ Transfluvialis, & scribentis בכתב הקדש SCRIPTURA SANCTA מנא מנא תקל ופרסין מנא MENE, MENE, TEKEL, UPHARSYN. Dan. 5. Ab isto temporis articulo חזרה לחלוחית הכתב המקודש להצמיה ציזיו ופרחיו בהמוני עמנו reversus est viror & vigor recens SCRIPTURÆ SANCTIFICATÆ, ut promicare faceret suos Flores, & Germina sua, inter turbas Populi nostri. Illi erexerunt Turres ejus exploratorias (i. e. instaurarunt ejus collapsa decora & ornamenta) & vo-

carunt לכתב העברי כתב שנשתנה *Scripturam Hebræo-transfluvialem, Scripturam quæ immutata est per manum Angeli; sumseruntque sibi Rabbini nostri pro iudicio rei illud Esr. 4: 7. Scriptura Nischtevan, quippe quæ נשתנה Nischtanna, immutata fuit ולכתב המאושר* SCRIPTURAM vero BEATAM vocitarunt *Affsbury. Inde dixere in Talmude, quare SCRIPTURA SANCTISSIMA illa vocatur Affsbury? eo quod cum iis ex Assyria adscenderit. Quod autem hoc dictum sit de Scriptura Sanctificata, vel id abunde testari queat, quod de Scriptura Assyriaca haud convenisset interrogare, quare istoc nomine appellaretur?*

Quidni convenisset? non enim rogatur, quare Assyriaca scriptio vocatur Assyriaca? quo paralogismo insignes Philologi se præstringi passi sunt; sed hæc mens sciscitantis Rabbini erat, Quare scriptura nostra hodierna, sive Quadrata, vocatur אשורית Assyriaca? ad quod sane appositissime respondetur, שעלה עמהם מאשור quia cum iis adscendit ex Assyria. Merito nempe admiratio-

tionem movebat isti *interrogatori*, illam *Scripturam*, qua *Codex Sacer* exarabatur ab omnibus *Judæis*, in *Scholis Rabbiniis* appellari **אשורי** *Assyriacam*: estque congruentissima responsio, quia cum *Esra* ascendit ex *Assyria*. Ad nugatoriam autem sententiam istam, **אשורי** *Asschuri* valere **מאשר** *Beatitudinis plenissimam*, si responsum fuisset, *Quia ascendit cum iis ex Assyria*, mera fuisset ludificatio. Video tamen quorsum tendat argutatiuncula nostri *Aromatarii*, nempe *Scripturam Beatam* titulo **אשורי** *Asschury* ab *Antistitibus Synagoge* insignitam fuisse, tanquam in *Memoriale* signum, quod per *Ange- lum*, in *pariete* scribentem illud **MENE MENE** &c. penitus *obliterata* ista **DIVINISSIMA SCRIPTIO Tabularum & Codicis Authentici** revixisset, extinctumque *florem ac vigorem* recuperasset in *Assyria*; unde cum *Reducibus*, tanquam & *ipsa Redux*, ascenderit denuo, atque *Sanctas* in *sedes* postliminio *immissa*, ampliore quam antea ditione coeperit gaudere, *universoque populo sancto* non solum *permissa*, sed & *commissa* fuerit.

Huc

Huc scilicet omnia aurigabantur: eumque in finem ita concluditur ab *Arcuvoltio*. *Esras ergo cor suum disposuit, ad Maceriam constituendam לגדר גדר, ne iterum oblivione deleteretur כתב הקדש* SCRIPTIO SANCTA ab ore *Seminis sui*; ac propterea licentiam dedit omnibus illo CHARACTERE omnes Libros *Legis conscribendi; ad illud Rabbiorum: reddita est ipsis Lex בשורי* SCRIPTURA ASSCHURY in diebus *Esra*; post Eum ergo omnes recti corde scripserunt Libros sacros isto tantum Characterē ע"י שרטוט adhibita Lineatione, לקים תמונתו הקרושה, ut ejusdem FIGURA SANCTA recte stabiliri posset; quod in aliis Libris non observatur כי מרוב קרושתו ורוחניותו nam propter ABUNDANTIAM SANCTITATIS & SPIRITUALITATIS ejus non licet ea uti in *Scriptionibus privatis*.

Quantum isti שרטוט Lineationi tribuant *Antesignani Phariseorum*, patet ex scrupulosissimis sanctionibus; qualis illa in *Cod. Thalm. Menach. fol. 32. Lineatio Mezuzæ, i. e. Schemule postium, omnisque Phylacterii, est Tra-*

ditio Mosis e Monte Sinai: Itemque hæc Maimon. in Hilch. Tephill. Cap. 7. Omnis SCRIPTIO SANCTA non exaratur, nisi adhibita Lineatione; etiam super charta. Tres voculae Sacri Codicis sine Lineatione scriptæ, manent legitima; quod ultra procedit illegitimum & impurum.

Tenemus univèrsi *Pharisaismi* proram ac puppim; in LINGUA SANCTA non solum, sed & in SCRIPTIONE SANCTA, omnisque SPIRITUALITATIS referta; in quam *infiniti & inexhausti Sapientie Divinae Thesauri* sint inclusi, atque in quibus potissimum *Unctio & potentia illuminans atque Sanctificans* verbi cœlestis resideat.

Hoc est illud *peculium Israël*, ob quod & ipsi *Dei peculium* sunt: quot enim LITERAS SANCTAS & ACCURATE LINEATAS possident, tot possident *signacula Fœderis* cum Deo; tot *pignora* favoris, tot honoris *insignia*, tot *monumenta* amoris, tot *prærogativas* gloriosissimæ felicitatis in Terris, in cœlis, obtinendæ.

** ** *

Non

Non *atria*, sed ipsa *Luciferi*, in *Synagoga* præfidentis, *adyta* inspectanda dedi. Quum autem & hic non exigua contagio imprudentiores *Christianos* nimis multos afflarit, operæ pretium fuerit, rem infiniti ponderis in *Causa Christi*, in *Controversiis Judaicis*, quin & in *Literatura Hebraica*, non aliunde magis obscurata, & oppressa, quam per *Fanatissimum* huncce *Rabbinicum* circa **SCRIPTIONEM** & **LINGUAM** simul **SANCTAM**, sub patentiore conspectum *Orbis Eruditi* eduxisse.

Extat in *Thalm. Hierosolym. Cod. Megill.* insignis *Traditio* ex ore magni illius *Traditionum omnium depositarii*, R. *Jebuda Hakadosch*, a Cl. *Buxtorf.* producta, *dissert. IV. de Liter. Hebr. genuina Antiquitate* p. 172. *Dixit Sanctus ille*; אשורית נתנה תורה *Scriptione Asschuryth data fuit Lex. Cum vero peccarunt*, נהפך להם לרועץ *conversa est ipsis in fracturam*: וכשזכו *at quum promeruissent in diebus Ezra*, per conversionem ab idololatria, נהפך אשורית להן *conversa est ipsis denuo Asschu-*

Asschuryth, secundum hocce Zach. 9: 12. *Etiam hodie* מְנִיר מִשְׁנָה אֲשׁוּב לךְ *annuncio, me restitutum Duplum Tibi: item ad illud; Deut. 17: 18. & scribet sibi Rex משנה Duplum Legis hujus in Libro: כתב שהוא עשוי להשתנות* *scriptione scilicet quæ facta sit ad iterandum.*

Nulla capitalior *Traditio*: circa quam infinitus pulvis in Scholis & Libris *Rabbinarum* commotus. Multus quoque *Philologorum* nostrorum circa eam æstus, & dissensus.

Nempe *Apollo* ille Λοξίας *flexiloquum* condidit *Oraculum*; quod omnia secula exerce-
re, & *vertiginem* cunctis offundere posset. Disputatur quid valeat *Scriptio Asschuryth*, in qua *primitus data Lex sit*. Quid item, *conversam eam in Fracturam לרועץ*. Iterum, *quandonam, & quod ob peccatum?* Denique *quomodo tandem Forma literarum prisca illa, & Legitima, in diebus Ezræ fuerit restituta?*

Deciderunt *Synagoga Antesignani* post longa certamina I. per *Asschuryth* non intelligi *Affyriacam* *Scriptionem*, sed *Beatam & Beantem*, ab אֲשֶׁר *Beatum reddidit*, & אֲשֶׁר *O Bea-*

Beatitudines! II. Eam *conversam* לרועץ in *fracturam*, esse, vel *oblivione deletam*, vel *mutatam*, *substituta alia non Sancta*; quam appellitant עברית *Hebræam Vulgarem*, *Profanam*; vel *Transeuphratensem*. III. *Quandonam*; & *quod ob peccatum?* non *definiri*. IV. *Tempore Esræ* אשורית *Diviniorum & Beatiorum Scripturam restitutam esse Israëli universo*, postquam *Angelus* scilicet in *convivio Beltazaris* ejus *obliteratam & extinctam memoriam renovasset*. V. Hoc ipsum *Beneficium*, par *Legislationi per Moysen*, *intendisse Zachariam* Cap. 9: 12. atque משנה ibi *valere Scriptionem אשורית Beatam ac Beantem*; quæ *duplicanda, iteranda*, atque in *pristinum vigorem restituenda* sit.

Sunt hæc *decreta, & Dogmata*, omni *veneno adversus Christum Dominum* *pertincta*: quibus *Magistri Synagogam* *potionare ac fascinare coguntur*, ne forte tandem ex *sopore suo* *misera gens emergat*, & ad *Messiam suum* *oculos erigere cœptet*.

Quod autem *Num. III.* *negent definiri posse, quodnam illud sit peccatum*, in quod *oculum in-*

tenderit R. *Jehuda Hakkadosch*, & cujus ob reatum gravio rem *Scriptio Sanctissima Israël* verfa fuerit לרועץ, vel merus stupor est, vel dolus malus; nam *Systema Pharisaicum*, cui hancce *Basin* callidissime substravit ille *Traditionum parens*, omnino exigit, ut peccatum in *Vitulo Aureo commissum* intelligatur.

Hoc satis specioso colore scilicet fucavit illud *Sacrilegum commentum*, quo totus *Pharisaismus* fulcitur; SCRIPTURAM extitisse GEMINAM, alteram SANCTAM קרושה, eandemque אשורית BEATAM, SPIRITUALEM, LUMINOSISSIMAM, omnes *Veritates & Virtutes Divinas representare aptam*, per *Figuram suam Arcanam & Hieroglypham*: alteram עברית *Transfluvialem*, vel *Hebraeam*, qua *Populus Hebraeus* utebatur, quæque הול *Profana* in se, *Profanis* id est, *communibus* sive *privatis rebus, literis, Scripturis*, adhibenda erat extra *Sanctuarium*.

Hinc illa vecors *Traditio*, quam ex *Maimonide* supra retuli, *Mosen Tabulas* quidem & *Exemplar Authenticum*, ad *Arcam consecratam*, *Custodiæque Sacerdotum ac Levi-*

tarum commendatum, בכתב אשורי SCRIPTI-
PTIONE BEATA exarasse: sed reliqua
Exemplaria XII Tribubus LINGUA qui-
dem SANCTA, at *Scriptione חול Profana*,
ac *privata*, tradidisse.

Hoc quum Religioni & Fidei *Mosis* di-
recta fronte adversari cerneret *Sarcinator*,
confuit *enigmaticum* illud. Quum vero peccas-
sent להם לרועץ *conversa est iis Scri-*
ptura Beata in Fracturam. Cl. Cocc. in no-
tis ad *Exc. Gemar. Sanbedr.* pag. 196. ver-
tit in *crucem*: in *Aruch* datur ad *dolorem*; pro
לצער. Cl. *Buxtorf.* in *Lex. Thalm.* ad *con-*
fractionem. Apud *Arabes* رخص est *conquas-*
savit & consternavit. Eadem vis *Exod.* 15:
6. *Dextra Tua* תרעץ אויב *consternatum quas-*
sat inimicum. Confimiliter & alibi locorum.
Reddatur ergo in *quassationem consternan-*
tem. Hoc est, inde a *reatu* per *Vitulum*
contracto meruerunt a BEATA SCRIPTU-
RA tanquam *Profanum Vulgus arceri*; do-
nec in *diebus Ezræ* demum זכו *digni habi-*
ti sunt; quibus ista *Affsburyth*, BEATA &
BEANS SCRIPTIO, *Luminibus Cælesti-*
bus

bus præfulgens, restitueretur; atque in peculium per omnia secula perennaturum assignaretur: & quidem per alterum illum Mo- sen, ac Legislatorem Israël, Ezram; cu- jus jussu & edicto abrogata sit in totum Scri- ptio illa Vetus חל Profanior; atque Chu- tæis, id est Samaritanis in perpetuam posses- sionem relicta.

Hunc cumulum proterviæ *Judaicæ*, qua dum Samaritanis insultare gestiunt, ipsi etiam *Mosi* insultarent, si quicquam Veri nugis & deliramentis hisce subesset, hic appo- nam necesse est, ut *fraudes fraudibus contegi, ne perpluant*, appareat ab iis, qui adversus *Lucem Evangelii* rebellare ausi, in reprobam mentem a Deo tradi commeruere.

Ex *Ein Israël* fol. 142. adducitur a Cl. *Buxt.* p. 236. contextus, quem in compendium mit- tam; tædio repetitionis: *Quum dicitur in Thal- mude אשורית Asschuryth dictam* *Scriptionem, quæ cum iis adscenderit ex Assyria, rogare possem sarcastice, Quis dedit sacerdotem in lo- co sepulchrorum? Dicere volo, quis tulit Lin- guam Sanctam in Assyriam? Nodus facile sol-*

XLVIII P R Æ F A T I O.

solvitur. Sic dicta fuit, quod נשתנה innovata sit, vel iterata, per manum Angeli. Etenim prius illa SCRIPTIO, neque Assyriis, neque ullis aliis populis, cognita fuit, nisi soli populo Israëlitico; qui Eam didicere ex SCRIPTURA TABULARUM, & LIBRI LEGIS, in Arca depositi. Hi tamen ipsi non omnes promiscue eam noverunt, sed PAUCI tantum, & SINGULARES nonnulli; qualis erat Daniel. Ideo quum venisset Angelus & scripsisset in pariete Palatii Regii, scripsit SCRIPTURA GLORIOSISSIMA, & omnibus prorsus populis ABSCONDIRA; ipsis etiam Israëlitis, excepto Daniele, ejusque similibus &c.

Deinde: Daniel ergo ista occasione SCRIPTURAM hanc, ad ipsorum preces docuit Magnates Assyriæ; ac propterea denominata est Assyriaca. Esras vero, qui peritissimus erat in ista SCRIPTURA, docuit eam univversum Israëlem. Atque hoc est, quod innuitur phrasi נשתנה immutata est; quia antea nemo ejus pretium cognoverat. Sic omnes Israëlitæ, postquam per Angelum revelata fuisset, & Da-

niel

niel Magnates atque Antistites Regni edocuis-
set, eandem quoque addidicerunt; atque in
ea exercitatissimi facti sunt per Ezram: qui
etiam totum Israëlem hac tantum **SCRI-
PTIONE BEATA** universos Legis Codices
exarare jusserit; omni alia exclusa; etiam ve-
teri illa, sive עברית Hebræa, vel Transflu-
viali; quæ Abrahamo, Hebero, cunctis Patriar-
chis, fuerat Vernacula; & qua ipse Moses
suamet manu XII Exemplaria descriperat
Legis, in usum totius Ecclesiæ Israëliticæ.

Huc tendit *Encomium* illud, quo Ezram
ipfi Mose exæquant: quod החזיר עטרה ליושנה
redire fecerit Coronam Legis ad antiquum
splendorem; quippe qui oblitteratam illam Scri-
ptionem Sanctam, & Beatam, ab oblivione
vindicarit non solum; sed etiam universo
Israëli Ejus Divina Lumina dederit adspi-
cienda, usurpanda, fruenda: sanciens, ne
ulla Legis volumina alio quam sanctissimo ac
Quadrato Characterè, & quidem בשרטוט
lineatim exararentur, ad religiosissimam accu-
rationem, cum coronulis, apicibus, & orna-
mentis omnibus, quibus ipsa Dei manus cum

** ** *

Ta-

L P R Æ F A T I O.

Tabulas sculperat Legis, tum Volumen Authentificum consignari a *Mose* jusserat: simulque edicens, ut *Scriptio* illa עברית *Hebræo-Transfluvialis*, qua & ipsi *Patriarchæ*, secundum illos, usi fuerant, & *populus Israëliticus* omnes suos *Codices Sacros* ante Captivitatem *Babylonicam* debuerat exarare, tanquam חול *Profanum* quid, & impurius, extra *sedes Terræ Sanctæ* ablegaretur, atque *Samaritanorum* colluviei possidenda traderetur.

Stupenda enimvero *impudentia*, cum *vertigine* conjuncta, in quam examuffim quadrat illud *Hosæ* 4: 14. עם לא יבין ולבט *populus intelligentia destitutus more luscitiosus & deformiter claudi jumentum ruit.* Intelligere saltem & persentire debuissent, quum tam superciliose tractant *Scripturam vetustam Patrum Hebræorum*, ut ipsi dicitant; *Scripturam* quoque ipsam *Mosis*, qua *Codices Legis, XII Tribubus Israël*, eorumque *posteritati* infervituros, suamet manu descripsit; se *super-cilia* sua, atque adeo *calces*, in *Mosen* furrigere; si quicquam veri hisce subesset: non solum, quod *Beatam Scripturam* populo detraxerit,

rit, verum etiam quod *Linguam Sanctam*, & *Codices Legis* omnes, uno tantum excepto, ista *Scriptione* יהוה *Profana* exararit.

Sed bonum factum! Cuncta hæc eadem in officina sunt conflata, in qua *Lex Oralis*; id est, *Corpora Thalmudis*, & *Kabbalæ*, duo *Axes Regni Tenebrarum*, simulque *Poli Synagogæ*, effabricati fuere.

Ut huc proveherentur fastus & arrogantia, qua dum nomen *Christianum*, atque *Euangelium Gloriæ* calcant, suam ipsi *Legem* & *Legislatorem* proculcant, non sine Numine factum: ut *Sacrilegium* illud, in *Messia* patratum, novis identidem *Sacrilegiis* luerent: atque quum *Rupem profanassent* *Israëlis*, omnia sua *Sacra* suismet manibus *contemerare* nunquam cessarent.

Hoc nemo, cui *Christi* nomen & gloria cordi, in dubium revocaverit: & jam quicumque mecum harum tædia discussionum devorare potuere, quovis pignore deposito contendent, fieri non posse, ut quisquam extra *Synagogam* natus, & educatus, in ta-

LH   P R Æ F A T I O.

lium *imaginationum*, & *præstigiærum*, societatem implicatus sit.

Legitima est contentio : justissima depositio *Sacramenti*. Erat in LINGUÆ SANCTÆ Titulo aliquid, quod fulgore suo oculos præstringere posset : sed quid tandem speciei in SCRIPTIONE SANCTA; in SCRIPTIONE BEATA & BEANTE; omnibus *Luminibus* a *Patre Luminum* *confita* atque *distincta*, ad *cælestes* Ejus *virtutes* ac *veritates* in ipsis *Figuris Literarum* exprimendas, atque repræsentandas? Hæc si *Judaicum* replere possint *cerebrum*, idque infinitis *phantasiis* pascere; ab ingenio utique, & Genio, Religionis nostræ infinitum quantum abhorrent; atque hominem *Christianum* ne attingere quidem, nedum afflare posse videntur.

Videamus tamen quam contagiosa sint *poma Sodomæa*, si quis adversus auram inde exhalantem sese non bona *Antidoto* communiat, dum ea in *Thalmude*, aliisque *Scriptis Rabinicis*, multo studio evolvendis, quotidie oculis, manibus, sensibus omnibus atreçtat.

Ut

Ut & hoc oculis subjiciam, prima in acie stet *Postellus*, quem *Abyssum Scientiæ* appellabant, sub *Francisco I. Parisiis* in *Cathedram* immissus, postquam a Liberalissimo illo *Eru- ditionis Altore* in *Orientem* missus, Mss. ingen- tem inde thesaurum revexisset. Is Lingua- rum plurimarum callens, vel, ut ipse præ- dicabat, omnium quotquot in orbe terrarum viguissent, vigeabantque, callentissimus, in *E- truriae Origin.* p. 249. hæc nobis propinat. *Ab initio duæ Linguae* (in *diff. Buxt.* p. 209. recte insertum, *vult dicere duæ Scripturæ*) erant, *Externa publicave, & Sacra. Sacra usque ad Ezram delituit. Externa, seu Samaritana, paucis Judæis in Oriente superest. Sed Sa- maritanæ X Tribus Israël, quibus factus est Messias Mubamedes Ismaëlita, cum suo Al- corano Arabo-Chaldæo, hodie Externæ illius Samaritanæ vices in Oriente & Meridie sup- plent &c. Ideo MYSTERIA CABALISTI- CA in sola Hebraica, & Arabo-Chaldæa, tam SANCTA supersunt, ut non certius ab ipso cælo, munditia & puritate Christiana fretus, possis petere humanæ vitæ præsidia, quam ab*

illorum CHARACTERUM VIRTUTE. Sunt enim ARABICI CHARACTERES deducti per corruptam Chiographiam ab HEBRÆIS veris ; eo quod SAMARITANORUM usus in se periit , & pro solo avitæ veritatis testimonio inter Moscolas remanet. Grammaticam ab Oriente attuli eo Characterē scriptam , & Arabice expositam ; ut fidem nostro Orbi facerem verborum Hieronymi, de Samaritanis scribentis ; & hanc Originem primus Orbi occiduo exponerem.

Quo spiritu hæc scripserit illud Cymbalum Mundi , satis declarat , quum Mystera Cabalistica crepat , non ex Libro Mystico & Magico רַזִּיֵּל Raziël , quem Præceptorem fuisse Adami fingunt Kabbalista ; sed ex ipso Angelo Raziële , Libri istius auctore , qui Postelli quoque Præceptorem agere non dedignatus , hausta. Videtur interim prodigus Thesaurorum Cœlestium , quod SACRA ista SCRIPTIONE impertiat Arabo-Chaldaeos , ad imitationem Rabbīnorum ; qui , quum Angelus in pariete Beltzazaris renovasset SCRIPTIONEM MYSTICAM Legis , ansam inde

de datam tradunt, ut & *Chaldaei* in communionem *Literæ Quadratæ* illius, & *Beatæ*, venirent.

Atqui *Arabes*, quantumvis *Literis Alcorani* virtutes ac potentias mirificas vindicent, necdum tamen ad *Hieroglyphicum* illud fastigium se subvehere ausi sunt, quo *Judæi* Legis suæ *Characteres* evexere.

Insignitius adhuc, & enucleatius quid, dederat idem *Postell.* de *Etrur. Orig.* p. 113. Quum in *Tabulis Originum Linguarum* jam tradiderimus, inter alias, *Originem* illius **LINGUÆ SANCTÆ**, quæ *Vocales punctulis*, *Accentus lineolis*, *Literas prima superficie*, instar *Mathematicum*, componit ex *Triangulo*; quæ est *prima Mundi superficies*; & in quam omnes *Figure* resolvuntur; quæ ea de re merito **SANCTA** vocetur; eo *Lectorem* remittimus. Satis enim heic fuerit novisse, illam fuisse **COELITUS DATAM ADAMO** & **MOYSI, ISRAELITISQUE**; sed pro **MYSTERIO**: donec ex **MYSTICA** fecit **PUBLICAM Ezras**; unde jam ab ejus temporibus natæ sunt ex ea tres præcipuæ, **ARABICA,**

CA, & SYRIACA, Christi temporibus usitata; & CHALDAICA; quæ relictis priscis Characteribus, Hebraicum assumpsit. In hac UNA, & SOLA, vera & recta Nominum verborumque ratio delitescit; ideo opus fuit, illius usum soli RELIGIONI MYSTERIOSÆ veræque relinqui. Alia erat Scriptura EXTERNA, & omnibus communis, in qua Moses Legem e cælo acceptam SANCTO CHARACTERE, transcripsit. Hanc vocant SAMARITANAM, quam gens Samaritana tam mordicus conservavit; ut nullo modo voluerit ceteros Libros recipere, quod a Moysè non essent scripti. Curavit enim Sanctissimus Legislator, ut duodena Exemplaria, singula singulis Tribubus, transcriberentur; & in hoc CHARACTERE SAMARITANO singularum Tribuum Ducibus darentur: uni autem Tribui Leviticæ, & LXX Seniorum cætui, ad Legis conservationem Electis, daretur UNICUM EXEMPLAR, scriptum SACRO-SANCTA DIALECTO & FIGURA &c. &c.

Habes purum putum Synagogæ Fanatismum;

mum; quem supra exposui: quamvis huic homini, ad quem *Magiæ* præpositus *Raziel* ventitare solebat, non alio opus fuerit *Magistro*: quippe qui tam raro Capiti tradiderat *Clavim reconditorum a constitutione Mundi*; atque *Candelabrum Mosis* in corde ejus accenderat; quibus *Titulis Libros* evulgavit.

Hujus Scholæ *Angelicæ* specimen tertium in *Origin.* hocce. *Duobus argumentis certissimi reddimur hujus veritatis. Primum est a dicto Christi, Matth. 5: 17. 18. Jota unum aut Apex unus non transibit a Lege &c. Si de verbis Euclidis (lineis voluit) nil potest sine veri dispendio perire, multo minus de Lege Dei &c. si quidem LITERARUM DIVINARUM virtus superior est Cælo. Sed non tantum minimam literulam JOTA est impossibile fraudari suo effectu; Legalique consideratione; verum ipsos APICULOS TRES, quibus constat. Ad APICULOS enim usque tam Literæ JOTA, quam CÆTERARUM, quæ OMNES ex EA compositæ, APICES, Spiritus Sanctus SUMMA VERITATIS ÆTERNÆ VESTIGIA & DE-*

LVIII **P R Æ F A T I O.**

MONSTRATIONES PRIMAS dedit, ut in *Zohare*, & tota doctrina Patrum patet. Cujus rei argumentum unum vel maximum videas in hoc, quod Patres, Spiritu *Mosis* illuminati, ajunt, tres APICES esse circa UNITATEM ipsius JOD tanquam tres PATRES in UNITATE. Sic enim vocant, quas nos PERSONAS dicimus.

Sic per APICES & JOD videtur prima Divinae Essentiae expressio in una Essentia; quae Unitatis, Veritatis, Bonitatisque Apicibus, per TRES PERSONAS inconfusibiles & inseparabiles exprimitur &c. Neesse ergo est, ut illa sit ÆTERNA LINGUA & CHARACTER &c. &c.

En illud, quod supra insinuabam non ab omnibus *Kabbalæ Mystis*, sed tantum ab *Epoptis*, videri: in quod excurrere haud vacat.

His follibus conclusas auras efflavit quoque *Job. Boulaeus* in *Præf. Alphab. Hebr.* a *Cl. Buxtorf.* citatus *Diff.* p. 211. *Mosis Legem Dei accipiens curavit transcribenda XII Legis Volumina, cuilibet Tribui Volumen. Undecim quidem Characteribus publico,*
qui

qui hodie Samaritanus dicitur, & duodecimum
 CHARACTERE DIVINO secreto, & con-
 stante triangulari jod, cujus usus fuit solis Le-
 vitis & Sacerdotibus &c. &c.

Habeo quoque Joan. Cheradami Alphabe-
 tum LINGUÆ SANCTÆ mystico significatu
 refertum, editum Paris. 1532. in quo omnium
 Literarum Divina Lumina & Acumina per
 Kabbalam Christianam mirificentissime eli-
 quantur.

In præsentī uno specimine defungar. Ad
 literam jod subnotavit: Hanc maxime inter ce-
 teras asserimus Divinam, propterea quod præ-
 cipua nomina Divina hac scribuntur, אהיה
 אהיה אשר אהיה i. e. qui fuit, est, & erit: item-
 que יהוה Jehova, quod magno mysterio ineffa-
 bile: ita enim distincte DIVINAM ESSEN-
 TIAM significat, ut cum simplicissima UNI-
 TATE, & Divinarum personarum TRINI-
 TATEM, & ÆTERNAM Earum DI-
 STINCTIONEM, ORIGINEM, PRO-
 DUCTIONEMQUE, aperte insinuet &c. &c.

Non omittendus quoque Joan. Reuchlin
 quem Hebraeae Linguae restauratorem cele-
 -111

brat *Germania*. *Hujus Libri III. de Arte Kabbalistica* declarant, vix ac ne vix quidem fieri posse, ut qui ex *Judæorum ore Literaturam Hebræam* imbibant; non aliquam ab iis contagiunculam attrahant. Magnis tamen virtutibus hoc quicquid est vitii redemit; quin *Helenam* illam, cujus amore & admiratione captus erat, in *Penelopen* convertere, atque *Christo* lucrari conatus est potius, quam ut ejus in amplexus impuriore ivisse censeatur debeat.

Utinam hic stetit malum; neque cum crescente *Eruditione Hebræa, & Literatura Rabbinica*, latius serpsisset; atque se in *Emendatio- ra Sacra* speciosis sub coloribus insinuasset.

Quam altas, ad primam *latioris diei auro- ram*, radices egerit apud magni nominis *Philologos, & Theologos*, infausta opinio de *Lingua Hebræa*, qua *Lingua, SANCTITATE & Divina eminentia*, quam *Magistri* discipulis suis *Christianis* inculcabant, late deductum, ac demonstratum, in *Præfatione Commentar. ad Proverb. Salomonis*.

Huic imaginationi cohæret, atque intime
in-

innexa est altera, *Literas* ergo, earundem-
que *Figuras*, aliquid *Sancti* ac *Divini* conti-
nere; vel saltem eam possidere *præcellentiam*
supra aliarum *Linguarum Characteres*, ut iis
tantum *Sanctæ & Divinæ veritates* consignari
vel potuerint, vel meruerint.

Nec hoc, nec illud, a fermento *Rabbini-*
co intactum, quivis ultro jam perferitiscit.

Nunquam ne in affinitatem quidem talium
sententiarum sese implicari passi fuissent *Vi-*
ri Religionis Christianæ servantissimi, si sub-
dolos, & occulto veneno imbutos, sensus
Rabbinorum, in hac *DIVINA & BEATA*
SCRIPTIÖNE urgenda, introsperissent.

Hos in *contemptum Evangelii*, cum *Ara-*
mæa, quam Dominus in Terris inchoavit, *Do-*
ctrina suæ *promulgatione*, atque *Græca* ejus-
dem *diffeminatione*, ac *propagatione*, intentos
atque directos esse, quamvis nemini ultra ob-
scurum esse queat; efficiam tamen ut id, in
hac ipsa materia *Scriptionis*, distinctius adhuc
patescat. Oraculum *Tbalmudicum* in *Cod. Eru-*
vin fol. 53. 1. sonat:

בני יהודה שהקפידו
על לשונם נתקיימה תורתם בידם בני גליל
של

שלא הקפידו על לשונם לא נתקיימה
 תורתם בידם *Hominibus Judæis, qui accurati fuerunt in Lingua sua, stabilita est Lex sua in manibus suis. Hominibus Galileis, qui non accurati fuere in Lingua, haud quaquam Lex in manibus suis constabilita.* Telum ignitum, quod in Christum & Apostolos contorqueri, in oculos incurrit. Hoc de Lingua. Non minus virulente *Scriptionem* omnibus notis inusserunt, in *Massch. Sopber. Cap. 1: 6.*

אין כתבין לא עברית ולא ארמית
 ולא מרית ולא יוונית כתב בכל לשון
 בכל כתבין לא יקרא בו עד שתהא כתוב
 אשורית *Non scribunt Legem, nec Hebræo-Samaritana Scriptura, nec Aramæa, nec Meda, nec Græca: quacumque tandem LINGUA, quacumque SCRIPTURA: nec fas est vel legere sic Scriptam; Lectione tunc tantum Legitima, quum BEATA SCRIPTIONE Affchurith exarata est.*

In Græcam præsertim & Linguam & Scriptionem Sanctus Magistrorum Zelus efferebit. Inde hoc effatum in Mass. Sopber.

I: 7. *Quinque Seniores descripserunt Ptolemaeo Regi Legem Graece. Ea dies aequae grauis Israëlī extitit, atque illa, qua Vitulus conflatus: neque enim fieri potest, ut pro necessitate sua omni convertatur.*

Cave isto hoc sensu capias, quo & nos negamus ullam *Versionem* vim *Textus Sacri*, & sermonis Θεοτιεύς & *Dignitatem*, posse exæquare. Nil moderati, & sani, *Rabbinis* hac in materia cogitare permissum.

Cogitant de *arcanis Virtutibus Characteris Beati*: cogitant de *apicibus, galericulis, & coronulis*, quas ipse Deus quam plurimis *Literis* suamet manu in Monte Sinai, quin ante iacta Mundi fundamenta, illigarit. Cogitant de *Majusculis, de Minusculis; de inversis, de suspensis*, aliisque *Literis*, quas *Mystice* exaratas, nimia mira occultare contendunt. Cogitant de *extraordinariis punctulis* quæ X. vocibus in *Mosè; IV. in Prophetis; uni in Hagiographis*, superne appingi solent: quippe unde magni montes pendeant.

Cogitant de ipsis קרי & כתיב aliter *Legendis*, quam *Scriptis*, secundum *Crisin Maso-*

LXIV P R Æ F A T I O.

retharum ; unde sensus sæpissime existunt, qui se invicem arietent; & tamen simul consistant, atque a S. Spiritu intendantur.

Hæc cuncta sane tam parum in *Versionem* transfundi possunt, quam ventus cribro constringi.

En aliud fulmen, in *Apostolorum* capita descendens; atque universum nomen *Christianum* cum suis *Euangeliis* Orco demittens. *Olim utcumque permixtum Græcis uti Literis*; nunc autem נשתקע יוני מעולם ונשתבש ואכר *merfa est in profundum e Mundo Scriptio Græca, & in perplexitatem male perditâ; propterea non scribunt amplius Legem nisi Characterè Beato.*

Eundem in scopum fertur hocce multo virulentissimum, quod in *Lex. Thalmud.* citatur sub vocabulo יון *Javan: Coryphæum Synagoga*; rogatum quandonam quis filium suum doceret חכמה יונית *Sapientiam Græcam?* reposuisse; ea Hora, quæ neque de Die sit, neque de Nocte; ut dictum *Pf. 1. In Legge Ejus meditatatur die ac nocte.* . Cl. *Buxtorf.* sub-

subjicit; in utramque partem disputant Rab-
bini, num licitum sit discere artes Græcorum
ut Logicam, Arithmet. Astronom. &c. sa-
miores tamen concludunt licere.

Non sensere Lexici istius Conditores præ-
clari, aculeum scorpionis in Legem Christi
non sine acerba ludificatione evibratum, cujus
& Lingua, & Scriptio Græca, omni Israë-
litæ abominamentum esse debeat.

Liber mihi conscribendus foret, si quicquid
fascinatus & fascinatus *Rabbinorum* spiritus
condidit decretorum hac in parte, exequi
vellem: omnia desperatissimam produnt con-
juratorem adversus *Nomen Christianum*, &
Euangelium Gloriæ.

Tanto magis mirandum simul, simul do-
lendum, *Philologos* ac *Theologos* valde mul-
tos, etiam *Primicerios*, eadem imprudentia,
qua LINGUAM SANCTAM adoptavisse eos
vidimus ex ore & more loquendi *Rabbinico*,
in arcem purioris *Orthodoxiæ* item evexisse
SCRIPTIONEM SANCTAM; atque pro
Ea tanquam pro *Aris & Focis* depugnare.

Error sine ullo dubio capitalis; & mate-

LXVI P R Æ F A T I O.

riam triumphi de *Doctrina Fidei*; cum fo-
mento obstinationis, suggerens infidæ & perduel-
li *Synagoga*.

Hujus infelix ansa & origo eadem, quam
circa *Linguae Sanctæ* denominationem, in
Scholis Christianis nimis diu regnantem, in
Præfat. ad Proverbia expromsi.

Inter initia quidem renascentis *Literatu-
ræ Hebraicæ*, confestim *Fanatici* complures in
scenam profiluere, quos *cælestes Alphabetari-
os* appellare est. Hi ex *Libris Kabbalisti-
cis & Magicis*, quales *Zobar* sive *splendor
firmamenti*; eoque antiquior *Babyr*, *Lumi-
natorium*, itemque *Raziel*, qui ab *Angelo*
istius nominis conscriptus in usum *Adami*,
inter alia *Baculum Mosis*, *miraculorum patra-
torem per mysticos Characteres* ei inscriptos,
depingit, nec non *Jetzyra*, i. e. *opus Creatio-
nis*, quod ab *Abrabamo Patriarcha* fingitur exa-
ratum, *Literas Angelicas* orbi obtrudere, cum
Alphabetis Adami, *Sethi*, *Enochi*, *Noachi*,
aliisque mostellis. *Vexilliferi*, sub *Postello*,
extitere *Theseus Ambrosius*, *Job. Augustin.*
Pantheus, *Claud. Duretus*; *Jac. Bonav. Hep-*

P R Æ F A T I O. LXVII

burnus, Angelus Roccha, alii, quorum cen-
sum peregrit Bangius in Cælo Orientis; ubi
ficitiu illi Characteres repræsentantur.

Has inter illusiones commoveri cœpit in
 Orbe Erudito acerrima Lis, & contentio,
 quinam Veri & genuini essent Characteres
 Veterum Hebræorum; quibus Lex a Mose
 consignata. *Judei*, ut supra late exposi-
 tum, tanquam omni dubio vacuum inculca-
 bant, geminam extitisse *Scriptionem*, alte-
 ram SANCTAM, MYSTICAM, Divinis
 luminibus refertam; alteram profanam, vulga-
 rem, *mysteriorum*, & *Veritatum Fidei* haud
 capacem. Priore illa *Tabulas Sanctissimas*
 fuisse exaratas, itemque *Legem* in Monte
Sinai datam, quam *Moses* custodiendam, at-
 que in *Sacrario* ad *Arcam* recondendam, com-
 mendarit *Sacerdotibus* ac *Levitis*, sub *Tute-*
la & infallibili *Auctoritate* Patrum Magni
Synedrui. Posteriore autem *Profana*, ex-
 scripta esse per ipsum *Mosen XII Legis* volumi-
 na illa, quæ *Tribubus* fuere assignata, ad *usum*
popularem; priorem appellitam fuisse *אשורית*
Beatam: posteriorem *עברית* Hebræo-Sama-

LXVIII P R Æ F A T I O.

ritanam; ab omnibus *Israëlitis*, etiam in *Sacro Codice* describendo, semper usurpatam, sub Regnoque *Samariæ* non solum, verum etiam *Judæ*, & *Hierosolymorum*, concelebratam: *Sanctissimam* autem *Scriptionem* istam, quum *combusto Templo* vel intercidisset, vel jam ante, regnante *Josia*, abscondita fuisset sub *Templo*, per *Angelum* super pariete fatale *Carmen* intentantem Tyranno *Babylonio*, denuo e *Cælo* quasi *demissam* refluuisse; *Manum* sive *scribendi modum mysticum* statim assequente *Daniele*, quod per *Traditionem Oralem*, ut ejusdem *Symmysta*, cognitione *Litterarum Arcanarum* fuisset imbutus. Hac occasione invitante, *Ezram* e *Captivitate* cum reliquis reducem sanxisse, ut *Hebræo-Samaritanam* (quantumvis *Moses* eam usurpasset, & a populo usurpandam instituisset) impuris *Samaritanis*, qui eam cum *Lege Mosis* adsciverant, totam abjicerent, atque non alia, quam *Scriptione* אשורית *Beata* illa sacros *Codices* exsignarent; & quidem sub *religiosissima* illa *Lineatione Characteris Quadrati*, quam *Moses* in *Authenti-*

co Volumine, ad Arcam deposito, olim observasset.

Pergula pictorum; veri nihil; omnia falsa.

Non poterant ergo non hinc resiliire, & abhorrere omnes, quibus *Rabbinorum* admiratio oculos non præstrinxerat: atque merittissimo jure has vesanias *Thalmudicas* explodebant. Sed, proh dolor! ut in *Questione Capitali de Antiquitate Vocalium*, ita & in hacce, *humani aliquid* passii sunt *Humanitatis ac Philologiae Principes*; atque ut **SANCTAM** istam **SCRIPTIONEM** una spongia extegerent, contendere cœperunt hanc *Quadratam*, qua nunc *Codices Hebræi* consignati, ne *Hebræam* quidem esse, multo minus vetustis temporibus usitatam, sed *Assyriacam*, vel *Chaldaicam*, quam *Ezras* primus invexerit: *verum* autem & *genuinum Characterem Hebræorum* esse *Samaritanum*, qui & in *Samaritana Pentateucho* hodiernum vivatur; & in *siclis priscis Hebræorum* compareat.

Non nova erat opinio; sed inde ab *Eusebio*, & *Hieronymo*, qui eam auctoritate sua obfignarant, recepta apud omnes fere *Theologos* ac *Philologos*.

Fidenter certe *Hieron.* in *Præfat. Libr. Regum.* Apud *Hebræos XXII* esse *Litteras Syrorum* quoque & *Chaldaorum Lingua* testatur, quæ *Hebrææ* magna parte affinis est. Nam & ipsi *XXII* habent elementa, eodem sono, sed *diversis Characteribus*. *Samaritani* etiam *pentateuchum* *Mosis* totidem *Literis* scribunt, *Figuris* tantum & *apicibus* discrepantes. Certumque est, *Esram* *Scribam* *Legisque Doctorem*, post captam *Hierosolyman* & *instaurationem Templi* sub *Zorobabele*, alias *Litteras* reperisse, quibus nunc utimur, cum ad illud usque tempus *idem Samaritanorum* & *Hebræorum fuerint Characteres*.

Ne minima quidem dubitationis umbra credebatur relicta, quod in *Thalm. Babylon. Sanhed. cap. 2.* extaret, *Quare אשורית* *Aschuryth* vocatur scriptio nostra hodierna? *שעלה עמהם מאשור* quia *adscendit cum iis ex Assyria*. Inde conclusum, *Quadratam*
Scri-

Scriptionem, fatentibus ipsis *Magistris*, esse *noviciam*, *Assyriam*, *Chaldaeam*; unde, quum in *Captivitate* ei assuevissent *Judæi*, avelli noluerint; impellente insuper *Odio Samaritanorum*, qui antiquiorem *Literam* cum *sedibus Israëlitis* invaserant, ad eam abdicandam; & *Chutæis* solis relinquendam.

Reliqui item *Synagogæ Coryphæi*, quibus placitum אשורית *Asschuryth* per *Beatam* convertere *Scriptionem*, uno tamen ore statuebant, *Literam* popularem & חול profanam ab ipso derivatam *Hebero*, indeque *Abrabamo*, deinceps a *Mose* *Scriptioni Codicum Sacrorum* adhibitum fuisse illum *Characterem Samaritanum*, quem ipsimet vocitant עברית vel *Hebræum* vel *Transfluvialem*, post *Captivitatem* demum *Babylonicam* abrogatum, atque כותית *Chutæo-Samaritanum* appellari cœptum, quod illis in possessionem abjectus fuisset.

Hinc *J. Casaub.* in *Exercit. Baron.* XVI. num. LXXVIII. ad locum *Ezech.* 9: 4. Certum est *literarum Hebraicarum* figuras *hodie* nas post *Ezechielem*, & *Captivitatem*, fuisse inventas. Dicat aliquis, respici ad priorum

literarum figuras. At ne id quidem verum. Nam priores Characteres Hebræorum, consensu omnium Eruditorum, apud Samaritanos remanserunt; & nunc quoque illis usurpantur. Eadem incude Drus. plus semel, Non nisi Carneadem alterum forte huic Veritati indubitare posse. Ο μέγας de Emendat. Temp. L. VII. p. 621. Totidem literis (scil. Alphabeti), ne una quidem minus (Benjam. Tudel. dixerat eos ענה non habere) aut amplius, Pentateuchum legunt; & quod Caput est, Literis non adulterinis, ut Judæi, sed meris Mosaicis Characteribus, ut plane a Postello proditum est, & res ipsa loquitur. Non is erat Postellus, in quem Jos. Scaliger reclinare debuisset: & homini isti adeo non adulterinæ hodiernæ Literæ quadratæ, ut eas solas, ad Fanatismum Rabbinicum, habuerit Authenticas, Sanctas, Divinas, Æternas. Minus prudens proin laudatio ista; quæ criminationibus mox vexata; præsertim quum crudius illud adulterinis bilem commosset. Earum non valde patiens Summus Virorum; vicissim criminatores suos configit in Ani-

mad-

P R Æ F A T I O. LXXIII

*madvers. ad Chron. Euseb. MDCXVII. ubi
 Literas Phœnicias in Græciam a Cadmo illatas
 cum Græcis contendens, hæc stomachosius
 destrinxit. Vides eandem earum formam,
 quæ Phœniciarum, quibus omnes olim & Cha-
 nanæi & Hebræi usi sunt, adhucque Sama-
 ritani utuntur. Neque alia in usu fuerunt
 a temporibus Mosis, ad excidium Templi.
 Nam ea quibus hodie Judæi Libros Sacros, &
 omnia Acta sua, conscribunt, nuperæ ac no-
 viciæ sunt ex Syriacis depravatæ; illæ au-
 tem ex Samaritanis: quod quum luce clarius
 sit, tamen quidam semidocti, semitheologi, &
 ut signantius loquar, semibomines, non solum
 Judaicas Literas vere Hebraicas esse priscas
 dejerare audent, sed etiam IMPIOS PUTANT,
 atque adeo palam vocant, qui aliter sentiunt.
 Miseram vero Doctorum & Piorum hominum
 conditionem, si Doctrinæ suæ & Pietatis non
 alios testes haberent quam asinos. Oleum ca-
 mino ingestum. Accessere & alia effata prin-
 cipis Eruditi, circa Antiquitatem Punctorum
 Vocalium; quæ Lis tum ardescere incipiebat:
 ut in Epist. LXII. ad J. Casaub. Delirant,*

qui *Puncta Vocalia simul cum Lingua nata esse putant*; quos *ratio, vetustas, & ἰσθαρ-μοφωνεία ipsa insanire vincit. Masoram recte exponit Elias, unicus hujus ævi Criticus, & Aristarchus Hebraismi.* Hæc irritabant simul, simul latus Adversariis non bene tectum, sed novis patens telis, objiciebant.

Non ita diu post, gliscente ita sub cineribus igne; Auspice *Erpenio* nostro, in hac nostra *Academia* lucem adspexit *Arca- num Punctationis revelatum*, cujus Auctor *L. Capellus.* In eo *Antiquitas Vocalium* impugnata quoque fuit *Cap. VI. ex Scripti- one Antiquissima Hebræorum*, quæ quum magno *Judæorum* consensu fuerit *Samaritana*; *Puncta abfuisse* necesse sit: quod *Samaritæ* iis non utantur: eorundemque *Chara- cteres* quoque istas notulas recipere minus queant.

Tum vero flamma tectis erumpere; tum incendium in *Ecclesia Christiana* consurgere, ac *Cœlo* ire: tum partes inter se ita colli- di, ut dum *Veritatis amor* digladiantium *Clypeis vexillisque* esset inscriptus, *Verita-*

P R Æ F A T I O. LXXV

tem ipsi nec conspicerent, nec conspici poterentur; eamque tantum non utrimque eliserint.

In globum hunc accesserat alia adhuc contentio, mere *Historica* ac *Critica*: quæ item noxiam caudam trahere visa iis, qui adversus *Scaligerum* & ejus admiratores exarserant: *Abrahamum* videlicet, ejusque progenitores *Chaldaice* locutos, ut qui in *Chaldaea* sedes fixissent: atque *Eum*, quum inde emigrasset in terram *Canaänis*, *Hebraeam* demum *Linguam*, quæ *Vetus* erat *Cananea*, & *Phœnicia* adoptasse &c. *Hypothesein* Lib. IV. *Epist.* CCCLXII. ita exposuit. *Tempore Elisæ*, quæ *Coloniam Pœnorum* in *Africam* deduxit, *universa Phœnicia*, & *Palæstina*, puro *Hebraismo* utebatur, & *Literis*, quæ hodie *supersunt apud Samaritas*; & *purae sunt Phœnicie*. *Vide vicissitudinem rerum*. *Lingua quam Hebraicam* vocamus, & *qua utuntur Sacra Biblia*, falso eo nomine appellatur, quum sit *Phœnicia* &c. &c. &c.

Confinium hujus sententiæ tenuit *Summus Erpenius* noster, in *Orat. de Ling. Hebr.*

LXXVI P R Æ F A T I O.

Hebr. quum Orientalem Professionem hac in Alma Anno XIII. præcedentis seculi au-
spicaretur. Illum *Arabicae Literaturæ* non
nostra solum in *Academia* Fundatorem, sed
per universam *Europam* conditorem uni-
cum, *orbi Erudito* suismet velut manibus
formarant duo maximi ejusdem Statores *Jos.*
Scaliger, hac in *Musarum* sede; & exem-
plo, & hortatu potenti juvenem *Erpenium*
huc instimulans; nec non *Is. Casaubonus*,
in *Galliis*; qui *Discipulum* primo suum in
Arabicis, brevi temporis spatio tam admi-
rabiles progressus fecisse expertus est, ut
Eum *Præceptorem* mox suum agnosceret &
celebraret.

Sed hæc alias. Nunc quod occœperam.
Ne istam quidem opinionem de *Lingua He-*
bræa a *Cananæis* possessa antiquitus, atque
ab *Abrabamo*, ob incolatum inter eos, assum-
ta demum, cum *Orthodoxia* satis concordare
censebant ii, qui *Rabbinicis* imbuti & innu-
triti placitis, vix transversum inde digitum
nec discedebant ipsi, nec ab aliis discedi pa-
tiebantur.

Quan-

Quantopere jam irroborassent, atque inolevis-
 sent, præjudicatæ opiniones, Zelo indu-
 tæ religionis, ex *N. Fulleri Misc. L. IV. Cap. IV.* palpandum dabo. Id ita incipit.
*Nova & nupera admodum opinio est quorun-
 dam Doctorum, (Scaligerum & Erpenium
 maxime intendit) Linguam Hebræam, quæ
 immortalis Divinæ bonitatis & clementiæ be-
 neficio in volumine V. T. integra illibata con-
 servatur, Phœnicum, aut potius Cananæorum,
 quorum illi pars erant, vernaculum olim &
 usitatum Idioma fuisse: Abrahamum vero,
 domesticosque ejus, non e Chaldæa eam in
 Chananæam importasse; sed ab indignis Cha-
 nanæis didicisse &c. Hæc opinio, quamvis
 novitate sua partim, ut fit; partim admi-
 rabilitate, addo etiam speciosam quandam
 probabilitatem, nonnullis vehementer arrideat,
 & suaviter blandiatur, non tamen probatur
 plerisque, fere omnibus Theologis; aliisque
 non paucis ingenio, doctrina, & Linguarum
 scientia præstantissimis sane Viris. Quorum
 ego sententiam fateor, atque etiam profiteor
 & præ me fero, me semper libentissime am-*

LXXVIII P R Æ F A T I O.

plexum esse; non tam auctoritate cujusquam permotum, quam certa ratione adductum.

Non caret invidiola Exordium. Bene interim habet, quod non *Auctoritate* se niti velle testetur, sed *Ratione*. Eam ergo audiamus.

Principio, inquit, qui ceterarum Linguarum cum Hebræa comparationem & contentionem artificiosam instituerit &c. sine dubio non solum probabile, sed etiam PLANE VERUM ESSE comperiet, quod S. Hieron. attestatur, LINGUAM HEBRÆAM omnium Linguarum esse MATRICEM &c.

Pro fundamento jacitur, pro solidaque ratione venditur; quod Schola Rabbinica sustinendæ *Turri Babylonicæ* de LINGUA SANCTA adinvenit: ut in *Præfat. ad Proverbia* demonstratum.

In hoc argumento adurgendo mirifice sibi indulfit Vir Doctus; hos, cum aliis, miscens colores. *Quemadmodum in immensa rerum Mundi hujus congerie, præcipuum aliquid & eximium in unoquoque genere produxit Deus, quod reliquorum omnium ejusdem generis Mensura quædam existat: ita in*

Lin-

P R Æ F A T I O. LXXIX

*Linguarum etiam infinita varietate evenisse
censeamus, unam præter ceteras a Providen-
tia constitutam, quasi Regulam e cælo delapsam,
cujus directione ac puritate aliarum omnium
obliquitatem & impuritatem metiremur &c.
Et ut Iridis aspectus Diluvium, sic Hebraicæ
Linguae auditus confusio Babylonicæ pœnam
justissimam, Gentes omnes pervagatam, in
memoriam redigeret &c. &c.*

Appositissimam enimvero similitudinem, &
mirificentissimam Regulam Linguarum! Sed
pergamus. Tanti igitur pretii Thesaurum,
maledicti Chami, ac nominatim Chanaani, pos-
teriorumque ejus, fidei curæque commendatum
ac traditum fuisse, nullo sane pacto proba-
bile videtur. Imo penes Domesticos Ecclesiæ
NOACHUM, SEMUM, HEBERUM, ne-
fariæ impiæque conspirationis in campo Sen-
naâr conflatae non participes, reconditum
mansisse, omnino credibile opinor.

Habes Lineam Sanctam Kabbalistarum;
in quam recta item collineat, quod longius
filum sic tandem in nodum adstringit pag.
421. Hebræam principem esse Linguam,
quam

quam Patriarcharum & Prophetarum non solum in SERMONIBUS SUIS, verum etiam in LITERIS SACRIS, custodivit auctoritas: jam inde ab initio, SANCTISSIMIS Dei ARCANIS excipiendis ac conservandis dicatam. Ecquid vel verbulum superaddere vellent, aut possent, Synagogæ proceres?

Hoccine est cum Scaligeris & Erpeniis pedem conferre, eosque Theologicis armis conficere?

Quæ tandem Theologia tales sensus insinuavit?

Non alia profecto, quam quæ Doctrinam Christi & Apostolorum, per officias & præstigias imaginariæ LINGUÆ & SCRIPTIONIS SANCTÆ, etiamnum quotidie deludit. Deludit autem? imo vero insultat, & exulcat: ut ex iis quæ prægressa, abunde videre est.

En ruinas graviores adhuc fortasse, quas tamen ipsa vis Hypotheseos infaustissimæ traxit: subtextum nempe mox p. 422. Præterea id inprimis optarim ut accurate animadvertat Lector ---- quam sollicite omnibus seculis, inde
ab

ab ultima Antiquitate, se abstinuerint a profanorum hominum consuetudine & familiaritate, non solum Hebræi, sed omnium seculorum fideles Domestici Ecclesiæ, & FILII DEI: adeo ut horrendæ totius Generis humani depravationis, & DILUVII postea Orbem inundantis, hujus Interdicti contemptus & violatio præcipua, & prope singularis ac unica causa afferatur.

Ubi locorum? in *Mosisne Historia Antediluviana*? Nec vola ibi, nec vestigium. In *Kabbalistarum* scriptis, fateor, tale quid non obscure inculcatur: & quid vaferrimus ille *Abarbanellus* inde procuderit figmentorum in *Præf. ad Prov.* late deductum pag. XVI. Sed talibus commentis se socialisse insignem *Theologum* ac *Philologum*, haud adducor.

Quid ergo? in Arenam descendens clypeo LINGUÆ & SCRIPTIONIS SANCTÆ, vidit, ea admissa, fieri non posse quin *Filios Dei* sese *Filiabus hominum* copulantes Sacrum illud Depositem, quo obsignati erant, violasse, atque ob prodita Religionis mysteria vel maxime *Diluvium* provocasse statui debeat.

In quæ non extrema itur, ubi quis *Zelo Dei* se animari autumat! Certe longius se eventum ipsemet sensit *Fuller. pag. 428.* ubi testimonio *Augustini cognatas Linguas esse Hebraicam, Syram, & Punicam*, subscribit in hæc verba: *hanc sententiam veriore esse; cognoscet, qui Linguas illas, Chananitidem, sive Syriacam, & Hebræam inter se contulerit.* Inde mox, quem magnos in Viros dederat impetum, ita mitigat. *Ad summam, novæ istius opinionis propugnatoribus, præsertim acrioribus quibusdam, licet plusculum, quam initio concesseramus, largiri. Damus igitur, sermonem illum, qui in N. T. Hebræus nominatur, Chananæum, sive Tyrium, sive Punicum esse; hac tamen Lege, ut eum, qui in V. T. purus asservatur, pro absolute Hebræo relinquere ne dedignentur eis, quorum proprium est illius Linguae studium, Theologos dico, & Candidatos Theologiæ; cujus Arcana universa in Sacrosanctis Hebrææ Linguae penetralibus sunt reposita. Unde flagrantissimus Theologorum emicat amor, quo Linguam illam meritissime depereunt; sola pie-*

pietate ad amandum excitati; non superstitione aliqua obligati, ut cavillantur nonnulli; ipsi potius revera superbia rei; qui dum Cæli scrutantur plagas, & sublimi vertice sidera sibi ferire videntur, Theologis ex officii sui religione φιλεθεολοις, quasi humi stratis tantum non insultant. Mirifica periodus, quæ genus armorum declarat, quo jam tum pugnabatur, causam meliorem configens potius quam confirmans. Eandem convellere cœperat Ipse pag. 426. ubi ad Oraculum Jesh. 19: 18. de quinque Civitatibus, quæ in Ægypto Lingua loquerentur Cananæa, hanc adfert vere novam interpretationem, Prophetam prænucciasse primos Euangelii apud Ægyptios præcones Lingua Chananitide, i. e. Syra, præconium salutare peracturos.

Mitto Syros præcones media in Ægypto Lingua Chananitide promulgantes Euangelium; quod nemo intellexisset: miror tantum, quo modo ista Lingua Cananæa, quam paulo ante verebatur noster Theologus, ne populum Hebraeum ejusque Sacra contaminasset, nunc subito ad N. T. Doctrinam salutarem promul-

mulgandam admoveatur; quasi per puriorem *Oeconomiam* & ipsa puriorem indolem, ac virtutem, induisset.

Hæc non valde *Theologica*; ut nec illa quæ præstructa erant pag. 423. *Abrahamum*, quoniam ipse cum suis præcipue Sanctus erat, (nam si *Radix Sancta*, etiam *Rami*; *Rom. II: 18.*) *Linguam Canaän* nec didicisse, nec posteros docuisse &c. &c.

Quis credidisset, tale quid ex verbis *Apostoli* unquam exsculptum iri? Ita tamen ab illa Schola *Anticritica* tunc pugnabatur: & *Linguae Sanctæ*, ac *Lineæ Sanctæ* ejusdem *Hæredum*, præsidium circumdatum ex *Rom. 9: 6. 7. 8.* atque *Arabibus* ex *Hebero* primum, deinde ex *Abrahamo* per *Hagaram*, ac *Keturam*; ex *Isaaco* per *Esavum* quoque; *communitas Linguae Patriæ* denegata; *Sanctæ* videlicet & *Patriarchalis*, ac propterea ad *Spirituale* tantum *Semen* propagandæ.

Glaucomata per solum disputandi fervorem suffusa. Inde suggestum, ut in *Questione de Integritate Codicis Judaici sub Scriptione Quadrata*, & *Sanctæ*, quam vocitant, a

Theologis passim pro *Achilleo* adducatur argumento *Rom.* 3: 2. *Judæis* credita esse *Oracula Dei*: quasi hoc ad secula post *Christum* æque pertineret, quam ad tempora *Messie* adventum antegressa. Nil *veritati*, nil *scopo* quoque *Apostoli*, repugnantius. Talia complura, quæ exequi longum foret. *Ad Fullerum* regredior. Is quamvis omnia sua ferme retexuisset circa *Linguam Sanctam*, tamen *Scriptionem Sanctam* pertextam dare conatur, se *neutiquam* dubitare asserens, quin duplex minimum *Literarum* figura antiquis *Hebræis* fuerit consueta; pro duobus præcipuis negotiorum generibus, *Sacrorum* & *civilium*: quum & *Ægyptiorum* illustrissima *Respublica* *Hieroglyphico* *Character*e instructa fuerit, a *communi* & *vulgari* summa ac prope admiranda *dissimilitudine* discreto pag. 430. Mox tamen eo iterum, post varias ambages, delabitur, ut concludat pag. 433. *illud plane fatendum est*, *Characterem* tam *Samaritanum*, quam *Hebraicum* longe *vetustissimum* esse. Quin liberalissime tandem concedit, non absurde statui posse, *Samaritanum* & *Phœnicium*,

sive Syriacum veterem, fere eundem fuisse ac Hebræum, ut pote ex eodem Fonte derivatum. Hoc si in initio *Capitis* in mentem Viro Docto fuisset, tantos in simpulo fluctus non concitasset, credo; neque *Scaligero & Erpenio* nostro in *Questionibus* mere *Criticis* dicam scripsisset; quum ista pars saltem, quæ circa *Litteras* versatur, ad certamen inter *Characteres* vel *rotundiores & paulo celeriores, vel quadratos & tardiores*, recidisse reperitur: quod quidem tantundem est, ac si *Romanus, & Cursivus*, in officinis *Typographorum, Character, de Sanctitate & Primatu* inter se decertarent.

Ab ista pugna, non felicissime pugnata, acrior illa contentio aliquantum temporis spatium interquievit; & *Litteræ Quadratæ* ferme succubuisse censebantur.

Vires tamen mox resumpsit; atque animosius se erexit, quum exorto inter *Capellum & Buxtorfios* conflictu graviore circa *genuinam Antiquitatem & Auctoritatem Vocalium Hebræarum*, istas *Litteras Samaritanas* maximum istac in *Questione* pondus ferre hinc & hinc iudicatum fuit. Nempe *Capelliani*

tendere, illas *Literas*, quas antiquissimas esse dubio exemtum pronunciabant, propter *Figuram* suam rudiores non esse capaces vocalium: nec *Samaritanos* propterea ullaquam vocales habuisse. Excessus fane viris *Criticis* parum dignus: quem ex ipsorummet officina depromptis armis castigare promptum fuisset. Infelicissime proin cecidit, quod *Optimæ Cause* defensores, adversus *Capellum* in aciem descensuri, non *Linguae* tantum sed & *Scriptionis Sanctæ* umbone sese accinxerint; atque sibi cum promptissimam, tum duraturam victoriam, desponsarint inde, unde vel maxime *pejor causa* triumphasse censetur.

Hoc de *Lingua Sancta* supra omnem dubitationis aleam evictum dedi. De *Scriptione Sancta* non minus plana & indubitata convictio.

Solus conspectus *Dissertationis*, quam huic *materiæ* illustrandæ dicavit Cl. *Buxtorf. Junior* rem palpandam dabit.

Ea sic incipit: *Nobilis est & antiqua controversia de Literis Hebræorum; aliis Samaritanas pro veris, genuinis, & primigeniis,*
ven-

LXXXVIII P R Æ F A T I O.

venditantibus: aliis firmiter asseverantibus *Literas Quadratas*, quibus nunc *Biblia* cæcæta, esse easdem plane, quibus *Lex a Deo Tabulis insculpta* fuit. *Utraque sententia* & olim, & etiamnum hodie, tam inter *Judæos* quam inter *Christianos*, suos habuit & habet propugnatores. Quamvis eo fere inter *Nostros* res devenerit, ut *PRIOR SENTENTIA* longe *PLURES*, eosque nec vulgaris nec infimæ notæ, *ASSECLAS* nacta fuerit; qui *PRÆTORIAM* plane *SENTENTIAM* ferentes dissentientes nec ferendos, nec audiendos judicant.

Adductis deinde *Hieron. Scalig. Casaub. Drus.* effatis, quæ supra lustravimus, ita pergit. *Equidem cum nemine super hac re acrius contendere mihi propositum est.* Quia tamen altera sententia de *Literarum Hebraicarum antiquitate* nimis *FRIGIDE* mihi hætenus videtur expensa, nec ullus ex omnibus nostris, qui hanc *Quæstionem* tetigerunt verius, quam tractarunt, visus, qui altius in *Hebræorum sententiam* inquisiverit, eamque ex confusis *Hist. Hebr. rudericibus* paulo accuratius eruerit;

P R Æ F A T I O. LXXXIX

vit; non inutilem me rem facturum existima-
vi, si operam aliquam in obscuram & intri-
catam controversiam conferrem, eamque ali-
quanto planius & plenius expedirem. *Asse-
ta enim LITERARUM Hebræarum genui-
na Antiquitate, simul & LINGUÆ Hebrææ
sua dignitas, & TEXTUI HEBRÆO sua
Auctoritas, & MAJESTAS, tanto vali-
dius asseritur & vindicatur.*

Non auspiciatissimum profecto principium,
quo *Linguæ Hebrææ Dignitas, & textus He-
bræi cum Auctoritas, tum Majestas, haud con-
statura satis insinuatur, nisi Scriptio Quadra-
ta, eademque Sancta, steterit. Quid audio?
Num dignitas Linguæ Hebrææ a Figura Qua-
drata Literarum est suspensa? Num, quod
infinite gravius, Auctoritas & Majestas textus
Hebræi isto Quadrato innititur Characteri?
Hoc certissime nec intendit, nec intendere
potuit primarius sui temporis Philologus &
Theologus: quum sit Quinta, ut supra visum,
Essentia Thalmudismi; & perduellionis Ju-
daicæ adversus Christum Arx ac Meditullium.*
Quid ergo? Fulgor Titulorum implevit ocu-

los, implevit mentem. Ad summam, quam V. T. *Sacro Codici* debemus, venerationem complendam id pertinere autumat. De *Magistrorum* machinamentis adversus *Evangeliū Gloriae, & Dignitatem Græcæ Revelationis*, ne suspicio quidem oborta; *Criticorum* denique tanquam ex *Edicto Prætoris* missa verba, stomachum commoverant; quod cum ex prægressis patere cœpit, tum ex hisce subnexis perferre datur. *Quamvis* haudquaquam sperare ausim, me affecuturum, ut omnibus satisfaciam, atque rem *ἀναμειψήσας* probem ac persuadeam; id tamen me effecturum confido; nequaquam ita ab omnibus præsiidiis, & rationibus, imparatam ac desertam esse eam sententiam, ut qui eam tuentur, ex *Theologorum*, aut hominum *proffus*, censu sint excludendi; vel *insaniæ* & *imperitiæ* accusandi: vel *Carneadi*, tanquam *puri Sceptici*, accensendi. Respicitur ad voces imperiosas a *Scaligero*, aliisque *Criticis* jactas; quibus temperasse haud dubie melius fuisset: quum ne Ipsi quidem cum suis illis *Edictis Prætoris* in *jure* fuerint funda-

ti, sed specie itidem pellaci se præstringi siverint.

Nimis propere certe asseveratum Literas Samaritanas, quas nunc vocitamus, esse ipsas illas Mosaicas, quibus Tabulæ & Legis Volumina exarata. Sunt recentiores haud dubie, ex vetustiore Characterè Hebræo expressæ, & flexibus quibusdam ductibusve novis variatæ. Hoc demonstrare, non hujus loci. In proximam occasionem, de qua jam sæpiuscule commonui, id sepositum esto. Nunc tantum, filium pertexturus, rogabo, fatisne circumspectum censeriqueat, Linguae Hebrææ Dignitatem, & Sacri Textus Majestatem, huic Aleæ de Quadrato Characterè permisisse? quum ipse Dissertator fateatur, Questionem esse obscuram, intricatam, & quam ἀναμειβήτως se probaturum haud confidat. Præsentiebat Rabbiniæ Eruditionis facile princeps, se ingressurum esse Pontum vere ἀέρον, importuosum, infidum, naufragum, infinito æstu, fluctuque, circumactum. Expromere scilicet decreverat Thalmudicorum & Kabbalistarum opiniones, atque decreta, de gemina Scriptio-

ne, *Sancta* alia, alia *profana*; nihil, ut liquido apparet, ne tantillum quidem, suspicatus, hamum subesse, & venenatos esse bolos illos, tanto *Sanctitatis* fulgore illitos.

In *prima parte* proinde *Dissertat. IV.* densas instruxit acies Antistitum *Synagogæ*, quinque sub vexillis stantes. Primum *vexillum*, Duce *R. Jebuda Hakkadosch*, sistit *Doctores MISCHNICOS*. Secundum *GEMARICOS*. Tertium *Baale Toséphoth*, sive *AUCTORES additionum Thalmudicarum*. Quartum, *GEONIM* i. e. *Excellentes* quos vocitant, vel *Magnificos Doctores*. Quintum denique *KABBALISTAS*. Hos omnes a pag. 170. ad 181. ostendit, in unam hanc mentem conspirare, *Scripturam illam*, qua *Tabula Legis* sculptæ; itemque *Codex* ad *Arcam* deponendus, ejusdem exemplo exaratus, fuisse *Scripturam אשורית Assburyth*, *Beatam & Beatificam*, qua in *Synagogis* etiamnum gaudeant; quæque *Sancta* appellari digna, æque ac ipsa *Lingua Sancta* est. Præter alia, quæ ibi non sine admiratione legi possunt, reperio pag. 179. serio probare *Cl. Disserta-*

tatorem, Kabbalistas Traditionum suarum Originem non ad Ezram, sed ad Mosen referre. Quæ autem illi, inquit, de MYSTERIIS ARCANIS LITERARUM scribunt, manifestum est illos intellexisse de Figura Literarum Hebraicarum hodierna: neque volunt illa, mysteria scilicet a se esse conficta, sed a Patribus accepta. Unde communiter de illis dicunt, quod sint הלכה למשה מסיני Traditio Mosis de Monte Sinai.

Id tam certum, ut ni foret, nec Misna, nec Gemara, nec Tosephoth, nec Geonym, nec Kabbala aut Kabbalista ulli, extare potuissent in mundo; atque adversus nomen Christi arcem perduellionis suæ erigere. Et tamen, ac si res dubitationi obnoxia foret, eam evincere conatur hac instantia. An probabile, si Literas istas non pro Literis Sacris, quibus Moses & Propheta scripserunt, habuissent, illos tanta mysteria sub illis quæsituros fuisse? Non sane. Contra novatam dein ab Ezra scriptionem, ex mente Hieron. & Docti, qui impugnatur, chori, ita insurgitur. An credibile illos tam Divinam vim & efficaciam

tributuros fuisse illius Linguae Literis, de qua dicunt & scribunt Angelos eam ob summam barbariem non intelligere? in qua preces concipi vetant, eo quod Angeli ministratores se non associant illi, qui necessitates suas illa Lingua petit; Assyriaca dico: Thalm. Schabb. fol. 12. Ne hoc quidem vel umbram patitur dubitationis; ut de supervacuo fit, quod subdatur mox: Si Esdras harum Literarum Assyriarum auctor esset, & priores periissent; utique mysteria illa Esdras demum illuc recondidisset; Eique, non Auctoribus ipsis, Mosi & Prophetis scil. **ADSCRIBENDA FUISSENT.** Eodem collineat, quod pag. 180. subfertur: Nam si hæc Literarum mutatio per Esdras admittatur, magna pars Theologiæ Kabbalisticæ concidet. Imo vero tota corruet; pulvere suo Sodomæo sepulta.

Subjiciuntur deinde ex Libro Cozri, Arcu-voltio, aliisque Kabbalæ Heroibus, decreta huc spectantia; inter quæ & hoc: Sapientes veritatis, i. e. Kabbalistas, nullo modo audire velle eos, qui Legem aliam, quam Scriptura Asschuryth, Beata, Quadrata, datam esse volunt in Sinai.

Hæc quum prima vice legerem, vix oculis meis credidi; quippe qui scirem Cl. *Buxtorfios*, quantumvis a *Rabbinorum* placitis haud intactos, neutiquam tamen *Kabbalistico fermento* se inquinari passos; sed illud omni occasione explosisse. Repetita lectione lætatus sum, idem & nunc factum; nam mox inde resilitur; quum subjungitur; *Nos vero eo tantum sine eos adducimus, ut consensum eorum in hac Quæstione ostendamus.* Quid opus? An *Hieronymus*, contra quem disputatur; an *Scalig. Casaub. Drus. Erpen.* an *L. Capell.* in quem potissimum mucro defrictus, hæc ignorabant? Imo vero tam probe callebant, ut vel hac de causa *Literam* istam *Sanctam & Beatam* exhiberint; atque **אשורית** *Affsburyth* nil aliud, quam quod sonat, valere posse tetenderint, *Affsyriacam* nempe; ex *Affyria* demum cum *Ezra* introductam.

Post quinque hæc *Veterum signa & vexilla*, *Recentiorum* veniunt agmina, a pag. 181 ad 185. *Ab. Ezra, R. Salomon, Maimonides, Bartenora, Ephodæus, Arcuvoltius*, alii-
boup que,

que, a seculo XII. ad XV. *Synagoga* fulcra; qui consona voce testentur, *Scripturam*, quae hodie *Lex* scribitur, esse אשורית *Affchuryth Beatam*. Ne hoc quidem Docta cohors ignorabat; credo; certe aliquid ea de re jam innotuerat: sed tanto animosius exculcabant opinionem tam futili *Etymo* suffultam: quod nemo nisi in *Synagoga* natus recipere queat.

Ne Alumni quidem ejus omnes id receperunt; nam *Abrab. Balmesius*, quantumvis ex *Linguae Sanctae* titulo perfectiones, & dotes supernaturales, exsculpsit; tamen, ut *Philosophus*, *Artiumque* ac *Medicinae* Doctor, pro *Litera* intra naturam quadammodo se coërcuit *Cap. 2. Gramm.* Quamvis *Hebraei* secundum varietatem regionum diversis modis scribant; omnibus tamen communem esse *Figuram Literarum*, quam *Affchuryth* vocent; שהיא מיושרת quod *rectissima* sit (per *Lineationem Sanctam* scil. de qua supra p. XL.) in literis suis, & exierit nobiscum ex *Assyria*.

Confimiliter *Catena Kabbalistica* Auctorem, *Assyriacae Scripturae* indigitamentum indidem derivasse vidimus pag. xxv. xxviii.

quod *Magnates Israël*, quibus ea per *Kab-
balam* in manibus erat, eam secum reduxerint
ex *Assyria*.

Quid? quod ipse *Buxtorfius*, postquam diu
suspensos tenuit Lectores, probetne, *Affchu-
ryth* per *Beatam Scripturam* converti, an
improbet; tandem pag. 235. eam repudiare
videatur, magisque inclinare in sententiam
R. Gedaliae, & *Balmesii*; cujus Fundus item
Doctor *Mischnicus R. Jose* in *Cod. Thalm.*
Sanhed. cap. 2. *Traditio est*; *R. Jose* dixit,
dignus fuisset Ezras, ut per manus ejus dare-
tur *Lex Israël*, nisi præcessisset ipsum *Moses*
&c. &c. *Licet vero non sit data Lex per*
manum Ejus, attamen per manus ejus mu-
tata est *Scriptura*; sicut dicitur *Esr.* 4: 7. כתב

הנשתון *Scriptura Nischtevan*: itemque *Dan.*
5: 8. non poterant *Scripturam* legere, nec
interpretationem ejus: nec non *Deut.* 17. 18.

Scriptura quæ mutanda erat. Quare autem
vocatur nomen ejus *Affschuryth*? שעלה עמהם

מאשור quia adscendit cum eis ex *Assyria*. Quæ
in hac periodo, apud *Buxt.* p. 196. plenius
reperiunda, ob morem argutandi *Thalmudi-*

XCVIII P R Æ F A T I O.

cum crucem figere possent, collata pag. XXXVII. facile superabuntur. Liquet autem ex hisce contortis citationibus, omnia luxare, & susque deque vertere maluisse *Rabbinos*, quam non aliquid præsidii alicunde pro *Scriptione* sua *Sancta* extundere.

Arripuere proinde illam כתב הנשתון *Scripturam Nischtevan Esr. 4: 7. i. e. Libelli supplicis, sive Epistola, Lingua Aramea a Samaritanis præsidibus ad Artachsastam datæ; eamque detorserunt ad Radicem שנה mutavit; quasi designaretur Scriptura Samaritana, qua usus quidem olim Israël's populus, etiam in Sacris Codicibus describendis; sed quæ mutari deberet per Ezram in Scripturam Sanctam, qua Tabulæ Legis consignatæ; itemque Volumen illud Archetypum ad Arcam sacratum: ut Veteri, & ante Captivitatem Babylonicam ab omni populo frequentata Scriptione Samaritana, post reditum, pro Chutæis abjecta, & penitus abdicata, universa in posterum gens Sanctissimo illo Characterè Tabularum & Voluminis Archetypi, tanquam æterno suo peculio gauderet.*

Nil impudentius; nil adversus ipsum *Mosen* protervius, & insultantius, effingi potuisset: ut supra jam insinuatam pag. xxxvi.

Eadem impudentia, & protervia, *Deut.* 17: 18. משנה התורה *Duplum Legis* exscribendum a Rege, ex *Autographo Mo-* *sis*, iisdem fidiculis vexarunt; id fieri debuisse contendentes *Scriptione*, quæ immutari deberet, tempore *Ezræ*, id est, *Samaritana*, five חול *Profana* illa & communi. Proh sacrilegium! neque enim mitius nomen tantæ audaciæ imponere par est: ut nec isti, quæ ille *R. Judah Hakkadosch* oraculum *Zachar.* 9: 12. de משנה duplo reddendo, eundem in sensum mutanda *Scriptionis Hebræo-Samaritana* in *Sanctissimam*, obtorto collo rapere sustinuit. Cuncta hæc facinora complet, & cumulat, *Fabula* inventoribus digna, *mutationem* i. e. *innovationem* istius *Scripturæ*, quæ oblivione oblitterata erat, factam esse per *Miraculum Angeli*, fatalem Regi *Babylonico* sententiam exarantis in convivio: prout supra jam deductum.

Apud Cl. *Buxtorf.* p. 172. & 236. 238.

c P R Æ F A T I O.

Diff. IV. hæc ita produci videas, ac si *audacissimis* hisce *figmentis*, & violentis Verbi torsionibus, nihil subesset, quod *Christiano* Doctori suspectum esse posset; quin inesset, quod discrimen inter *Scriptionem Sanctam* & *Profanam* constabiliret. Ad hoc pervincendum univèrsa ista *Dissertatio* suscepta est, atque *hunc* in *scopum* unice collineat. Nulla non pagina hoc fatetur. Eminent in primis, quæ *pag. 199. 200. 201.* disputantur II. *Parte*, ἀνασχευήν continente; ubi *Argumenta*, pro *Antiquitate Characteris Samaritani* militantia, ita profligantur, ut facile resurgerent, & victoriam reportarent, nisi per puriorem *Criticam* debellari, & exarmari, possent.

Præter illud testimonium *R. Jose Mischnicum*, quod modo videbamus, *Gemaricum* etiam adducitur hocce: *dixit Mar Zutra*, vel, ut alii volunt, *Mar Ukba*: in principio data est *Lex Israël* בכתב עברי *Scriptura Hebræa* (i. e. *Samaritana*, vel *Transfluviali*) ולשון הקדש & *Lingua Sancta*: denuo data est *ipsis Lex* in diebus *Ezræ* בכתב אשורי *Scriptura Assyriaca*, ולשון ארמי & *Lingua Ara-*

Aramæa. Elegerunt pro Israëlitis Scripturam Assyriacam, & Linguam Sanctam; & reliquerunt להריוטות idiotis Scripturam Hebræam, & Linguam Aramæam. Quinam sunt Idiotæ? Raf Chasda dixit, Cbutæi. Quænam Scriptura Hebræa? Raf Chasda dixit ליבונאה Libanæa: i. e. Phœnicia, five Samaritans. Hanc securim, gravi factis ictu ferientem, post alia, quæ ad incitas hic redactos arguunt istos Synagogæ Hyperaspistas, ita hebetat ipse Cl. Buxtorf. Præterea respondent communiter Judæi, DUPLICEM Hebræos olim habuisse SCRIPTURAM, SACRAM & PROFANAM; vel INTERNAM, & EXTERNAM. ILLA fuisse scriptas a Deo TABULAS LEGIS; LIBRUM item illum LEGIS a Moise, qui ad latus Arcæ fuit reconditus, & depositus. Et hanc SCRIPTURAM fuisse eam ipsam, quæ hodieque est in usu, & אשורית Asschuryth appellatur. HAC, scripta fuisse reliqua Exemplaria Legis, quæ privati quilibet sibi in suum & suorum usum scribebant: tum etiam in communi usu;

in negotiis civilibus, commerciis, monetis &c. fuisse adhibitam. Et hanc appellant כתב עבר Scripturam Hebræam, Transfluvialem, quam volunt eandem esse, quæ hodie Samaritana vocatur. **ILLA** Scriptura, dicunt quidam, fas non fuisse plebi uti, ne quidem ad Libros Legis describendos: alii vero, licitum quidem fuisse, si quis voluisset; verumtamen ob **SINGULAREM** ejus **SANCTITATEM**, & *Venerationem*, quam illi tribuebant, ab ejus usu abstentum. *Ezram* vero, post captivitatem, hujus **SCRIPTURÆ SACRÆ** usum non tantum promiscue Judæis omnibus permisisse, sed etiam injunxisse. **HANC** autem **SAMARITANIS**, ceu *Apostatis*, ut **PROFANAM** & communem reliquisset, & ex Judæorum usu sustulisset.

Apparet *Cl. Buxtorfium* nihil subolfecisse, dum hæc bona fide scriberet, de veneno, & succo atræ loliginis adversus *Christum*, & *Christianos*; quo hæc *Synagogæ* placita sunt continctæ: alias nunquam commisisset, ut vel aura hujus contagiosi foetus *Ecclesiam*
Chris-

Christi afflari sivisset. In causa & hic infau-
 stissimum illud *certamen* cum *Capello*, &
 universa *factione Critica*, tum cum maxime
 flagrans, seque magis magisque irritans. Ju-
 dicatum a parte *Anticritica*, non promptius,
 non solidius, rem transigi posse, quam *Lin-*
gua & Scriptionis simul Sanctæ admoto tor-
 mento. Utrumque in summum *optimæ Cau-*
sæ, i. e. *Antiquitatis Punctorum Vocalium*;
 detrimentum redundavit: qui enim *Eam*
 hinc quoque pervincere volebat, visus fuit
 non Adversariis solum, sed & Amicis, non
 vicisse: simulque ansam præbuit ut in *Li-*
teraturam Hebraicam, circa hæc duo capi-
 ta, fermentum illud *Judaicum*, quod adhuc
 occultius serpebat, sub Magni præsidio No-
 minis irrumperet, atque contagionem suam
 omnes per oras, specioso sub prætextu *sum-*
mæ erga Sacrum Codicem Venerationis, dif-
 funderet.

Per interim mirum, eos qui in **SCRIP-**
TIONE SANCTA tuenda sub vexillo, &
 clypeo *Buxtorfiano*, se militare autumant, at-
 que a summo illo *Philologo & Theologo* e-

victam rem jactant, non deprendisse, ne ipsum quidem *Buxtorfium* istam *Opinionem*, quam adstruere quæsit, *suam facere* sustinuisse: quippe qui *purior* intus *sensu*, & *Philologiæ* suæ nobilioris principio, utpote ab *Hieroglyphicis vanitatibus* alienissimus, inde retraheretur.

Quam diligenter caverit, ne ipse *sententiam* hanc *adoptasse*, atque pleno calculo *comprobasse* censeretur; *initium*, *progressus*, & *finis dissertationis* declarant. Inde illud nunc; *præterea respondent communiter Judæi* &c. p. 200. & mox p. 201. *Dicunt ergo, ut ad Hebræos revertamur, disputatione illa Thalmudica* &c. Item p. 205. *Ex his apparet, quomodo Hebræi ad locum Thalmudicum objectum respondeant.*

Suspensa, ut vides, cura, & nescio quis metus; quem melior, ut dixi, *Philologia* tacite incutiebat. Idem pellucet ex sequenti *ibid.* instantia. *Quod vero ad DUPLICEM CHARACTEREM, Israëlitis olim usitatum, attinet, ejus etiam quidam Christianorum meminerunt, neque id vel absurdum, vel insolens, judicarunt.*

Citatur in iis princeps *J. Postellus*, cujus nonnulla supra delibavi. Testis, cujus ipsum *Buxtorfium* puduit, quum pag. 213. subdit. *Hæc Postellus: quæ non ideo adduximus, quod omnia & singula ejus dicta probemus; sed ad ostendendum, quod ille etiam ab Hebræis didicerit, Hebræos olim DUPLICI CHARACTERE usos esse, & nequaquam in ea fuisse sententia, uti Scaliger & alii arbitrati sunt, quod Samaritani sint Veri antiqui Characteres Hebraici &c.*

Quid opus de *Postello*, quem *Angelus Raziël* omnia *Kabbalæ secreta* edocuerat, id ostendere? nam *Systema Kabbalisticum*, in quod insaniit princeps *Fanaticorum*, nullum foret in mundo, si *Sanctus Character* quasi sol e Cœlo excideret. Nempe *Cælestem*, quin *æternum*, eundem cum *Kabbalisticis* suis censebat: ac proinde *verus & antiquus Character Hebraicus*, in terris videlicet ortus & profanior, *Postello* haud dubie fuit *Samaritanus*; fatente ibidem *Cl. Dissertatore*, ex eoque locum p. 108. adducente, in quo disertim tradit, *Duodena exemplaria, singula singulis*

Tribubus, a Mose transcripta fuisse Charactere Samaritano, & Profano; Diviniore illo Leviticæ Tribui, & catui LXXII Virorum assignato.

Ad hoc Cl. *Buxtorf.* subnotavit p. 209. *Quod de diversitate Characteris, quæ fuerit inter XII Tribuum Exemplaria, & decimum tertium Tribus Leviticæ; de eo nihil hæctenus, quod memini, mihi occurrit. Procul dubio extat etiam in aliquo Midrasch, seu commentario Allegorico.*

Quid hoc rei? *Diversitas ista XII exemplarium, reliquorumque omnium per omnem seculorum seriem ante Captivitatem, non occurrit Buxtorfio?* quum omnes *Magistri* una voce eam tradant, atque ex *Ritba*, i. e. *R. Jom Tob* eam insinuarit ipse paulo antè pag. 203. **Ob SANCTITATEM SCRIPTURÆ** illius non usurpabant eam, ne in illis quidem *Libris Legis*, quos *Rex* aut *privatus unusquisque* pro se scribebat; sed scribebant illos *Scriptura עברית* *Hebræo-Samaritana*. Volumina XII manu ipsius *Mosis* *Charactere Samaritano* pro *Tribubus* exarata,

ut totidem scilicet *Autographa* extarent, supra disertis verbis asseverasse vidimus *Maimonidem* in *Comment. ad Mishnam*. *Universa Lex Oralis; utraque Kabbala*, huic fundamento inædificata; & tamen hoc sibi occurrisse negabit, qui omnia pervolutavit, summus noster *Buxtorfius*? Rogo denuo, *quid hoc rei?* Dicam. Ex *purior* illo, qui fervore collisionis cum *Capello* obnubilatus fuit, *animi sui sensu*, pervidebat non posse triumphum obtineri, quin universam *Dissertationem* ultro collapsuram, si *Moses* ipse, ut habet illa *Profanissima Traditio*, *Unum tantum Exemplar Litera Sancta*, & XII alia *Characteres* $\aleph$ *Profano* i. e. *Samaritano* suamet *exarasset manu*. Nullius hominis *Christiani* tam validus stomachus, ut hos filices concocquare; nullius os tam impudens, ut hoc, vel post centum *Maimonidas*, asseverare ausit.

Non potuit ergo non *Cl. Buxtorf.* inde resillire; magnum iterum documentum ministrans, quousque sæpe nobis ipsis excidamus, quum ætus nos implicuit certaminis animosioris, ac præsertim in quod *Majestatem Sa-*

cri codicis per nos defensari, serio nobis persuasimus. Religiosissimum visum fuit magno *Philologo*, eidemque *Theologo*, *Scripturæ Quadratæ Authentiam* contra *Hieronymum*, & ejus humeris innixos *Criticos*, vindicasse; eumque in finem profundissimæ suæ *Eruditionis Rabbiniæ* copias adversus sententiam istam eduxit, longisque agminibus explicuit. Atqui ex illorum hominum mente, XII simul admittenda *volumina*, non *Authentica* illa quidem, sed tamen *Autographa Mosis*, *Characterè* non *Quadrato*, non *Sancto*, sed *Samaritano*, sed *Profano*; unde universus *populus Israëliticus* ad *Captivitatem* usque *Babyloniam* exemplaria sua eodem *Characterè Profano* debuerit transcribere, atque derivare.

Hanc *Pharisæismi & Traditionis Oralis* unicam *Ancoram* ex *Debar. Rabb.* sive *Comment. Myst.* in *Deuteron.* ad *Cap. 31: 9-25-26.* (ubi agitur de *Lege* per *Mosen* scribenda, atque ad *Arcam* deponenda pro *Autographo*) Ipse *Dissertat.* prægressa pag. 208. expromsit, sine ulla tamen fraudis *Judaicæ*

suspicione: *Rabbini nostri dixerunt: cum rescivisset Moses sibi moriendum esse eo die, quid fecit? R. Jannai dixit; scripsit XIII exemplaria Legis: XII. pro XII. Tribubus Israelis: Unum autem reposuit ad Arcam, ut si quis vellet corrumpere & adulterare aliquid, producere possent illud quod erat in Arca. Nempe miraculose factum, ut Moses uno, eoque extremo, die, tot Exemplaria suamet manu describeret; quorum unum Archetypum foret & Authenticum, SCRIPTIONE SANCTA consignatum: XII reliqua Autographa quidem sed Scriptione Hebræo-Samaritana: ejusdem proinde nec Auctoritatis, nec Majestatis, nec Sanctitatis, qua Authenticus ille solus præfulgebat.*

Ad eundem scopum contendebat *R. Jacob in suo Ein Israël apud Buxt. p. 185. Totus Mundus fatetur, Tabulas & Librum Legis qui in Arca fuit, fuisse in Scriptura Aschuryth i. e. Beata. Nempe Mundus Judaicus; qui etiam ex Dogmate a Thalmudicis, post longa certamina sancito, statuit, XII Volumina Legislatoris sui manu, Chara-*

*Et*ere Samaritano, fuisse conscripta in usum perpetuum *populi* totius, usque dum per *Estram* aboleretur, & *Sancta Scriptio* universim introduceretur. Eodem contendit item *Articulus Octavus Fidei*, quam quodque membrum *Synagogæ* profiteri cogitur. *Credo Legem quæ hodie in manibus nostris est, esse eam ipsam, quæ Mosi in Monte Sinai data est, sine ulla prorsus mutatione.*

Nempe secundum omnem figuram quoque *Literarum*, cum *quadratura*, cum *lineatione*, cum *apicibus*, *galeris*, & *coronulis*; ne minimo quidem punctulo variante: quia videlicet *Codices Sacri* inde demum *Auctoritatem*, *Majestatem*, & *Cœlestem* suam *Unionem* ac *Spiritualitatem* fortiuntur; ut ex *Pharisæismi Arcanis* jam *revelatis*, in diemque protractis, luce meridiana clarius cernere licet.

Si Cl. *Buxtorfio* vel minimum de perfidia *Judaica*, his decretis *Synagogæ* abdita & intexta, suboluisse, vel non suscepisset *Dissertationem* hanc, ut *Antiquitatem Scripturæ Quadratæ* supra *Samaritanam* pervinceret:

vel

vel longe aliam viam ac rationem institisset, ad eam aliis ex principiis purioris *Philologiæ* stabiliendam. In eo interim laudandus est, quod circumspectius adhuc finierit, quam inceperat: nam pag. 245. hanc clausulam subtexuit: *Atque hæc sunt, quæ de hac Materia hac vice proferre Divina concessit gratia. Ex his quilibet nunc eam sententiam eligat, quæ ipsi PROBABILIS magis videbitur: suo quisque per Nos fruatur iudicio. Nemini hic præscriptum quicquam volumus. Quid Hebræi de hac Quæstione sentiant, quidque de ea ex illorum scriptis, quorum quidem apud nos fuit copia, hauriri possit, bona fide aperuimus; eademque Christianorum quorundam scriptorum, eruditione insigni Virorum, iudiciis confirmavimus. Si Antiquitatem Literarum bodiernarum NON SATIS LIQUIDO & evidenter demonstravimus, argumentis saltem non omnino fortassis contemnendis munivimus. Si ad argumenta contraria NON SUFFICIENTER & accurate satis respondimus, saltem quid a Viris Doctis ad illa respondeatur, quidque responderi possit, exposuimus.*

Cui

Cui *victricis Causæ* sensus adest, quicquid alii dissentiant, ita nec scribit, nec scribere potest. In *Quæstionibus Problematicis*, modestiæ & prudentiæ est hanc viam tenuisse: sed in iis quæ *Dignitatem & Majestatem Verbi* sanciant, suspensiore isto pede procedi nequit. Ad meliorem ergo radium *Theologiæ* simul & *Philologiæ* suæ, qui intus lucebat, persensit haud dubie Vir Eximius, nec *Rationem*, nec *Religionem* pati, ut *Auctoritas & Majestas sacri Codicis* a *Figura* hac vel illa *Literarum* dependeat. Eadem moderatione ita tandem desinit: *Hoc vero luce meridiana clarius ostendisse nos putamus, Hebræorum, qua Veterum, qua Recentium, & Majorem & meliorem partem, contra quam Alii nobis hæctenus persuadere voluerunt, pro Literarum Hebraicarum Antiquitate stare, ac militare. Si quis MELIORA & CERTIORA adferre possit, ei LUBENTES volentesque CEDEMUS.*

Id ostensum, evictumque, nemo inficias iverit: sed simul ostensum, eosdem illos *Veteres ac Recentis Judæos, Synagogæ columina,*

na, docere, *Antiquum huncce Characterem,*
 אשורי *Affsbury* dictum, vel ob *Beatitudi-*
nem, qua *macltus* ipse *Lectorem* quoque *ma-*
clat, vel ob *reductionem miraculosam* ex *As-*
fyria, per *interventum Angeli Scripturam*
istam deperditam recentantis, solis in *Tabu-*
lis, & *Volumine Archetypo* atque *Authen-*
tico splenduisse: reliqua autem *Volumina,*
 quæ *Moses XII Tribubus* tradiderit, & unde
 totus *populus* sua quoque, ne *Rege* quidem
 exemto, *describere* debuerit, *Charactere* tan-
 tum עברי *Hebræo-Samaritano,* eodemque
 חול *profano,* fuisse *exaratos;* & quidem, ut
Pbalanges istæ *Rabbinicæ,* jam in *Mosen* æ-
 que, ac in *Christum,* *conjuratæ* tendunt,
ipsa Mosis manu: ita videlicet *Majestatem*
Legis Oralis, supra *Legem Scriptam,* eve-
 hentes. Hoc nec *credidit,* nec *credere po-*
 tuit *Cl. Buxtorfius,* tam *parum* quam *Scali-*
geri, Casauboni, Drusii, Erpenii, contra
 quos *acies* istius *Dissertationis* *destricta.* Si
 ergo vel *victor* ex *illa pugna discessisset,*
 nihil aliud fuisset *lucratus,* quam ut cum *du-*
plici scriptura, altera *Sancta,* altera *Profa-*

na, duplicem admittere cogeretur *Authenticam*; aliam quæ in *Scriptione Sanctiore* unius *Codicis* refederit, aliam quæ in XII *Tribuum Voluminibus*, *Scriptione* 𐤇𐤍 *Profana* fuerit inclusa: neque enim *Legis Oralis* sarcinatoribus consciscere vel voluisset, vel potuisset, *Authenticam* Unum illud *Volumen* ad *Arcam* sacratum, & solis *Patribus Traditionum* commendatum, insedisse: quum XII reliqua manu item *Mosis* consignata, & pro *Autographis* publicata fuisse, iidem *Synagoga Proceres* decernere ausi sint.

Ecquid placent *Fætus abortivi*, & *Mostella*, quæ in *Christum* Dominum rebellis parturivit *Synagoga*? DUODENA *Samaritano* & *Profano* *Charactere* ipsius manu *Mosis* exarata volumina *Legis*; quæ tamen nullam possederint *Authenticam*? Hoc nemo admiserit *Christianus*: est enim, ut supra visum, *Arx* & centrum *Thalmudismi*.

Respondisset forte, huc deductus Cl. *Dissert.* XII illa *Volumina* item fuisse *Authentica*. Id quidem necesse; neque enim *Majestatem Legislatoris* minuere sustinisset hac

in parte. Ergo Samaritanus Character ad dignitatem Authentici quoque admittatur necesse fuerit: vel saltem discrimen erit fingendum inter *Authenticam majorem Scriptionis Sanctæ*, & *Authenticam minorem Profanæ ac Samaritanæ Scriptionis*.

Ne hoc quidem stomachus Christianus digerat. Quid ergo? universumne illum Characterem Samaritanum a Scriptione Legis exclusisset? Eadem opera universam Dissertationem, cum omnibus Auctoritatibus Hebræorum Veterum ac Recentium, in spongiam misisset: atque simul distinctionem inter *Litteram Sacram & Profanam*, quæ istis Auctoritatibus unice est subnixa, deletisset: ut sane omnes, quibus Dignitas Legis Mosaicæ, & simul Evangelii Christi, cordi est, inspecta nunc perfidia Synagogæ, absque mora delendam eam, quin tanquam Pomum agri Sodomæi quantocyus ex Ecclesia æque, ac Literato Orbe, eliminandam esse, mecum pronuntiare non dubitabunt.

Hoc certe Pomum Judaicum, auri quidem nitorem mentiens, sed fuliginis favillaceæ in-

tus differtum, non *Synagogam* tantum fumo complevit; sed etiam *Ecclesiam Christi* suo pulvere resperfit; in eamque invexit opiniones a puritate *Doctrinæ Evangelicæ* alienissimas.

Difficile nempe, contagionem evitare, quum aër infectus est. Difficilius ab iis nihil attrahere, quorum in scriptis cum voluptate verferis; præsertim quum summam reverentiam præ se ferunt *Revelationis*, & *Fidei* super ea fundatæ. Hac via se insinuavit in mentes Nostrorum, nil suspicantium fraudis, *Lingua Sancta*. Hac itidem *Scriptio Sancta*. Inde factum, ut etiam insignes *Philologi*, & *Theologi*, se in societatem talium sententiarum pellici atque implicari siverint; atque bona fide existimarint, tum demum venerationem *Legi* & *Prophetis* debitam compleri, quum in eas sit subscriptum. Sed quid, quæso, *Legi Dei*, ejusque *Cælestibus Oraculis*, hæc vel illa *scriptio* adstituat *Majestatis*? Quid item, vicibus conversis, *Verbum Dei* huic vel illi *Characteri* infundat *Sanctitatis*? ut propterea supra *aliarum Linguarum Scripturam* consecrari, ac celso in Tholo;

tanquam *Divinissimus*, suspendi mereatur.

Thalmudici & Kabbalistæ quid secuti sint, videmus, & palpamus, omnes. Quid Doctores *Christiani* in talibus placitis sequi possint, nullus exputo.

Imo vero, inquirunt, *Integritas Hebræi Codicis*, & *Antiquitas Vocalium*, sine *Lingua & Litera* simul *Sancta* defendi nequit. Cur non idem adfirmant in *Græco Codice*? Vides non oculata hæc judicia. Si *Integritas Hebræi Codicis*, & *Vocalium Antiquitas*, non nisi per *Linguam & Literam Sanctam* stabiliri possent, mox, *dolosa ista calce Judaica* detecta, in ruinam irent. Longe solidioribus fundamentis & firmamentis ista cum *Integritas Codicis*, tum *Antiquitas Vocalium*, suffulciuntur; per principia, documenta, & demonstrationes videlicet, quas maturior suggerit *Critica*, per quam talia adversus *Criticos* minus maturos, vel & temerarios, evincenda sunt. Qui aliis illis armis, in officina *imaginationis* conflatis, utitur, semet exarmat, & *Victricem Causam*, quantum quidem in se est, vincendam ac triumphandam Adver-

fariis præbet. Triumphasset dudum *Integritas Hebræi Codicis*, triumphasset quoque *Antiquitas Vocalium*; triumphasset quin imo *Scriptio Quadrata*; si legitimis pugnatum fuisset argumentis. Nunc univèrsa ferme tantorum certaminum moles commissa *Nominibus, Titulis, umbris* evanidis, se sustinere vix potuit; nedum ut *Victoriam* deportarit: atque finem imposuerit *Litibus*, inde novam flammæ materiam sine fine inventientibus.

Non stetit hic malum. Cum opinione *Sanctitatis* in *Linguam, & Literam* simul, Divinitus inseminatæ, infudit se quoque, quod consequi necesse erat, in *Ecclesiam Christianam* multiplex *Kabbala*, id est, *Mystica subtilitas* ludens in *Literarum* illarum *Sanctissimis Figuris*, atque inde *Veritates Religionis, & sublimissima quæque Dogmata Christiana* exsculpens. Mitto *Postellum, Boulesium, August. Pantheum*, similesque hominum nugas, cum *J. Cheradamo*, qui *Alphabetum* edidit *Linguæ Sanctæ, Mystico intellectu refertum*; unde supra produxi specimen, ex quo de reliquis deliciis hominis

il-

illius iudicium ferri queat. Præcedens quoque seculum talia vidit, stupuit, explosit. Nostrum neutiquam ab iis intactum, quin iisdem admittendis ac confovendis magis adhuc opportunum forte, quum *Linguarum Orientalium* studia, elapso florentissima, hocce nostro Seculo sese luctando utcumque sustinere debeant, ut tandem aliquando emergant iterum; atque tenebræ, quæ sub finem seculi XVII, & hocce nostro cum maxime volvente denuo ingruerunt, dispellantur. Ne enim jam de Cl. *Gussetii* moliminibus alibi abunde refutatis, loquar: ad finem tendente prægresso seculo novum plane *Systema Hieroglyphicum* prodiit, Auctore *Casparo Neumanno Eccles. & Schol. Augustanæ Confessioni addictarum Inspectore*, Viro Venerando, qui conscripsit *Genesim* primum, mox *Exodum Linguae Sanctæ V. T. ex Captivitate Babylonica, tentatam in Lexico Etymologico Hebræo-Biblico, pro illustranda Hypothesi, esse Literaturam Hebraicam suo modo Hieroglyphicam, & vi symbolica significandi præditam*. Ita *Titulus* conceptus: qui semet factis denudat.

Opus A^o. 1696. 1697. 1700. per partes impressum. Accessit A^o. 1712. *Clavis Domus Heber referans Januam ad significationem Hieroglyphicam Literaturæ Hebraicæ perspiciendam.* Ejus gustulum dedi Tom. II. Orig. pag. 191. 192. ibidemque submonui, miraculo inventionis, & splendore *Tituli*, cum alios magnæ Famæ Viros ductos, tum in primis *Theologum*, & *Philologum August.* item *Confess.* excellentem, & multo Literatissimum; qui A^o. 1706. conscripsit *de Causis Linguae Hebrææ Lib. III. in quibus ad INTERIORA LINGUÆ SANCTÆ aditus panditur: & Hypothesis Neumanniana* partim commendatur, partim emendatur. Judicium de ea suum hisce consignat pag. 141. *Dici vix potest, quantam lucem roburque Linguae Diviniori conferat hæc ingeniosissima Hypothesis; quam egregie cognationes vocum demonstrat; amissas restituat Radices; rarius occurrentes Voces, quæ impervestigabiles hætenus visæ, explanet; quantumque profit sedulis Fontium scrutatoribus.* Plura inde hauriri malim. Quid Cl. Neumannum

invitaverit, ad novum huncce in Cælo Hieroglyphico volatum capessendum, *Præfatione Clavis Domus Heber* ingenue exponit. *Judæos quod attinet, desipiunt hi, fateor, delirantque in mille rebus aliis; argumenti tamen Historici atque Literarii traditiones quas habent, a Patribus acceptas, explodendæ saltim hæc omnes non erunt. Est vero INVETERATA inter eos SENTENTIA, inesse quædam LITERIS, PUNCTIS, atque ACCENTIBUS Hebræorum, MYSTERIA, quorum notitia apud Israëlitas hodie interciderit, non reditura ante adventum Messie. Imo, pro restitutione ARCANORUM horum LITERARIORUM & preces ipsos facere videbis. Moses etiam ille Ægyptius, quem Rambam (Maimoniden) dicimus, aperte docet; habere LITERAS Hebræorum SIGNIFICATIONES suas OCCULTAS, cum rebus significatis convenientes, teste BUXTORFIO F. &c. Non minus ingenue subjungit, rudia tantum fuisse, quæ in Genesi Linguae Sanctæ dederat. Quæ in Exodo, item nondum satis eliminata. In Schediasmate*

CXXII P R Æ F A T I O.

ergo ultimo se integriorem Notitiam tradere tentasse &c. Modeste omnia. Subserit ibidem; *Punctorum*, & forte etiam *Accentuum naturam*, & *valorem Hieroglyphum*, eadem illa via indagandum restare; atque hanc quoque a se tentatam. Hæc in lucem an venerint, haud compertum habeo. Similiter *Vener. Læsch.* p. 272. *Operis supra laudati*; totam rem crudam adhuc, atque *Eruditorum curis expoliendam* professus; eam se *methodum*, tum quidem ætatis, deperiisse ostendit, hunc unice scopum sibi præfigens, ut ejusdem admiratione seque aliosque compleret. Promittit ea, præter restitutam *Analogiam & Origines*, incredibilem *Sapientiæ Cælestis Thesaurum*, *Literarum figuris illis Hieroglyphicis* reconditum; etiam quoad *Christianæ Religionis mysteria* celsissima. Pro specimine esto *Tetragrammaton יהוה Jehova*; quod & *Veteris Kabbalæ* centrum olim. Ejus priores *Literas יהי Jah*, aliud adhuc *Nomen Dei*, *Longam adessentiam*, sive *durationem longitudine aliqua mensurabilem*, semperque *præsentem*, importare censet *Cl. Neum.* vel pressius

ad-

P R Æ F A T I O. CXXIII

adhuc, longe durabilem Spiritum, in quo vivimus, movemur, & adsumus. Inde additis ׀ quæ connexionem adessentiæ signent, existisse magnum Nomen Illius, qui ׀ longa duratione, ׀ adest, ׀ iterumque, ׀ adest. In quo longa duratione, quam adferat ׀, per copulativam ׀ connectuntur duo He ׀׀ adessentia & existentia, una cum altera, a parte ante, & a parte post. Hæc quum serpere ac frigere videret Cl. Læsch. ea ita erigit animatque pag. 188. Nomen ׀׀׀ constat ex unico Jod ׀, quod ESSENTIÆ VITÆQUE Character apud Hebræos semper fuit, & Tribus veluti He ׀, quæ Litera REM PRÆSENTEM reddit; in individuo constituit; adeoque personam peculiariter demonstrat. En Tibi UNAM ESSENTIAM Divinam, & TRES PERSONAS. At pro medio isto He ׀, positum est Waw ׀, NOTA UNIONIS, COMBINATIONIS, & MEDIATIONIS. Eccum MEDIAM Triados PERSONAM redunientem cum Deo homines, MEDIAMQUE se salutis causam interponentem.

Eadem repeti video pag. 379. hoc *Epiphonemate* adjecto. *Utinam hoc obcæcæ Judeorum mentes nobiscum agnoscerent, sapientissimoque Numini pro tot in Ebraismo latentibus Theauris gratias agerent!* Faciunt enimvero, & quotidie quidem, quum *Phylacteria* sua induunt & exuunt: quum *schedulas postium* מוֹזוֹת ut amuleta potentissima devenerantur: quum *Kabbalam* utramque, *Tbalmudicam*, & *Mysticam*, per *Nominis Tetragrammati* sacratissima signacula confirmant: atque solemnes Deo gratias persolvunt, quod eos *præceptis suis sanctificaverit*, atque tum *Lingua*, tum *Scriptione ac Litera Sancta*, *Gratiam* ipsis suam etiamnum oppignerare, atque *obsignare* pergat, in *beatissimam spem Redemptionis*; i. e. *reductionis in Terram Sanctam*, & *Legis Mosaicæ*, cum *Veteri Sacratio*, *instaurationem gloriosam* &c. &c.

Sibimet vellem applicuisset Cl. *Læsch.* quod A^o. 1710. in *defensione Systematis* sui *Germanica* monuisse Eum video, notante *Vener. J. Gott. Carpzov.* & prudentissime *methodo* isti

nervos succidente, in *Crit. Sacr. Literaturam hanc Aromatibus similem esse, quorum sobrius & moderatus perquam obtinere debeat usus. Ita ut ab ea temperare sibi debeant, qui vivaciore paulo imaginandi virtute præditi sunt, ne in devia abripiantur.* Non felicissima comparatio illa, vel ob contagionem *Kabbala Judaica*, quæ etiam sibi *Aromatum cælestium Sephasiam & condituram* arrogabat; per quam demum *Verbo Dei vigor, virtus, spiritualitas, & vita* accedant. Eadem pag. 379. apponit satis ingenue: *possem ex seminibus, & Genealogia Radicum, multa Mystera Cabbalam redolentia eruere; sed a talibus, etsi non universim ea repudiata velim, mihi tempero.* Non temperavit profecto, nam tres illi *Libri* isto diapasmate ita conspersi, ut auram *Cabbalisticam* undique exspirent. Tale, quod p. 188. **לננ** *Goël sistere nobis dicat DEUM El לנ in CORPORE, nam Litera נ Gimel NOTA est CONCAVI CURVATIQUE CORPORIS, quale humanum est præ ceteris, unde & corpus ננ Gév. dictum.* Amputo eadem in of-

ficina inter malleum & incidem subnatas innumeratas alias inventiones Theologicas, quæ ex interioribus illis arcanis Literarum resultarunt: stylum vividum, & *Literaturæ Hieroglyphicæ Divinioris* amore calentem, eo usque secuto insigni Philologo, ut principibus Philologorum, J. Scaligero, Erpenio, Grotio, Salmasio, aliisque, grandem dicam scripserit, Cap. XIII. L. I. quod inscriptum de Hostibus Hebraismi: ubi par. II. Duce ac Ducei huic præficiens Eliam Levitam, quod turpe foret Christianum quemquam primas tenere in tam illaudabili provincia; ita pergit parag. III. Dicerem hic prolixius de Ecclesiæ, quæ Reformatam se nominat, conditoribus; hos enim Levitæ illius Doctrinam adoptasse, Sacrorum Fontium Linguaeque CORRUPTIONEM credidisse, eorum posteri vel hodie fatentur. In his Olivetanum, Bibliandrum, Calvinum, & alios numerare possemus. Quam plurimos sane! & quidem Duce ac Auspice ipso Luthero, principe Germaniæ Reformato atque Reformatore: qui in Libro Schem Hammeborasch hæc consignavit: quamobrem
He-

P R Æ F A T I O. CXXVII

Hebraïstis nostris (quod eos per Dei gloriam rogatos volo) hæc sit præcipua cura, ut Sacra Biblia antiqua a Judæorum expositionibus expurgent, ut ubicumque possunt PUNCTA, DISTINCTIONES, CONJUGATIONES, CONSTRUCTIONES, SIGNIFICATIONES, & alia GRAMMATICALLIA mutare, atque a Judæorum sensu avertere; id AUDACITER & LICITE faciant. Ubicumque enim his MD. annis potuere Biblia PUNCTIS, DISTINCTIONIBUS, CONJUGATIONIBUS &c. a nostro MESSIA, nostraque FIDE avertere, atque a N. T. dissona reddere, magna id, & RABIOSA, DILIGENTIA egerunt. Cur non & Lutherum ergo Catalogo Hostium Hebraïsmi inseruit Vener. Læsch. quum nemo Nostrorum fortius locutus sit? ut sane nemo fortius, etiam si vellet, loqui posset. Ex Augustana Confessionis Luminibus alios complures possem percensere: qui quamvis aliquid humani passi sint in Systemate Eliano ex parte adoptando, tam parum inter Hostes Hebraïsmi referri merentur, quam ipse

Læ-

CXXVIII P R Æ F A T I O.

Læſcherus, quem ſuus ille *Zelus*, in contrarium tendens, eo evexit, ut ſi *Hypotheſis* ejus *Hieroglyphica, Linguae & Scriptioni Sanctæ* ſuperſtructa, ſtaret, jam actum foret de *Univerſa Lingua Hebræa*, atque adeo de *Veteris Teſtamenti ſenſu Univerſo*; non niſi per *Claviculam Hieroglyphicam* referando.

O incredibileſſimus exceſſus! in quos magna etiam ingenia, fulgore *Linguae & Scriptio- nis Sanctæ* deluſa, abierunt. O triſtia, adhuc quidem, fata *Literaturæ Hebræicæ*! quæ ex longa *Captivitate* per *Reformationem Sacrorum* eduſta, graviora mox ſentire cœpit vincula, atque ſub *Rabbinorum Auctoritate* aveſta eſt in *Babyloniam Judaicam*; ut *Chriſtianorum* quoque *Doſtorum* opera ac manu commodis ſubſerviat *Synagogæ* in *Epha ſua*, ſub injecto *obdurati & occæcati Cordis plumbo, reſidentis*; ſecundum ſignatiſſimum *Zachariæ* Oraculum, quod *Cap. 5: 9--11*. huc collineare ſeries *Prophetiæ*, & *phraſum ſingularis Emphaſis*, manifeſto arguunt.

Redeo illuc, unde abii. A primo, quem vidimus, pedatu in *Reformatores Theologos*
edi-

edito, ita *parag. IV.* pergitur: *Utinam J. Scaligeri celeberrimo nomini parcendum hic esset. Sed cum princeps ille Literatorum ordinis sui homines obsequentissimos habeat, & hac in causa imitatores, studiosos nos magis veritatis, quam Scaligeranae famae esse, convenit. Atrox jam expectas crimen. Literas & puncta Hebræa passim contemnit, Linguamque ipsam Phœniciam, id est, idololatrarum factum, esse prodit. Gemina in Grotii, Erpenii, Salmasii, aliorum Literatorum Scriptis inveniuntur. Quid? an Literas Hebræas contemnunt, qui a se non impetrant, ut *Scriptionem Sanctam*, illam *Pharisaismi & Kabbalismi Acropolin*, devenerentur? qui etiam puncta omnia maxima, minima, una cum *Apicibus, Galericulis, & Coronis Kabbalisticis*, ad scita *Synagoga* consecrare non sustinent? An illi *hostes Hebraismi* propterea pronuntiabuntur? quum *Hebraismus* infinitum quantum ipsis debeat; æque ac *Megalandro*, etiam apud nos, *Luthero*; cujus Ego *Versionem* nunquam sine admiratione ingenii, iudicii, & eloquentiæ consulo:*

etiam ibi, ubi pro ratione istorum temporum, magnis adhuc multisque cum difficultatibus colluctandum erat. Cordatum est, quod de semet dedit, testimonium: *Non sum Hebræus secundum Grammaticos, & Regulas; nec patior me uspiam alligari; sed libere quaqua versus incedo.*

Enimvero libere, sed & religiose, sed & prudenter; ubique optima quæque ex Veteribus & Recentioribus, ut omnes reliqui, pro suo quisque genio, libans, quin ignea virtute magna mentis ea sæpe numero exculpens ex Lingua & serie, quæ palmam Veteribus ac Recentioribus præripiant. Non clemens proinde iudicium *Loescherianum* in Heroas nostros, suosque adeo; quum eodem Zelo flagrans, subdit; *At principes hos viros non alia causa, quam Criticus fastus & neglectus harum literarum ita sentire iussit.* Itane non fastus solum Criticus, (quo Anticriticos caruisse non video, accedente insuper alio fermento dolosius nocente) non fastus, inquam, qui utinam utrimque abfuisset! verum etiam neglectus harum literarum? quum *J. Scaliger*

P R Æ F A T I O. CXXXI

ger inter *Literaturæ* quoque *Orientalis* prima *Columina* ab omnibus suspiciatur: quumque *Erpenio* nostro universa *Europa* debeat, quicquid in *Linguis Orientalibus*, ac præsertim in *Dialecto Arabica*, nitidius, quam antea, effloruit. Probat tamen *Cl. Loesch.* hunc neglectum ita pergens: *Equidem, qui in Scaligeri Opere de Emend. Temp. L. VI. legerit, in Pentateucho Samaritano ne unicam quidem Literam aliter legi, quam in Hebræo, is facile credet, ne semel quidem collata a Scaligero vel initia istorum Codicum.*

Non iusta censura; produxerat *Scalig.* in not. ad *Annum Samaritarum* p. 620. locum *Tudelensis* inter alia notantis; *Samaritas* carere tribus *Literis* $\gamma\eta\eta$ quibus *Abrahami, Isaaci, & Jacobi* nomina signata. Addit hoc signo eos argui, non esse ex posteritate *Israëlis*; quamvis agnoscant *Legem Moſis*, his tribus *Literis* exceptis. Ad hæc ϵ $\Pi\alpha\sigma\tau$; *De tribus Literis, Sycophantia Judaica est: totidem enim LITERIS, ne una quidem minus aut amplius, Pentateuchum legunt &c. &c.* Idem ab *Hieron.* supra insinuatam: estque verissi-

num; quum *Literæ* $\gamma\eta\eta$ ab eorum *Alphabeto* non exulent: etiamsi omnes illas *Gutturales* uno ferme *spiritu* leniore efferant: quin & crebro confundant.

Collationis instituendæ nulla *Scaligero* copia fuit; quum *Pentateuchus Samaritanus* post *Ejus Fata* demum in *Europam* sit illatus. Quanta autem cum voluptate eam instituisset, satis declarant, quæ pag. 627. de *Emend. Temp.* subnexa: ubi mentione *Chronici Samaritani*, quem *Librum Josuæ* vocitant, facta, hisce salivam *Orbi Erudito* movere conatur: *Qui in Palestina peregrinantur, possent & alia, & Pentateuchum ab illis adipisci. Nam sane Christiana pietatis homines paulo hac in re negligentiores hæctenus fuerunt: excujus rei cognitione uberrimi fructus in sacram Historiam redundarent.*

Sed missis tricatiunculis illis, capitale tandem *Scaligeri & Erpenii* expendamus crimen, *Linguam Hebræam ipsam Phœniciam, id est fœtum idololatrarum, esse* pronunciarunt.

Cavillatio viros sane *Eruditos* parum decens. *Infaustus Zeli* non boni, nec prudentis,

P R Æ F A T I O. CXXXIII

tis, foetus; quem *Dogma* illud *Pbarisaicum* de *Lingua & Scriptione Sancta* peperit; atque *Christianis* Doctoribus fovendum transmissit.

Semel is in sinum susceptus, quantumvis spurius, inde se revelli passus haud est; præsertim postquam a Magno Fultore *Scholæ Anticriticæ* pro genuino adoptatus, & commendatus fuisset *Dissert. III. de Lingua Hebraicæ post confusionem conservatione, ac propagatione*. Illætabilis enimvero eventus! Gravissima securis, in *Rem Hebraicam* injecta per Eum, qui Eandem cum Beato Parente strenue promoverat, & pro ratione istorum temporum; cum aliis præclaris *Philologis* reddiderat florentissimam: cujusque veri ac genuini sensus ab omni *Fanatismo Rabbिनico* abhorrebant. Fervente interim cum *Capellianis* certamine obnubilati puriores isti sensus, non attenderunt ad *Judaicum virus, & fermentum*, quo talia decreta intus turgent.

Indigni *Cananei!* (maledicti *Chamitæ*) qui eandem *Linguam* tenerent, quam Benedictum *Abrabæ* semen. *Sanctior* illa *Lingua*,
 * XVII 3 quam

quam ut in *Labia* adscendere dignata fuerit hominum *Profanorum*; per solam *Lineam Sanctam* cæleste illud pignus ut possideri, ita conservari ac propagari potuit, & debuit. En compendium, & Medullam, *Theologiæ Rabbinicæ*, in *Libro Cozri* enucleatissime expressam, *part. I. sect. 47.* ubi *Regi* roganti, *Quot ergo numeratis annos a Creatione Mundi?* per *Magistrum* respondetur: *Quater mille & quingentos*; quorum calculus computatur in *Pentateucho* nostro a diebus *Adami*, *Setibi*, *Enoschi*, ad *Noachum* usque: deinceps per *Semum*, *Heberumque*, ad *Abramam*, *Isaacum*, & *Jacobum*, usque ad *Mosen*, qui fuerunt *Cor* (sive *nucleus*) *Adami* & סגלתו PECULIUM ejus *Sanctius*. Horum unusquisque habuit *Filios sui similes*: reliqui fuerunt instar קלפות CORTICUM sive *putaminum*, quibus se *RES DIVINA* non associavit. Ad istos viros *Divinos* quum referretur הו יחירים ולא רבים fuerunt *singulares*, (*Buxt. ad-jecit pauci*, contra vim vocis) & non multi, usque dum *Genitor noster Jacobus* procreavit XII Tribus, qui omnes digni fuerunt RE
DI-

DIVINA; & tum primum DIVINITAS translata fuit in magnum COETUM, unde Æra processit. Cl. Buxt. Diff. III. p. 126. primam partem hujus Sanctæ Lineæ produxit; posteriorem de XII. Tribubus suppressit; quum tamen inde Scopus audacissimi Commentii traluceat, & vel maxime persentifici potuisset.

Nempe Genealogia hæc Lineæ & Linguae Sanctæ, inde ab Adamo ad Mosén, & Legem cum Sancto Semine Jacobi communicatam, tanquam paries Sacrosanctus exstructus, & dolosa calce incrustatus est, a Synagogæ Parasitæ, ad æternam sibi possessionem illius Thesauri cœlestis, & peculii Divini, a communione ejus & forte expulso toto humano genere, vindicandam. Huc tendit bellissima illa comparatio Sethi, Enoschi, reliquorumque usque ad Noachum; ac deinceps Semi, Heberri, Abrahami, Isaaci, Jacobi, usque ad Mosén, cum לֵב הָאָדָם corde Adami, vel, ut Cl. Buxt. in versione Lib. Cozri maluit, Medulla quasi generis humani; & reliquorum eorundem posterorum, qui instar Corticium

fese

CXXXVI. P R Æ F A T I O.

fese habuerint. Huc item, quod ante *Mosen*, inde ab *Adamo*, ista *res Divina*, i. e. *Lingua Sancta*, cum ejusdem *Scriptione Mystica*, resederit tantum penes יחידים *singulares*, ולא רבים & non multos. Huc denique, fastu jam in oculos incurrente, quod per *Mosen* omnes *Jacobi* posterum in istum *Eminentiae* gradum sint evecti, ut *Cor* & *Nucleus Adami* censei mererentur, utque soli *Linguam* ac *Scriptionem Sanctam* in perpetuum occuparent; cunctis gentibus a communione *Cælestis* illius *peculii* æternum exclusis; tanquam *humani generis corticibus*, & *glumis* impurissimis; quibus *Res* ista *Divina* sese associare haud queat.

Habes *Basin* utriusque *Kabbalæ*, id est *Rem Divinam* infusam & impressam *Adamo*, ut per *Lectissimos canales* deflueret ad *Legislatorem Israël*; atque per *Eum* conflueret in *Centrum* illud *XII Tribuum*, inter quas *æterna* sua *Lumina*, & *Sapientiae cælestis Effluvia*, quam largissime explicaret. Penitius adhuc *Mysterium* hocce *perduellionis Judaicæ* introspicere, atque discernere, dabitur; si eandem

P R Æ F A T I O. CXXXVII

dem hancce *Sanctæ Lineæ seriem* propius
contemplandam dedero ex *sect. 95.* ejusdem
Lib. I. Cozri: ubi postquam Rex *Rabbino,*
folis *Israëlitis Sanctissimi peculii gloriosam*
possessionem attributam fuisse jactanti, obje-
cisset *Apostasiam* in *constando vitulo;* & *Ido-*
lolatricam, quæ contraria potius testentur;
hac impudentissima responsione a *Magistro*
deluditur: *peccatum hoc quod tantopere exag-*
geratur, est potius testimonium Magnitudinis
& Excellentia eorum; *Magnus enim sit ne-*
cesse est, cujus peccata narrantur. Pergit
porro, inflatis sese velis tam pulchro cursui
permisurus: *Concede mihi, quæso, paulisper*
Magnitudinem tibi exponere Nostri Populi.
Sat testimonii ad hanc rem mihi est, quod
Deus illos sibi legerit in Populam & Nationem,
ex omnibus nationibus Mundi; quodque *RES*
DIVINA etiam *requieverit super* **המונס**
multitudinē eorum (sive *communi plebe,* ut
Buxt.) sic ut omnes pertigerint ad gradum
הרבור *Sermonis Prophetandi;* & *RES* illa
DIVINA transferit quoque ad *Mulieres,* at-
que ex illis extiterint *vates,* (ut *Mirjam*

CXXXVIII *P R Æ F A T I O.*

&c. &c.) *cum antea RES illa DIVINA non nisi בְּיָחִידִים in singularibus personis (Buxt. in paucis & singularibus) domicilium habuerit inde ab Adamo primo. ADAMUS enim PERFECTISSIMUS fuit SINE ULLA CONDITIONE (sive exceptione) quia nullus exceptioni locus est circa perfectionem operis immediate facti ab Opifice sapientissimo & omnipotenti &c. &c. Creatus ergo fuit tanquam perfecte affectus etatem juvenilem &c. Accepit item animam in integritate perfectissima; & intellectum in SUMMO, cujus capax sit homo, GRADU; & post intellectum הַכַּח הַאֱלֹהִי Facultatem Divinam, hoc est, gradum quo Deo & rebus Spiritualibus adhaesit, & rerum veram notitiam habuit SINE ulla INSTITUTIONE בְּמַחְשַׁבָּה קְלָרָה COGITATIONE SOLA sive simplice: unde a nobis vocatur, FILIUS DEI; omnesque item e Semine ejus prodeuntes, eique similes, FILII DEI.*

Hæc specioso sub cortice intus Sodomæam recondunt fuliginem atque favillam; sistuntque systema illud de infusione Linguae Sanctæ

in *Adamum*, unde *perfectissima Dei*, rerum-
que *Spiritualium*, ac *naturalium simul*, notitia,
ad *essentias* ipsas penetrans, redundarit: quod
Præfat. ad Prov. pag. XIV--XV. delineavi.

Hic est ille *Gradus*, quo *Deo & rebus*
spiritualibus adhaesit &c. Hæc est, ut uno
oculi adjectu cuncta pateant, *imago & si-*
militudo Dei, quæ ab *Adamo*, per *Lineam*
Sanctam, ad solos *Israëlitas* tanquam *San-*
ctum Semen, & *Nucleum generis humani*, de-
buerit derivari.

Nulla proinde *Lapsus*, nulla *Facultatis* il-
lius *Divinae* vel *imminuta*, vel *obscurata*, men-
tio, quippe quæ nec imminui, nec obscurari
potuerit, tam parum quam ipsa *Lingua San-*
cta, *gloriae Divinae* vel *radiatio*, vel *emana-*
tio æterna.

Ex hoc fonte *Kabbalístico* vide quam lim-
pido ac prono alveo *Sancta illa Linea* dedu-
catur, *ibid. Sect. 95.* Hic *Adamus* genuit
equidem *filios multos*; nullus tamen ex *his* DI-
GNUS fuit, qui in *ejus locum* succederet,
nisi *ABEL*, quia *ipsi SIMILIS* fuit. Hunc
quum *Kain* occidisset, quod ei huncce *GRA-*

DUM *invideret*, *substitutus* *Ei* fuit SE-
 THUS; qui SIMILIS ADAMO fuit; e-
 jusque PECULIUM ac COR, (*nucleus*;))
reliqui CORTICIS *instar*. PECULIUM
 Sethi fuit ENOSCH; & sic usque ad NOA-
 CHUM in SINGULARIBUS personis
 בִּיחִירִים RES DIVINA *resedit*; qui om-
 nes Adamo SIMILES extitere, & FILII
 DEI *vocitati* sunt; *perfecti* nempe in cor-
 poris dotibus, in statura, in longitudine die-
 rum, in Sapiencia & Facultate Divina: (i. e.
Kabbala.) *Ab his*, (non a ceteris) nos nume-
 ramus, *ab Adamo ad Noachum*; & a Noacho
item ad Abrahamum. Hic vero, quum Line-
 am Sanctam non parum interturbari sentiret,
 quod Abrahami progenitores ad Idololatriam
 fuerint prolapsi; ut disertim de Theracho, &
 reliquo Avorum ordine consignatum, *Jos.*
 24: 3. *emplastrum* homini linendum fuit,
 ad malum ulcus contegendum. *Fieri equi-*
dem potest, *inquit*, *ut ex his aliquis fuerit*,
cui RES illa DIVINA non adhaeserit, *veluti*
Therach: attamen Abraham fuit תַּלְמִיד *Dis-*
cipulus *Avi sui Heberi*: *præterquam* quod
 MUD 2 IIIVX Noa-

P R Æ F A T I O. CXLI

Noachum etiam vidit & audivit: sicque ad-
 hæsit ipsis RES DIVINA ab Avis ad Ne-
 potes; & Abraham fuit PECULIUM He-
 beri & Discipulus ejus, atque ideo העברי
 HEBRÆUS vocatus fuit: (Heber autem
 PECULIUM Semi: Semus PECULIUM
 Noachi:) quia ipse hæres fuit Climatorum
 temperatorum, quorum medium & præstan-
 tissimum fuit terra Canaän, quæ est TER-
 RA PROPHETIÆ. Japheth autem ad
 Aquilonem; Cham concessit ad Meridiem.
 Hiant, ut quivis cernit, omnia; rimas a-
 gunt, sentinam trahunt, atque eos vapores
 exhalant, qui si miseram Synagogam vertigine
 perpetua potuerint rotare, & infinita ima-
 ginatione implere, Christianos homines nun-
 quam ne attingere quidem, nedum inficere
 debuissent: quum Spiritum Gratia & Glo-
 ria oppugnent, atque omnia fundamenta
 Legis & Evangelii convellant. Contumacis-
 simam illam & desperatam plane impugna-
 tionem ipsius Legis, nedum Evangelii, ocu-
 lis subjiciet hæc periodus, qua profunda Sa-
 tanæ tandem enudantur: Ex Abrahami por-

CXLII P R Æ F A T I O.

ro filiis SANCTUM PECULIUM fuit I-
 saacus; unde reliquos suos omnes a Terra
 hac מִסּוּנָלָה SANCTA PECULIARI pro-
 cul amandavit; ut soli propria esset Isaaco.
 Isaaci autem SANCTUM PECULIUM fuit
 Jacob; expulso fratre Esavo; quia Jacob so-
 lus dignus illa Terra habitus. Filii Jacobi
 הוּי סְנוּלָה הוּי כלם omnes SANCTUM extitere
 PECULIUM, apti ad REM DIVINAM
 recipiendam; atque ad illos pertinuit sedes
 hacce REI DIVINÆ dicata. Sic primum
 omnium RES DIVINA resedit על קהל su-
 per majore cœtu; postquam ביחודים singula-
 ribus tantum personis inbæssit: & Deus
 custodivit, sæcundavit, multiplicavit, & ma-
 gnificavit illos in Ægypto: quemadmodum
 Arbor, quæ bonam habet Radicem, sucrescit,
 donec Fructum priori, de qua plantata est,
 assimilem proferat; Abrahamo scilicet, Isaa-
 co, Jacobo, Josepho & Fratibus ejus. Ta-
 les Fructus fuere, Moses & Aharon; Mir-
 jam, Bezaleël & Oboliab; principes XII
 Tribuum; LXX Seniores, qui digni fue-
 runt Propbetia perpetua (i. e. Spiritu infal-
 li-

P R Æ F A T I O. CXLIII

libili per omnia secula) *Josua, Caleb, Chur Mirjama filius, & alii multi; qui digni fuerunt, super quibus appareret* **הַנֹּר** *illud Lumen (istius Rei Divina, sive Kabbala) & Divina illa Providentia: per quam videlicet Sacratissimum hocce depositum usque ad R. Judah Hakkadosh, Conditorem Talmudis, per Lineam Sanctam descendere ac tramitti deberet; ut tactum supra pag. xx.*

En Catenam Auream Solutis, quam fabricarunt Traditionum Architecti; unde media in Synagoga Luminare fulgentissimum utriusque Kabbala suspenderunt. Hanc intendebat Abarban. in Comm. Legis fol. 48. laudatus a Cl. Buxt. Diss. III. p. 126. Rabbini nostri accurate vestigarunt catenationem Sapientiae, a Schola Semi ad Scholam Heberi; & inde ad Abrahamum Patrem nostrum. Hasce Kabbalisticas Scholas ubique concelebrant Magistri; easque sine suspicione fraudis adoptavit Cl. Dissertator pag. 125. in thesi suæ secundæ fulcrum subditurus. Ea erat: Quare præ aliis Semi liberis & nepotibus, in Heberi potius, quam in alterius ali-

CXLIV P R Æ F A T I O.

cujus Familia, Linguam Hebræam conservari voluerit Deus?

Quos hac in materia tractanda *Manes* passus sit insignis *Philologus*, aperui *Præf.* ad *Prov.* a p. LIX. ad LXIV. Nunc inspiciendum præbui, undenam nebulæ illæ offusæ sint oculis Nostrorum, atque in *Ecclesiam Christianam* imprudentissime infusæ. An eo usque nobis fides habenda *Judæorum Scriptoribus*, ut etiam ubi *perfidia* manifesti sunt, *Traditiones* adversus *Nomen Christi* male confutas, atque interpoles, deveneremur? In *Comment. Mystico* ad *Gen.* 25: 22. ubi *Rebecca* dicitur *vivisse ad consulendum Dominum*, annotatur, *non alio vivisse Eam, quam in Scholam Heberi.* In *Tbalmude* etiam docemur, *Jacobum XIV* annos *vixisse in Domo Heberi*, *Legis discendæ causa*: hoc est, *Linguae & Traditionis Sanctæ.* Nempe ut *Seder Olam*, sive *Chronicon Judaicum* habet, *Heber vixerat, cum nasceretur Phalegh, XXXIV* annos, & *שנת* suscepit administrandam *Scholam & Academiam*: nempe *Kabbalisticam* illam, inde ab *Adamo* in *Linea Sancta* derivatam.

tam. Fuit nempe *Heber* inter יהודים *singularis* illos, quibus *Cæleste pignus Lingua Sancta* creditum; & quorum ab ore *infalibili* pendendum fuit; ut supra ex *Cozri*, per *Buxtorf.* ipsum edito converfoque, vidimus. Fuit & *Phaleg*, ejusdem PECULIUM ad auream istam *Lineam*; altero Filio *Joctane*, cum *numerofiore XIII liberorum Familia* a *communione Lingua paternæ* exclusis: quippe qui fuerint קלפות *cortices & putamina* mera, quibus, ut reliquis *Semitis*, *Chamitis*, & *Japhetitis*, illa RES DIVINA, i. e. *Kabbala e Cælo demissa*, & per *Linguam Sanctam* unice *propaganda*, non potuerit in-
hærerere.

Hæc, quæ ante oculos erant, prætervidens tamen Cl. *Dissert.* bona fide hinc *Thefin* suam ita adstruit p. 125. Itaque per illos ipsos quoque, *Heberum & Phalegum*, LINGUA DEI, & POPULI DEI, continue videtur propagata esse sine interruptione &c. iterumque; quia ergo *Heberi Linea & Familia סגולה* PECULIUM SANCTUM erat *Semi & Noachi*, ideo quoque לשון סגולה

CXLVI P R Æ F A T I O.

LINGUA PECULIARIS & SANCTA
*in ipsius FAMILIA, & non per plures, fuit
 conservata &c.*

Si a *Postello* hæc profecta essent, qui in
 verba *Kabbalistarum* juraverat, haud mira-
 rer: nunc a *Buxtorfio* nostro, nostro in-
 quam, id est, summe *Orthodoxo*, & a *Kab-
 balæ impurissimis principiis* penitus abhorren-
 te, talia proficisci potuisse miror simul, simul
 doleo.

Nempe *Postellus*, cum cohorte sua *Fana-
 tica*, nemini sano potuit nocere. At *Buxtor-
 fius*, magnæ in *Literatura Orientali* Auctori-
 tatis, bene multos & suo tempore, & nunc
 etiam, invenit, quibus Sapientiæ suæ & Re-
 ligionis visa pars est, Tanti Nominis senten-
 tiis circa has materias abstrusiores, nec in-
 tellectis, nec expensis, subscripsisse; atque
 etiam iisdem vehementius intendendis, ut
 fit, incubuisse.

His autem sententiis *purum putum Kabbal-
 lismum* esse inclusum, quamvis pleno in die
 jam reluceat; illustrius adhuc effulgebit ex
 iis quæ eadem *sect. 95. Lib. I. Cozri* sub-

texun-

P R Æ F A T I O. CXLVII

texuntur, levando scrupulo adversus *Linguam*
Sanctam incusso ex *improbitate eorum*, qui-
 bus ea *Vernacula* erat: *si qui rebelles erant*
inter eos, qui *expurgatione opus haberent*,
sine dubio tamen fuerunt סגולה PECU-
 LIUM SANCTUM, quatenus *ratione Nati-*
vitatis & Naturæ suæ מן הסגולה de illo PE-
 CULIO SANCTIORE *orti erant*, & gi-
 gnere poterant qui *futuri essent* סגולה PE-
 CULIUM: *quin edocti erant*, in PATRE RE-
 BELLI *aliquid admixtum manere* מן הסגולה
 de PECULIO SANCTIORE, *quod se exere-*
ret in Filio aut Nepote, quum nempe *gutta*
feminalis sese purificaret; quemadmodum *di-*
ximus de TERACHO, & *aliis*, quibus RES
 DIVINA *non inhaesit*, nisi tantum in שורש
 תולדתו Radice generationis, eo quod *genitu-*
ri essent סגולה PECULIUM SANCTIUS.
 Hoc non ita factum fuit in generationibus o-
 mnium, qui a *Chamo & Japheto* profeminati.
 Simile quid cernere est & in rebus *Naturali-*
bus; saepe enim accidit ut *Filii Patribus* *pror-*
sus non sint similes, sed *Avis*: ubi non est
 * XIX 2 du-

CXLVIII P R Æ F A T I O.

*dubitandum quin RADICALITER illa NATURA & SIMILITUDO latitaverit in Patre, quamvis sensibus externis id non appa-
ruerit; prout NATURA HEBERI in Fi-
liis ejus latuit, donec se prodidit in ABRA-
HAMO.*

Palpandam trado *Radice* universæ *Theo-
logiæ Judaicæ*, id est, *vitis Sodomææ*, quæ
ex *sideratis* ac *fulguritis* agris *Gomorrhææ*, per
utramque *Kabbalam*, iterum erepsit, seque
wis & botris, omni *felle* adversus *Christi Eu-
angelium* turgentibus, superbissime extulit.

Hinc quoque voces illæ *jactabundæ Job.*
8: 33. *Semen sumus Abrahami &c.* itemque
vs. 39. *Abraham Pater noster est: quin vs. 41.
unum habemus Patrem, Deum.* Nempe, ut
supra visum, *Adamus & reliqua Linea Sancta,*
Titulo Filiorum Dei præminuerunt reliquo
generi humano, quod *Res Divina ענין האלהי*
id est *Gloria Dei* in *Lingua & Scriptione*
illa *Sancta* refulgens, ipsis tanquam *Semen*
Cæleste inhæreret; ut qui סגולה *peculium*
Sanctum constituti in terris a Deo, in quibus
solis *Divinitas* voluerit residere, & Sancti-
ta-

tatis suæ Lumina atque ornamenta explicare.
 Hinc ergo omnes in univcrsum *Judæi*,
 per omnem seculorum seriem, ac decursum,
Gens Sancta; peculium Dei; æterna ejus sors,
possessio, Hereditas; quos per *Linguam, &*
Scriptionem Sanctam, Divinæ participes red-
dat Naturæ. Sic sibi suisque velificantes ve-
 fani isti cæci que mortales, eousque provecti
 sunt improbitatis, ut in *Rebellibus* quoque *Is-*
raëlitis istud *Sigillum, & Semen Sanctum,* ex
 parte remanere contendant; quod supra erat,
aliquid admixtum מן הסגולה de Sanctissimo
peculio, quod se iterum in *Filio,* vel *Nepote,*
 purius pleniusque sit exerturum. Quo Patre
 tales *Abrahæ posteri* sint editi, *Os veritatis*
 pronunciavit *Job. 8: 44.* Eorum in postremo
 hocce *Dogmate* projectissimam *Apostasiam,*
 alia occasione in lucem protraxisse operæ
 pretium fuerit ex *sect. 96. & 97. Lib. I. Cozræ*
 ubi *Rex* ad prægressa: *In Veritate hæc est*
Dignitas ab Adamo descendens, quippe qui
Maximus inter creaturas terrestres: ac proin-
 de vobis debetur *Majestas הגדולה* super o-
 mnia, quæ in terris existunt. Sed tamen,

CL. P R Æ F A T I O.

ubinam illa Dignitas, quum peccatum in Vitulo patratum? Tum Magister omnes se in formas convertere, ad *scopulum* illud speciosis coloribus prætexendum, atque eo tandem prorumpere, *Excusationem mereri hoc delictum*, propter præcedentem inter ipsos contestationem; & quod de sexcentis millibus non ad tria millia Virorum pertigerit numerus eorum, qui Vitulum coluerint &c. Antistites autem culpa eximi, eo quod hac ratione voluerint manifestos fieri contumaces, ut ob cultum vituli e medio tollerentur: ergo cum reliqua Dei beneficia, in Manna, in Columna, & gloriosa præsentia Lucis, non cessasse; tum præsertim Prophetiam continuatam, & indies inter ipsos adauctam: denique NIHIL ipsis de Gratia Dei SUBTRACTUM fuisse.

Ad hæc nihil aliud in præsentia, quam quod quod Dominus, Job. 8: 44. ut ad scopum tandem veniam; quem mihi hac in disquisitione præstitui.

Nempe unico hocce fundamento subnixi Judæorum Magistri, Alumnis Synagoga inculcarunt, ex Heberi posteris solum Phalegum

gum *Rei Divinae* i. e. *Linguae Hebraeae* fuisse *Heredem*; exclusis a patrimonio isto *Fratre* ejus *Joctane*, & *Arabibus* ab eo *proseminatis*. Itemque in *Familia Abrahami* ad solum *Isaacum* *Linguam Hebraeam* transmissam; *Ismaelitibus*, & *Keturæ* posteris, qui *Arabiae* sedes occuparunt, a *peculio* isto repulsis. In *Isaaci* similiter *domo* solum *Jacobum* ad usum *Linguae Patriæ & Avitæ* admissum; *Esavum* autem & *Esavidas*, id est *Idumæos*, fessores *Arabiae Petrae*, ejus possessione exutos; ut solæ XII Tribus in *æternam Hereditatem* hujus **PECULII SANCTISSIMI** immitterentur.

Hæc quid in sinu gerant, neminem ultra, ut spero, fugiet. Utinam non fugisset *Cl. Buxtorfium*, qui *Diss. III. pag. 125. 126.* hanc *Sanctam Lineam* recensens, ac si *Fundamentum & Firmamentum* efficeret purioris *Orthodoxie*, inter alia *Thesi* superius propositæ ita insistit: *Quia ergo Heberi Linea & Familia* סגולה **PECULIUM SANCTUM** erat *Semi & Noæhi*, ideo quoque לשון סגולה *Lingua peculiaris & Sancta* in
ipsius

*ipsius Familia, & NON PER PLURES, fuit
 conservata &c. &c. Proinde per HANC FA-
 MILIAM propagata fuit Lingua Hebraica,
 ut tamen non ad omnes, qui ab Heber descen-
 derunt, pervenerit, sed ad quosdam duntaxat,
 qui videlicet ipsius fuerunt סגולה &c. &c.
 Heber namque duos habebat Filios, Phale-
 gum & Joctanem, Gen. 10. JOCTANIS FA-
 MILIA in hunc censum non venit &c. &c. Si-
 militer non omnes, qui ab ABRAHAMO
 progeniti Filii Abrahami appellati sunt; sed
 tantum ii, qui ab ISAACO descenderunt.
 Nec omnes qui fuerunt a patre Israël, dicti
 Filii Israël Rom. 9: 6. 7. Huc facit quod in
 Lib. Cozri p. I. sect. 47. & sect. 95. extat: A-
 braham fuit PECULIUM Heberi; Heber PE-
 CULIUM SEMI; & Semus PECULIUM
 Noachi. Reliquum Stemma Kabbalisticum
 cum Sacris suis vittis, & RE DIVINA, per
 SANCTAM Radicem deplantata atque defixa
 in ipsis quoque *Rebellibus*, non expromsit Cl.
Dissertator, quod ea plane *perfida*, & *Pharisai-
 ca* esse, facile pervideret. Cur ergo vel par-
 ticulas ex massa illa toto fermento *Pharisai-**

co conspersa decerpfit, atque inde *Sanctam* istam *Lineam* transfumfit, per quam usus hæreditarius *Linguae Hebrææ* soli isti *Sacro stemmati* vindicetur, in *Heberi* familia ab istius *Linguae* possessione exclusis *Jochanidis*; in *Abrahami* domo *Ismaëlitis*, & reliqua profapia minus legitima; in *Isaäci* item, *Esavo* & *Esavidis* omnibus ista Hæreditate dejectis: nedum ut maledicto illi *Semini Canaanis* ulla fors aut portio in *Linguae Sanctæ* peculio potuisset concedi.

Incredibilis enimvero illusio, qua mentes *Synagogæ* per *Kabbalæ* veneficium potuisse excantari nemo emirabitur: sed eidem sese permisisse imaginationi insignes e nostris *Theologos* ac *Philologos*, vix concipi posset, nisi *Experientia* omnium seculorum doceret, in *collisionibus* acrioribus, iis præsertim quibus se religiosus admiscuit *Zelus*, tanto graviores committi excessus, quanto animosius utrimque depugnetur.

Illaudabile illud certamen, quo *Factiones Critica*, & *Anticritica*, inter se seculo præcedente commissæ *Orbem Eruditum* sciderunt,

etiamnum durat, ac subinde hinc & hinc re-
 crudefcit, *controversiæ statu*, cum ponderi-
 bus, ac momentis, vix bene cognito, ne-
 dum examinato atque perpenfo ab iis, qui
 vel his vel illis in partibus militant. *Capel-*
liani contendunt, inter alia, quæ alibi ex-
 pofita, *Scriptionem Veterem Mofis*, ipsis *Ju-*
dæis fatentibus non tantum, fed fancienti-
 bus veluti, fuiſſe *Samaritanam*. Id negant
 & pernegant *Buxtorfiani*, atque *Lingua &*
Scriptionis Sanctæ figna illa in aciem edu-
 cunt, quæ fupra luſtravimus.

Adoptatum ab iisdem *ſtemma* illud *Sacro-*
ſanctum, quod fupra pertextum: atque ab
Hæreditate Lingua Patriæ & Avitæ expulſi ipſi
Patriarcharum Liberi, quotquot non eſſent
 de *Semine illo Sancto*, cui ſoli *RES DIVI-*
NA i. e. *Lingua & Scriptio Sancta* poſſet
 adhæreſcere; atque tam *beatum beansque PE-*
CULIUM committi. *Dialectus Arabum* præ-
 fertim, qua nulla devinctior *Domui Hebe-*
ri per Joctanidas, *Jemane* poſſeſſores ve-
 tuſtiſſimos; nec non *Domui Abrahami* per
Iſmaëlitas; itemque *Domui Iſaaci & Jacobi*,
 per

per *Eſavum*, & *Idumæos*; qui omnes non potuerunt non *Linguam Parentum* ſuorum cum lacte materno imbibere, atque ſuos ad poſteros transmittre, pronunciatum a bene multis, iis etiam in caſtris, ubi id minime omnium expectari potuit, quæ ad illuſtrationem *Hebrææ Dialecti* admoveatur: utpote *Sanctiori*, quam ut illuc *Dialectus* illa profana, & nunc *Mubammedis* ſordibus inquinata, adſpirare poſſit.

Ne *Judæi* quidem ipſi, cum iſta ſua *Arbore Kabbaliſtica Lingua Sanctæ*, illuc progreſſi: quum *Lingua Arabicæ* intimam *affinitatem* comiter ubique venerentur; atque centenis locis lucem inde affuderint. Multo minus *Cl. Buxtorſii* illuc eveſti; *Dialectorum* cultores & propagatores ſtrenui; quibus immenſum quantum hac in parte debetur.

Ne *Buxtorſiani* quidem ulli, qui in *Dialectis* plus minusve viderunt. Illi tantum hic conſpiciendos ſeſe dedere, qui nihil in iis videbant; ignorantiam videlicet ſuam contemtu earundem vel teſturi, vel ulturi.

CLVI P R Æ F A T I O.

Ut hos omnes, ubicumque tandem regionum, orarumque, demerear, eosque fascino illo *Judaico* in perpetuum liberem, atque exsolvam; grande illud arcanum recludam, quod Natio perduellis isti *Stemmati Sancto* inclusum, atque *Christianorum* oculis subtractum voluit quam vaferrime.

Apparet illud ab *Adamo* *Linea recta* deductum esse usque ad *Isaacum*, unde *Esavus* & *Jacobus* descenderunt. Minorem illum fratrem cum *Jure Primogenituræ*, quod Major ei vendiderat, etiam *Linguae Sanctæ possessionem* propterea solum retinuisse fanciunt, eamque pro *æterno peculio* in omnes suos posteros, probos improbos juxta, propagare meruisse tanquam pignus *habitantis* inter eos solos ac *residentis Divinitatis*: *Esavum* vero gloriosa ista *Hæreditate* exutum, atque æterna maledictione, cum omni sua posteritate, percussum. Non tam nugatores *Judæi*, ut pro *Lingua*, vel *Literis*, talia nobis monstraderent, nisi *altiore scopum* ferire voluissent. Hunc oculis subjiciam ex *Abarbanelis Comment.* in *Esaj.* 34. ubi dira *Edomi* evastatio co-

loribus exaggeratissimis depingitur. Et Ora-
culum & Titulum mystice applicant Christo ac
Christiano Nomini. Nempe, ut dolosissimus
ille Judæorum adstruere molitur, חכמי אמת
Sapientes Veritatis (h. e. Kabbalistsæ) tra-
diderunt, animam ESAVI עשוי migrasse in
animam Jesu ישו: Eumque Jesum scilicet hac de
causa frequentem fuisse in desertis, Virum a-
grestem, Virum Litium & contentionum cum
Sapientibus Phariseorum. Subdit virulentus

ואולי נקרא ישוע שאתיותיו הם
& fortasse אותיות שם עשוי במלואו
appellatus fuit Jesus, quia literæ hujus Nomi-
nis sunt literæ Esavi, si plene exaretur.
Nempe inferto Jod, ut pro עשוי scribatur
ישוע, quod transpositis Literis in Je-
sus conversum sit.

Eadem virulentia hæcce pigmenta linivit:
Multa sane similia inter Israëlitas & Roma-
nos sive Christianos; sicut olim Jacobum in-
ter & Esavum. I. Ut communem habuere
patrem, & fidem unam; sic fides Christiano-
rum & Israëlitarum in eo convenit, quod u-
num habeant Patrem in fide sua, Deum Deo-

CLVIII P R Æ F A T I O.

rum: quin & unam Legem: nam & illi agnoscunt Legem Mosis esse veram. II. Esau doloſe ſerviit Patri ſuo &c. ſic Chriſtiani &c. III. ſicut Esau uxores accepit Cananæas &c. ſic mixtum genus Chriſtianum &c. IV. Quemadmodum Primogenituram & Benedictionem meruit JACOBUS, ESAU tantum bona terreſtria; ſic Filii Iſraël digni habentur conjunctione & providentia Divina, per Pignora Linguae Sanctæ videlicet; unde Chriſtiani excluſi.

Hoc eſt illud Deut. 32: 34. חמרת יינם תנינים Venenum Draconum eſt vinum eorum, & fel aſpidum virulentius.

Cavebunt, ſpero, in poſterum Doctores Chriſtiani, ne vitim hancce Sodomæam, & Arborem Genealogicam Linguae Sanctæ, admirentur; ejuſque vel aura ſe contingi amplius patiantur; nedum ut pro Dogmate Judaico, tanquam pro Orthodoxiæ Arce, propugnent; quod rite examinatum, & penitus introſpectum, omnem Orthodoxiam funditus ſubvertit; Spiritum Gratiæ, ac Gloriæ tam ſub V. quam, ſub N. T. contumelia afficit, fan-

sanguinemque *Fæderis utriusque* proculcat.

Ut omnes hæ tenebræ, quæ in *Ecclesiam* irruerunt, dissipentur, resuscitanda sunt *Dialectorum* studia, quæ seculo præcedente pulcherrime enituere, nostro autem hocce indecore elanguerunt; atque partim *Gussetianismo*, partim *Kabbalismo Hieroglyphico*, ita oppressa jacent, ut vix liberum trahere valeant spiritum; atque ab illa parte, ubi Earundem ignorantia præsidet, & judicia dicat, vel maxime oppugnentur.

Hoc non tantum *Reformationis* cursum sufflaminavit, verum etiam ad Eiusdem dedecus ac detrimentum incredibile & redundavit jam, & ulterius redundabit, nisi cum fascino *Judaico* jam ab oculis discusso, etiam veteris ille excutiatur, sub quo *Literatura Orientalis* ferme ubique regionum consopita est.

Ut autem studia illa tantum non intermorta revigescant, atque ad lætiores usque ac usque fructus exuberent, non *limina* tantum *Dialectorum* salutanda; non in *atriis* subsistendum, sed ad *penetralia* ipsa connitendum:

dum : ut per illam interiorem & solidiorem notitiam , tum earundem *Harmonia* dilucescat, ac vere *sororia connexio*, qua unum idemque *Corpus Linguae Primævæ* constituunt, atque repræsentant; tum *Hebraicæ Dialecti* nativa indoles, cum veteri opulentia, & dotibus admirandis, super *candelabro* refulgeat *Ecclesiæ*; atque læta luce, quicquid adhuc obnubilatum, differenetur.

Eum in finem sub prælum dedi *institutiones Arameas*; quibus potentissimas olim *Dialectos Syriacam, & Chaldaicam*, in vetera sua regna, per *Analogiam* restitutam & amplificatam, immittere aggressus sum. Opus diu graviores ob curas protractum, fores pulsat carceris; emittendum tum, quum de *Lingua Primæva*, atque de *novarum*, ad *Turrim Babylonicam, Origine genuina*, datam fidem liberavero.

Eidem scopo subservit renovata hæc summi nostri *Erpenii Grammatica Arabica*, per quam ad *Primævæ Linguae* opulentissimam *Dialectum* aditus ita reclusus, ut quæ inaccessible credebantur atque *Europæ nostræ*

impervia, expedito pede intrari, atque in-
offenso circumlustrari cœperint a maximis
ingeniis, ejus incredibilem ante cum *Sacri*
Codicis Dialecto concordiam admirantibus:
atque mox infinitam inde lucem in *Hebrai-*
cam ditionem certatim infundentibus.

Hæc seculi XVII palma, & gloria, quam
Docta semper posteritas concelebrabit cum
Erpenii perenni laude, & *Golii* item nostri
immortalibus meritis, conjunctam.

A magnis hisce viris traditam *Lampada* si
non destituerit nostrum seculum, sed eodem
in stadio decurrere pergat, *Origines* infeli-
cissime hæctenus in cœlo vel *Metaphysico*,
vel *Hieroglyphico*, vel alio quovis *imagina-*
rio adhuc quæsitæ, in *Dialectorum fundo so-*
rorio indagaturum, deprehendet, non pro-
pius, non certius, non dignius eas vestigari
posse, quam ex illa *Dialecto*, quæ, citra ul-
lam dubitationem, una cum *Hebræa*, ex fa-
milia *Heberi* per *Joctanem* propagata, atque
in *Arabia* penitiores, ac *Feliciores* illas, quæ
vocantur, *sedes* immissa est: quæque deinceps
per *Ismaëlem* ex *Abrahâmi*, per *Esavum* &

Idumeos ex *Isaaci* domo, in *Arabia Petraea* provincias novis coloniis est deplanta-
ta: tam fidis, tam firmis, tam *antiquæ* *Linguae* tenacibus, ut non de vano glorientur
Meccæ & *Medinae* possessores, *Mubammedem* ipsa *Dialecto* *Ismaëlis* consignasse *Alcoranum*;
seque etiamnum eundem florem honoremque illibati sermonis retinere.

A communione ergo *Linguae Hebraeae* excludere & ablegare *Arabas*, quid tandem aliud censeriqueat? quam *fermentum* fovere *Judaicum* circa *Rem* illam *Divinam*, i. e. *Linguam* & *Scriptionem Sanctiorem*, quæ posteris *Joctani*, *Abrahami*, & *Isaaci*, tanquam *Corticibus* non potuerit insidere, atque inhærere: quin ultra *Fanatissimum* illum *Synagogæ* imaginationi suæ indulgere, quum *Rabbini* eos nunquam abdicarint *Hæreditate* *Linguae Patriæ*, qua *Lingua*; sed qua *Lingua Kabbalistica*, cœlestibus arcanis in *Scriptione* sua *Quadrata* & *Beata* sufferatæ: quippe ad cujus communionem extra *Lineam Sanctam* non potuerit adspirari. Hinc *Liber II. Cozri. Sect. LXVIII. Tres istæ*
Lin-

Linguae, Aramaea (cujus ambitu *Syra & Chaldaica* inclusæ,) *Arabica, & Hebraica* sunt משותפות מתדמות sociatæ inter se, & assimilés in vocabulis, in flexionibus formarum, & in constructionibus; sed *Hebræa* est earum eminentissima.

Eam Eminentiam bifariam probari ait: מקבלה ומסברה ex *Kabbala*, & ex *Ratione*. De *Kabbalística* ista *Præcellentia* plus fatis dissertatum. Ex *Ratione* quæ promit, præterquam quod contorta sint omnia, hominis causam jugulant: & tamen hoc sub vexillo etiam stari video, ac militari, a Nostris; quos quidem ego, præter *Cl. Buxtorfium*, illas argutationes, meracum spirantes *Synagogæ* venenum, vix sub oculis habuisse crediderim; saltem nunquam eas expendisse persuasus sum, quod alias eas suas facere haud potuissent. Præ foribus occasio, qua & in hancce ingrediar discussionem. In præsentitantum observari velim, *Librum* istum *Kabbalisticum*, qui *Cozri* inscriptus, *Arabica Lingua* fuisse conscriptum a *R. Jebuda Hallevi* qui circa Annum *Christi 1140* in *Hispania*,

imperantibus ibi *Saracenis* floruit: & Socer fuisse dicitur *Aben-Ezra*. Erat *Dialectus Arabum* homini *Vernacula*; ac proinde *testimonium* ab *Hoste* utique *Alcorani*, (& *Linguae* eatenus *Arabicae*) de *intima societate* & *similitudine* ejusdem, æque ac *Aramææ*, cum *Hebræa*, datum, ansam præcidit omnibus cavillatiunculis, quas *Dialectorum* ignari conquisiverunt, præsertim adversus *Arabicam*, quam singulari Numinis beneficio in *Europæum orbem* illatam, ad *Hebrææ Veterem opulentiam*, *potentiamque*, cum *Analogia*, & *Originibus* antiquissimis, penitus pervestigandum, tanquam *peregrinam*, *degenerem*, *impuram*, a *pomæriis Sacris* procul ablegare, nescio quo *Zelo*, sustinent; ultra *Rabbinos*, quorum id vel maxime interfuisset, provecti. Sed hæc, & alia complura hanc in materiam, alias. Nunc vela colligens, & ex longo cursu in portum imminens, verbulo consilii mei rationes expediam, atque de accessionibus, quibus *Editionem* hancce renovatam prodire volui, pauca subtexam.

Deprehendi per universum professionis

meæ

meæ cursum, non aliunde graviolem *Literaturæ Orientali*, quum præcedenti seculo pulchre effloresceret, maturioresque usque promittere videretur fructus, injectam esse securim, quam per infelicissimam illam imaginationem de *Lingua & Descriptione Sancta*, qua *Hebræi* olim distincti, a vicinisque populis, *Chaldæis*, *Syris*, *Arabibus* præsertim, discreti ac seclusi, fuissent. Hoc quum initio seculi XVII. vel indoctum plane, vel *Fanaticum* censeretur, post infaustissimum illum conflictum inter *Capellianos & Buxtorfianos*, mutata rerum facie, si non doctum, religiosum saltem maxime ceneri; eo usque, ut sensim sine sensu supervacuum videri cœperit, *Dialectis* tali *Sanctimonia* haud insignitis operam aliquam impendisse; idque curiosum magis quam necessarium aut utile tandem habitum: non sane a fidissimis *Dialectorum* Cultoribus *Buxtorfis*; non a *Buxtorfianis* eruditis; sed tantum ab illis, qui ne primoribus quidem labris *Dialectos* degustarant: vel & ab iis qui se *Gussertianis*, *Neumannianis*, similibusque *Hypotheseibus*, permisere.

Ne prætextu res careret, animose sollicitari cœpta *Dialectorum Auctoritas*; easque vel *degeneres* esse, vel *novicias*, non sine vehementia pronunciatum; ab iisdem videlicet, qui eas nunquam salutaverant.

Geminam *Literaturæ Hebraicæ*, ne quid gravius dicam, remoram, & sufflamen satis immodestum ac molestum, tandem e medio removendum esse duxi.

Priori nervum succidit *Præfatio* hæc, discussionem ante *Commentarium in Proverbia Salom.* susceptam complens.

Posteriorem *immodestiam* confutabunt *Excerpta ex Hamasa*, quæ subnectenda curavi; tum ut *Editio Goliata* cum luculentis illis, quibus ornata est, accessionibus, pretium suum retineret; tum ut nostræ huic aliquid dignitatis circumdaretur ex Antiquis monumentis, & Carminibus, quæ meracissimum Veteris *Arabie* genium spirant. Titulus *Anthologiæ* huic inditus *Hamasa* هامة *Fortitudinem* signat *bellicam*, omnemque adeo *vehementiam*. Ex innumeris *Poëtis*, qui ante, & post *Mubammedem*, floruerunt, eam collegit *Abu Temmam*,

princeps *Parnassi Arabici*, qui vixit ab A^o. *Hegiræ* 191. ad 231. atque brevissimo isto spatio, non intermorituram sibi famam peperit. *Herbelotius* in *Bibl. Orient.* scribit, Eum omnia sua *Poëmata* unum in *Diwan* sive *Syntagma* redegisse; quod *Hamassa* inscripserit. Necdum eam viderat tunc scilicet. Rectius se habent, quæ ad vocem *Hamassa* subnotavit. *Opus inter cultores Poëseos nobilitatum*, quod concinnavit *Abu Tamam Tadjensis*: ex *Antiquissimis Poëtis Arabum collectum*, in suo quibusque genere excellentissimis. Juvabit paucula ex *Taurizio* appofuisse: qui in vestibulo commentarii sui monet, *Arabes ab omni inde ævo Poësi* fuisse deditos, quo veluti *Thesauro* publico gloriabantur, in quo antiquum decus ac pondus *Linguae* semet conservasset. Laudat quoque dictum *Muhammedis*, انواعها كتابكم تغريب اية من كتاب الله فاطلبوه في الشعر وانه ديوان العرب *Quum vos exercitos* habet interpretatio versiculi e *Libro Dei*; *querite usum verborum in Carminibus*; namque carmina sunt tanquam *Rationarium Arabum*.

Hoc

Hoc prosequens subdit , افضل الامم من
 كان به امهس وحظه منه
 اوفر وهم العرب الذين جعلوه
 ديوانهم الذي يحفظون
 به الامم والناس
 ويقبضون به الايمان والتمساقب
 ويخلدون به معالم الدنيا
 ويقبضون به مواسم الهجاء
 ويضمون به ذكركم وقبايعهم
 في اعدائهم ويستودعونهم حفظ
 صنائعهم التي اولياهم والي
 هذا المعنى اشهر حبيب بن
 اوس بقوله

إِنَّ الْقَوَائِمَ وَالْمَسَاعِي لَمْ

تَنْزِلْ

مَنْزِلَ النَّظَامِ إِذَا أَصَابَ

فَرِيدًا

هِيَ جَوْهَرٌ نَبِيٌّ وَنَبِيٌّ

الْقَيْتُ

قَالَ سَعْدُ بْنُ صَامِرٍ قَلْبًا

وَعَقُودًا

وَتَنْدُ

وَتَبَدَّدَ بَيْنَهُمُ الْقُلُوبَ
عَلَيَّ

جَعَلَتْ لَهَا مِرْرُ الْقَرِيضِ
قَبُودًا

Qui inter Nationes Poësi præcellere, atque sortem in ea abundantissimam nacti fuere, sunt Arabes; qui & Rationarium eam suum constituerunt, in quo nobilitates & profapias custodirent, illustres dies & gloriosa facinora consignarent; insignia laudis, & notas vituperii perpetuarent: cladium inimicis illatarum, ut & meritorum in amicos collatorum, memoriam includerent, atque recondere. In hunc sensum Habyb Ibn Aus, (est nomen verum nostri Abi Temmam)

*Sane Rhythmi, & Musæ, haud cessant
Instar habere Lineæ unionibus confertæ.
Soluta oratione, margaritæ sunt; quas se
nexueris*

Carmine, existant Torques & Monilia.

CLXX P R Æ F A T I O.

*Diffugiunt inter Eos celsissima virtutum,
nisi queis
Funiculi poëmatum perennia injecerint
vincula.*

Sic suo jure ille, qui *Chalyphas*, aliosque sui seculi principes, immortalitate donavit. De hac autem *Anthologia*, quam ex *Veterum Poëtarum* innumera copia delibavit, testatur *Taurizius*, judicatum fuisse ab omnibus ان ابا تمام في اختصاره الحماسة اشعره منه في شعرة *Aba Temmam* in excerpenda *Hamasa* se Majorem semet ipso Poëtam prestitisse, sive semet ipsum in Poësi exsuperasse. Nil mirum; ex millenis enim Auctoribus splendidissima quæque summo cum delectu conquisivisse, atque unum in *Syntagma* compegisse, est *Arcem Poëseos* occupasse simul, simul fructu cumulatissimo omnes in univèrsam *Arabicae Linguae* cultores sibi immortaliter devinxisse.

Opus decem sub *Titulis* digestum. Primus est باب الحماسة *Fortitudo bellica*, omnis animosior *vehementia*. Is dimidium *Syntagma*

matis efficit: reliquis partibus in nominis societatem admittis, quod nihil non *singularem* spiret *animositate*. Alter *Titulus* sistit المراثي *Epicedia*; unde paucula tantum promsi, quæ ad pag. 540. incipiunt. Tertius الادب *Literaturam humaniorem* p. 572. & seq. Quartus exhibet النسيب *Carmina amatoria*. Quintus الهجاء *Satyrica*. Sextus الاضرب *Hospitalitatis laudes*. Septimus descriptions lectissimis *Epithetis* illuminatas. Octavus السب و النعاس *ignavos taxat mores*. Nonus الطرف والملح *venusta & salsa dicta complectitur*. Decimus denique ومدح النساء *vituperia & laudes Mulierum*.

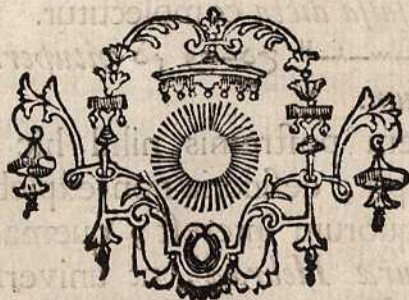
Ex septem postremis nihil hic libatum: Quæ excerpti, desideria non explebunt *Philosopharum*, quorum interest, quemadmodum & *Literaturæ Hebrææ*, ut universus hicce *Thesaurus* sinceræ & castæ *Antiquitatis* in dias luminis oras emergat.

Desino in *Codicibus* quibus usus sum: quos *Bibliotheca Academiae* nostræ asservat.

Nitidissimus est *Taurizianus*, cum luculento

CLXXII P R Æ F A T I O.

in signis illius *Philologi* commentario. Subnotatum ad finem, Exemplar nostrum descriptum esse ex ipso *Taurizii Autographo*, cum eoque exactissime denuo collatum. Alter *Marzoukii*, cujus plenior adhuc, sed spinosior commentatio. Tertius splendide item exaratus, sola carmina complectitur; hic illic Varias offerens Lectiones; quas indicare non neglexi. Scripsi *Lugduni in Batavis* ipsis *Kalendis Majis* A^o. MDCCXLVIII.

THOMÆ ERPENII GRAMMATICÆ

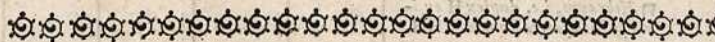
A R A B I C Æ

LIBER PRIMUS,

DE

ORTHOGRAPHIA.

*De H. Arabes, sive Vocta
Dae, q. e. domo Heber
Arabie felicit. immigrat
epd. n. y. & ordinib. lit
rari. t. m. i. q. m. Hebr
uti par. et p. p. r. i. c. o. a. e. p. h.
tho. q. A. b. g. d. H. a. w. a. r. p.
C. a. l. m. a. n. S. a. h. h. h. p. h. a. t. a. &
s. c. h. a. t. d. r. v. l. h. q. r. H. e. b.*

CAPUT PRIMUM.

De literis.

ARABUM literæ consonantes sunt xxviii. quarum nomina, ordinem, & figuras cum suis potestatibus sequens tabella exhibet.

Ordo. Nomen & Potestas.

Figura.

		in fine dictionis,		extra finem dictionis,		
		annexa præcedenti.	non annexa præcedenti.	annexa præcedenti.	non annexa præcedenti.	
1	Elif. اَلِفٌ	ا	ا	ا	ا	ا
	<i>Spiritus lenis Græcorum, & Hebraeorum.</i>					
2	Be. بَاءٌ	ب	ب	ب	ب	ب
	B.					
		A				
						ا ب

Ordo. Nomen & Potestas.

Figura.

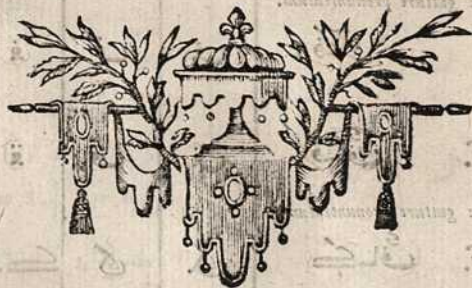
و	13	Sjin. شِبِينُ <i>Sj Belgarum, ch Gallorum Sch. Germanorum, & Sh Anglor.</i>	ش	ش	ش	ش
ص	14	Sad. صَادُ <i>TS, sed ita ut S magis quam T audiatur.</i>	ص	ص	ص	ص
ذ	15	Dad. ذَاةُ <i>Idem blase.</i>	ض	ض	ض	ض
ط	16	Ta. طَاءُ <i>T in gutture pronuntiatum.</i>	ط	ط	ط	ط
د	17	Da. ذَاةُ <i>Idem blase: vix differt à ض.</i>	ظ	ظ	ظ	ظ
ع	18	Ain. عَيْنُ <i>y Heb. difficillima litera.</i>	ع	ع	ع	ع
غ	19	Gain. غَيْبُ <i>G in gutture pronuntiatum.</i>	غ	غ	غ	غ
ف	20	Fe. فَاءُ <i>F.</i>	ف	ف	ف	ف
ك	21	Kaf. كَافُ <i>K in gutture pronuntiatum.</i>	ك	ك	ك	ك
ح	22	Kef. كَافُ <i>G ante a ou, id est, K in an- teriori parte oris.</i>	ك	ك	ك	ك

جو. پھیلتا ہے گتھریں
پھرتے، اعلیٰ میں گتھریں
گتھریں ہی پھیلتے
ع و یں لایہ میں
لیڈو ہا اپنی گتھریں
نہیں اس لٹیرے میں
ہے، اسے لٹیرے میں
ہے۔

20 جو لٹیرے میں
میں ہی گتھریں

4 THOMÆ ERPENII
Ordo. Nomen & Potestas. Figura.

23	Lam. L.	لام	ل	ل	ل	ل	5
24	Mim. M.	ميم	م	م	م	م	70
25	Nun. N.	نون	ن	ن	ن	ن	2
26	Waw. w nostrum, Germanicum, Anglicum.	واو	و	و	و	و	6
27	He. H.	هاء	ه	ه	ه	ه	7
28	Ie. Heb. id est, I consona, quam caveant Galli suo more pronun- tiant; is enim sonus tau est.	ياء	ي	ي	ي	ي	6

DE NOMINIBUS LITERARUM.

NOMINA hæc $\alpha\chi\upsilon\iota\alpha$ sunt, ut apud nos, Be, Ce, El, Em, Ix, Zeta, &c. Quod si quædam aliud etiam significant, casu sunt æquivoca. Declinantur autem Arabibus more reliquorum nominum: unde terminationem *on* in nominativo adsciscunt, quam ego brevitatis causa Latine non expressi, ut ipsi quoque Arabes in recitatione Alphabeti sui eam negligunt. Elif etiam *Hamza* vocatur: ratio post patebit.

DE ORDINE.

ORDO hic Orientalium Arabum est, id est, Asiaticorum & Ægyptiorum: Occidentales, seu Mauri, paulo alium observant, scilicet

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز ط ظ ك ل م ن ص ض
ع غ ف ق س ش ه و ل ا ي ة

Olim apud utrosque alius obtinuit, qui etiam numeris denotandis inservit, & octo fictis vocabulis vulgo exprimitur; apud illos, scilicet Asiaticos, idem qui apud Hebræos, hoc modo,

أ ب ج د ه و ز ح ط ي ك ل م ن س ق ض
ف ر ش ت ث خ د ض ط ع ة

Apud hos, nempe Mauros, paulo alius, in hunc modum,

أَبْجَد هَوْنِ حَطِي كَلْمَن صَعْفُصْ
قُرْسَتُ نَحْدُ طُعْشُ

Qui in Alphabeto Asiatico hodierno & literæ postponunt, contra omnium Lexicorum, & Alphabeticarum institutionum ipsorum Orientalium, quæ mihi videre contigit, id faciunt fidem.

DE FIGURIS LITERARUM.

Dubium non est, quin pleræque figuræ literarum Arabicarum à Syriacis derivatæ sint.

Septem autem scripturæ Arabicæ repèriuntur genera, quorum

Primum & potissimum est نِسْخِي *Nischi*, quo Alcoranus vulgo apud illos solet scribi, apud nos autem libri excudi.

Secundum تَعْلِيْقُ *Taalik*, quo Persæ utuntur; quique ad *Nischi* se habet, ut typi Hebræi Henrici Petri ad typos Plantinianos aut Bombergianos.

Tertium دِيَوَانِي *Diwani*, quod in forensibus & quotidianis negotiis Turcæ usurpant; maxime cum Turcice scribunt: habetque se ad *Nischi*, ut *Masket*

ket Hebræorum ad scripturam Assyriacam. Ad hujus scripturæ elegantiam pertinere videtur, quod lineæ in progressu ascendunt, maxime versus finem: raro enim quid hac scriptura expressum videas, in quo id non contingat.

Quartum *قرمه Kirma*, cujus usus fere tantum est in tabulis accepti & expensi Imperatoris Turcarum. Hoc minus attente consideratum similis videtur esse scripturæ vulgari Judæorum, quam *רש Nischi*: literis enim constat exiguis, nec invicem connexis.

Quintum est *شلسي Sjulsi*, in titulis librorum & diplomatum adhiberi solitum; habetque se ad *Nischi*, ut majusculi illi characteres Latini, quibus librorum tituli apud nos excudi solent, ad characteres communes: literæ enim eadem sunt quæ *Nischi*, sed multo majores & pinguiore, mireque elegantibus ductibus cohærentes.

Sextum est *ياقوتي Yakuti*, & septimum *براحني Rabani*, sic dicta ab auctoribus suis *براحن* & *ياقوت* qui ad majorem scripturæ venustatem, ut sunt Arabes *καλλιγραφία* studiosissimi, peculiare quosdam literarum ductus & nexus, suo quisque modo, excogitarunt.

Hisce octavum addi queat *Mauritanicum*, quod satis multum a præcedentibus differt; qua de re post nonnihil.

Nos typorum inopia, primæ tantum scripturæ, tanquam præcipuæ & primitivæ, quaque cognita, reliquæ nullo fere negotio addiscuntur, literales figuras proposuimus in tabula Alphabetica.

Cæterum, cum literæ Arabicæ omnes, præter sex ا ب ج د ه و , sequenti in eadem dictione inter scribendum annectantur, & in fine liberiori ductu protrahantur, ejusdem literæ, ratione connexionis & situs, plures ortæ sunt figuræ: ita in tabella propositæ, ut prima columna eas, quæ initio dictionum, & in medio post sex illas illigabiles: secunda, quæ in medio post ligabiles: reliquæ duæ quæ in fine; prior quidem post illigabiles; posterior vero post ligabiles usurpantur, exhibeat. Separatim autem exprimendæ, figura finali illigabili pinguntur.

ج tamen ج subjungendum peculiare quiddam habet: nam aut separatim illi apponitur & quasi cadens includitur, sic ج ; idque tum maxime, cum ج præcedenti annectitur: aut cum illo in unum coalescit, hoc modo ج , quum ج non cohæret cum alia: atque istæ literæ sic conjunctæ, nomine composito vocantur *Lam-elif*, ac si una essent; ut & quidam opinari videntur, dum ultimæ Alphabeti literæ eas præponunt: at male.

Variant interdum, in codicibus manuscriptis præcipue, ut non omnes uno modo & æque bene pingunt, figuræ nonnihil a supra positis; sed ea variatio tanta est, ut nec regulis comprehendi, nec typis repræsentari facile possit. Tu talia exemplaria nactus, diligenti consideratione & cum his nostris

collatione, facile eas agnosces & observabis, etiam in omni scripturæ genere: essentialem enim ab his differentiam non habent, nisi quod Mauri *Kaf* uno puncto superne insigniunt, hoc modo ف ; τϕ *Fe* vero, ut ab illo differat, suum apicem subjiciunt, in hunc modum ف : qua quidem nota certo dignosces codices eorum ab iis, qui in Oriente exarati sunt.

Orientalis autem pro triplici puncto ش ش ش lineolam interdum adhibent, hoc س , aut hoc س , modo. Utrique compendii gratia omittunt subinde puncta illa Ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ , quibus solis figuræ quædam diversarum literarum distinguuntur; ut ق ف خ ج ح ت ب ; unde scriptura exsurgit lectu & intellectu difficillima. Parum est, quod interdum in una & altera litera negligantur, quæ absque iis facile agnoscitur: ut in *Ie* finali hoc modo ى scripto; quod passim accidit.

Plerumque tamen puncta illa Ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ solent adijci; quin & iis figuris, quæ illorum absentia ab aliis discernuntur, scilicet ح د ر س ص ط ع , quædam interdum apponi notæ, significantes debitam punctorum absentiam, τϖϛ س د ر س quidem superne hoc modo د ر س , reliquis vero inferne, similes illis aliæ, minori ut plurimum forma, sic ح ص ط ع ح ص ط ع . Idem subinde τϖϛ س contingit; cui & eadem de causa interdum tria puncta subjiciuntur, hoc modo س . Ita τϖϛ *He* finali aliud interdum superponitur, indicans absentiam punctorum quibus interdum in-

perpetuo observant libri typis excusi. Si autem dissectionem istam dictio aliqua commode non admittat, tota initio sequentis lineæ reservatur, & ad lineæ complementum præcedentis dictionis vinculum aliquod producitur in hunc modum:

فِي الْبَدءِ كَانَ الْكَلِمَةُ وَالْكَلِمَةُ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ
وَاللَّهُ هُوَ الْكَلِمَةُ كَانَ هَذَا قَدِيمًا عِنْدَ اللَّهِ

In principio erat verbum, ۞ verbum erat apud Deum, ۞ Deus erat verbum. Erat hoc æternum apud Deum.

Quæ vinculi productio in principio aut medio lineæ etiam interdum adhibetur ornatus gratia: maxime in trito illo,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

In nomine Dei miseratoris misericordis.

Dictionum a se invicem distantia major, quam quæ est literarum unius dictionis, in manuscriptis vix observatur, quod fines earum figuris literarum finalibus ut plurimum facile cognoscantur. At periodorum sic satis magna fere adhibetur; quin & notis hisce ○ * * * * . : & similibus, itemque ۞ & ۞ fines earum non raro indicantur; quæ tamen necessitate aliqua urgente periodi membrum distinguendis inferviunt: particulares enim distinctionum & certarum orationis qualitatum notas extra Alcora-

num non facile est reperire: at in eo b minio voci superne adscriptum periodi finem, aut colon designat, ut C hypocolon, & V comma; nisi, quod malim, hoc unionis potius quam distinctionis notam esse statuas. Triplex autem punctus crassus & caudatus hoc modo c , & in quibusdam exemplaribus unus solum sic c , rhythmica nota est, non distinctionis; etsi rhythmica sententiæ non raro terminentur. Atque hæc diabolico illi libro peculiaria sunt, ut alia pleraque, de quibus alias. Ait Theſeus Ambrosius commatis, : coli, : hypocoli, : interrogatio- nis, : responsionis, & : periodi apud Arabes notas esse: sed fides sit penes auctorem.

Π Α Ρ Ε Ρ Γ Ο Ν.

Solent Arabes Christiani & Judæi odio Mahomedanorum pleraque sua quæ ad religionem spectant scripta Arabica alio caractere consignare: illi quidem Christiano, id est Syriaco; hi vero Judaico, id est Hebræo. Ac tum literas ض & ك more Arabum formant ab affinium figuris appposito puncto, in hunc modum ض & ك : ح autem & ع a Caf & Gimel, Judæi quidem superscripto raphe, hoc modo ח & ע , quibus י est C , & ד S . Syri vero subscripto puncto, sed soli Caf, sic ܘ : nam Gimel manet nudum; cui ut repræsentet C punctus inscribitur, hoc modo ܘܢ . Literis autem ث & ذ exprimendis Syri ث & ذ , id est figuras ث & ذ nullo constituto discrimine etiam adhibent: secus Ju-

Judæi, qui has cum daghes, sic ת, ת, illas cum raphē, in hunc modum ת, ת, exprimunt, ut tale sit horum Alphabetum Arabicum.

א ב ת ט ח ז ר נ ש ס ש צ ט ז
 ע ג פ ק ל מ נ ה ו י

DE POTESTATE FIGURARUM.

POTESTAS seu valor figurarum est, quod ipsæ tanquam signa repræsentant: estque primaria aut secundaria. Primaria est ipse literarum sonus, quem aliarum linguarum characteribus, quorum valor notus est, in tabula quam potuimus convenientissime expressimus; quod in plerisque commode satis fieri potuit, in aliis non item. Præcipua difficultas est in **حضع**, maxime in **نخذ**; quæ vivam docentis vocem requirunt.

De solis **و** & **س** pauca quædam hic addenda sunt: eæ enim valorem suum interdum mutant: **س** quidem in eum qui est **ت**, in cuius indicium hujus puncta superne assumit hoc modo **س**: quod in finibus nominum tantum accidit, ad genus fœmininum aut plurale designandum, ut post fiet manifestum.

و autem vocali destitutum, positumque immediate ante aliud **و**, aut literas **هخخغ**, retinet quidem proprium sonum, non secus ac si vocalem possideret; inque ejus indicium superne insigni-

hocff obtinet in libro q. tur Nun rubro, ut ^{أَنْهَارٌ} *fluvi*, ^{مِنْ عِنْدِ اللَّهِ} *a servo Dei*: sed ante alias sonum variat: nam,

1. Ante ب sonat ut Mim; idque indicat Mim rubrum ei superscriptum, ut ^{عَنْبَرٌ} *ambaron*, non *ánbaron*, *ambra*. ^{مِنْ بَيْتِ} *mim beitin*, non *min beitin*, *de domo*. Sic Latini & Græci N ante B in M mutant: ut, *imbibo*, ^{ἐμβάλλω}, pro *inbibo*, ^{ἐβάλλω}.

2. Ante كى ^{مِيسْرٌ} accipit sonum sequentis, superposito Gain rubro, & apposito ad كى ^{مِيسْرٌ} duplicitatis nota Tesdid, de qua postea: ut, ^{مِنْ رَبِّ} *mirrabbin*, non *min rabbin*, *a domino*; ^{مِنْ لَيْلٍ} *milleilin*, non *min leilin*, *a nocte*. Sic Latini & Græci *illicitus*, *immunis*, ^{ἐλλείχω}, ^{ἐμυδύω}, pro *illicitus*, *inmunis*, ^{ἐλλείχω}, ^{ἐμυδύω}.

3. Ante reliquas sonat N cum G mixtum, quomodo Turcæ ك non raro pronunciant, & vulgo nunc solet efferri y Hebræum: ejusque soni nota est Cha superscriptum, & rubedo puncti ^{نُونٌ} Nun: ut, ^{أَنْزَلٌ} *angzala*, non *anzala*, *demisit*: ^{مِنْ طَبِينٍ} *ming tinin*, non *min tinin*, *ex luto*. Ante ق autem & ك, G illud ^{نُونٌ} N adjunctum est manifestius, sonusque ille mixtus fortior & vehementior; idque indicat punctum ^{نُونٌ} Nun rubrica triplicatum: ut,

ut, مَنكَلَابُونْ mungkalabon, *conversus*, مَن قَلْبِهِ
 ming kalbihi, *ex corde suo*: مَنكَدَارُونْ mungkedā-
 ron, *conturbatus*: sic مَن كَفَرٌ mengkefera *qui*
infidelis est. Sic & N apud Latinos ante C eum quo-
 que sonum vulgo habet: ut incumbo, incredulus;
 & similiter apud Græcos ante K, sed in γ muta-
 tum, ut συκλάω, πέφακτα.

Secundaria figurarum potestas sunt numeri, quo-
 rum notæ sunt eodem modo, quo Hebræis suæ: al-
 phabeti enim ordine antiquo (ut supra) descripti pri-
 mæ IX literæ unitates exprimunt, IX sequentes de-
 narios, reliquæ centenarios, ultima غ millenarium:
 cæteros additione suppleunt, sicut Hebræi; ut يا sit
 11, يب 12, تج 13, يد 14, يه 15, كا 21,
 كج 23, كل 30, عف 1100, غش 1300,
 غخبج 1613, غفغ 3000, &c.

Recentiores Arabes alios etiam ab Indis mutua-
 ti sunt, quas & his adjiciendas duximus.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۰
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

His eodem prorsus modo utuntur, quo nos vulgari-
 bus istis nostris; ut ۱۰ sit 10, ۱۱ 11, ۱۲ 12, ۲۰
 20, ۳۰ 30, ۱۰۰ 100, ۴۰۰ 400, ۱۰۰۰ 1000,
 ۱۶۱۳ 1613, & sic cætera. Observandum autem
 est, pro decima (۰) non raro usurpari quintam ۵:
 sed tunc quinariis hac figura exprimitur ۵: sic
 ۱۰۰ est 100, ۱۵۵ 155.

Sed ad figuras nostras literarum revertamur: quarum duplici valori addi videtur posse tertius, quo compendii gratia signa integrarum dictionum sunt, assumpta ut plurimum *superne* hac ~ figura in mysterii hujus indicium. idque accidit vocabuli significandi, si solum sit, literæ primæ; ut ص pro صَدِيقٌ *justus*, ج pro جَمْعٌ *plurale*, ط pro طَرَفٌ *finis*. si cum aliis conjunctum, vel primæ, ut $\text{كافي هادي يده علمم}$ pro $\text{كافي هادي يده علمم}$ *Efficax* (scilicet est Deus,) *director* (*fidelium*,) *manus ejus* (*sustentat omnia*,) *sciens* (*omnia*,) *verax* (*in promissis suis*,) vel alii, puta primi vocabuli primæ, mediæ mediæ, ultimi ultimæ; ut م ع م pro $\text{عَلَيْهِ السَّلَامُ}$, لَهُ , *super eo sit pax*: أنا الله أعلم pro أنا الله أعلم *Ego Deus sum sapientissimus*.

C A P U T S E C U N D U M.

De divisionibus literarum.

DIVIDUNTUR hæ literæ multifariam, ratione scilicet pronuntiationis, roboris, affinitatis, officii & societatis.

Ratione pronuntiationis: in Gutturales, quæ nullum certum linguæ situm aut labiorum motum

requirunt, sed in ipso guttore efformantur, suntque أَحْوَجَاءُ.

Labiales, quæ labiorum opera pronuntiantur, بَوَسْفٌ.

Palatinas, quæ efferuntur mucrone linguæ inferioris palatum tangente, & interiori ejus parte superioris palatum pulsando sonos distinguente, & sunt جِبَقٌ.

Dentales, quæ proferuntur mucrone linguæ tangente superiores dentes, vel inferne كَدَطٌ, vel interne تَدَطَلٌ.

Linguales, quæ proferuntur mucrone linguæ superioris palatum mobiliter tangendo, suntque مَزَشَشَصَصٌ. Hæ una cum Dentalibus *Solares* vocantur, ut reliquæ omnes *Lunares*.

Ratione roboris dividuntur literæ in *Debiles*, quæ inter pronuntiandum interdum enervantur, sonoque proprio amisso alii inserviunt, أَوِي; & *Robustas*, quibus id non accidit, quales reliquæ omnes.

Ratione affinitatis, in *Permutabiles*, quæ facile invicem commutantur, quales eæ fere omnes sunt quæ ejusdem sunt organi, itemque ظ & ض, & longe frequentissime *Debiles* أَوِي; & *Impermutabiles*, quæ non permutantur invicem, ut pleræque aliæ.

Ratione officii, in *Radicales*, quæ radicem ipsam seu primum thema solummodo constituunt, sequentes, كَحَجَّ خُدُّدٌ مَرَشٌ صَضَطَ طَعْفَى; & *Serviles*, quæ derivatis formandis & accidentibus radici inducendis non raro inserviunt, quales reliquæ. Quin & طد etiam interdum pro ت servili veniunt: sed de his postea.

Ratione societatis, in *Compatibiles*, quæ mutuo se in eadem dictione consequi possunt, & *Incompatibiles*, quæ conjungi recusant.

Incompatibiles sunt

Gutturales حَعَكْفَه: interdum tamen & τϕ Mem subjungitur.

م & ف & ب. At Nun ante Be sonum τϕ Mem induit, ut jam monui.

ت & ث	ض & ش
ط & ص & س	ظ & ض & ص
ق & غ & ج	ظ & ط & ض
ك & ق & ط & خ	ك & ظ & ط
ذ & د	ق & ع & ظ
ظ & ط & ص & ن	ك & ق & غ
ل & ر	ك & ف

ظ & ط & ص & ن. & ن si τϕ nequaquam, & ض & ص & س manifestavit, exceperis.

At serviles his inclusas ut radicem constituentes accipio: actu enim cum ferviunt, cuilibet litteræ adjungi possunt: ut بِفِضَّةٍ argento, تَشْتَبِهَنَّ

confirmabis, كَقَوْلِكَ *domino*, رَبِّ *ut si dicas*, &c.

Dux quoque similes initio dictionis quam rarissime concurrunt, nisi prior seruiat. Et ء vocali destitutum in medio dictionis raro ponitur ante literas كَوْبِرُ : ء autem carens vocali, etsi interdum scribitur ante ت, nunquam tamen pronuntia-
tur; qua de re cap. 4.

Reliquæ omnes Compatibiles sunt, quamvis aliæ aliis sæpius junguntur.

Hujus observationis usus est ad ea scripta, quæ punctis essentialibus consonantium destituuntur, melius legenda, corrupta restituenda, ambigua determinanda, & denique vocabula Arabica a Barbaris discernenda:

sequenti exemplo liquet, خَلَقَ اللَّهُ الْعَالَمَ, Cha-
 laka l laho l alema wakollama fihi wahga la cholika
 min ahadin, id est; *Creavit Deus mundum & quid-
 quid in eo est; ipse autem non est creatus a quoquam.*
 alias illud nunc a clarum, nunc cum e mistum, id
 est a Anglorum, ai Gallorum, ut in mate / faire:
 hoc nunc u clarum, nunc cum o mixtum, id est, o
 obscurum Belgarum & Italarum: ut in tocht / dolce:
 quod usu discendum: ut إِنَّ كَانَ اللَّهُ مَعَنَا
 مِنْ يَكُونُ عَلَيْنَا In cana l laho maana men
 jeceno aleina. *Si Deus est pro nobis, quis erit
 contra nos?*

Accidit his vocalibus Productio & Nunnatio.

Productio est soni simplicis roboratio, & quasi
 duplicatio; ita quidem, ut

Phatha sonet a circumflexum seu longum, quo-
 modo nostrates pronunciant ae / exempli gratia
 maer / daer: vel a Anglicum productum, seu ñ.

Dshamma u longum, ut Germani id pronun-
 tiant, id est & Græcorum, oe / Belgarum, ou Gal-
 lorum: vřs, boer / vous.

Kesre i circumflexum seu longum, te nostrum,
 ut niet / riet.

Quod tum iis accidit, cum habent post se lite-
 ras اوي vocalibus desitutas.

Phatha quidem ١, ut قٲٲر, KA[~]P.

Dshamma vero و, ut قٲور, Kz̄g.

Kesre autem ي, ut قٲسر, Kīg.

Exuunt enim in tali statu literæ istæ potestates suas, (unde vulgo dicuntur *quiescere*) & naturam vocalium præcedentium induunt, cumque iis in unam longam coalescunt.

Nunnatio est additio soni Nun ad sonum earum, ita ut sonent *an, on, in*, sintque syllabæ inversæ potius quam vocales: quod accidit iis tantum ad extremas nominum literas; ejusque in scriptura indicium est duplicatio figuræ, hoc modo, ب̄ vel ب̄, ب̄, ب̄, ب̄ vel پ̄; quæ sonant ب̄ن, ب̄ن, ب̄ن, ب̄ن, *ban, bon, bin*. Unde & Nun, quod in iis includitur, conditionibus illis mutationis subjectum est, quibus ٲ subjectum esse, dictum est capite primo. ٲ autem nisi ponatur supra, aut ٲ pro ٲ positum, assumit post se ٲ, hoc modo ب̄ٲ, absque ullo soni augmento. Et ٲ compendii gratia non raro sic pingitur ٲ, ٲ, ٲ.

CAPUT QUARTUM.

De syllabis, ubi de Gjezm & Tesdid.

Ex consonantibus & vocalibus confurgunt Syllabæ, ita ut in pronuntiatione consonæ vocales semper præcedant: nulla enim syllaba Arabica a vocali inchoatur, aut ea sola constat. suntque puræ vel mixtæ.

Pura est, quæ constat una sola consonante & vocali, eaque vel brevi: ut **ب ب**, velut in **نَصْر** *adjutus fuit*; vel longa, ut **ب ب ب**, velut in **نَاصِرُونَ**, *juvantium, juvantes*.

Mixta, quæ duabus consonantibus vocali una copulatis, ut **ب ب ل** (quo pertinent literæ cum vocali nunnata, ut **ب ب ل**) ubi vides ultimam literam hac nota (°), quæ tamen non raro imperfecte sic (°) vel sic (°) pingitur, superne insigniri; cujus nomen est **جِزْم** *Gjezmon*, i. e. *resectio*: officium vero, indicare eam cui superponitur literam syllabam mixtam constituere, & cum præcedente vocali copulari. Invenies quidem eam etiam literis **اوي** quiescentibus subinde appositam, ut **نَاصِرِينَ**: **نَاصِرُونَ**, sed minus bene; ut præter rationes,

quæ

quæ adferri queant, correctissima Alcorani exemplaria, eam istis locis non habentia, abunde confirmant. Sed nec **l** in fine dictionis post **u** quiescens id agnoscit: quia nullum sonum auribus exhibet, ut

نَصْرُوا *juverunt*; non vero نَصْرُوا.

Secunda syllabæ mixtæ litera compendii causâ inter scribendum non exprimitur, cum immediate post se habet aliam sui similem, sed per figuram quandam sequenti appositam commode repræsentatur: cui fi-

gura nomen est تَشْدِيدٌ *Tesdid*, i. e. *roboratio*, *duplicatio*; forma, ista (ث); situs, supra literam: Occidentalibus tamen etiam hac forma (س) subjicitur; sicut hac (ص), & hac quoque (س) subinde, si-

perponitur: ut نَزَّلَ, نَزَّلَ; نَزَّلَ, نَزَّلَ, pro

نَزَّلَ. Duplicat itaque figura ista literam suam; ac omnibus omnino consonantibus communis est; excepto **l**, quod ut consonans vocali destitui nequit.

Est autem Tesdid duplex: Necessarium, & Euphonicum.

Necessarium est, quod adscribitur literæ immediate ante se vocalem habenti: ut in exemplis alatis.

Euphonicum vero, ejus litera ante se habet consonam vocali destitutam, quæ Euphoniæ causâ in pronuntiatione periens sequenti similem in locum suum substituit.

Estque Commune, vel Initiale.

Illud est quod supra mediam vel ultimam dictionis literam ponitur.

Estque Deltale, vel Lambdale.

Deltale adscribitur literæ ت post وَجَدْتِ ut
wagjatto, *inveni*; حَمَدْتُمْ hamattum, *laudastis*.

Lambdale apponitur literis Solaribus post ل Articuli ḥā' ḥā' ḥā' nominibus præfixi: ut اَلرَّبُّ errab-
bo, ὁ κύριος; اَلدِّينُ eddino, ἡ κείνος; اَللّٰهُ allah-
ho, ὁ θεός: in quo tamen ultimo litera in prioris lo-
cum supposita ab ea non differt. Sic Latini pro ad-
tollo dicunt attollo, pro conripio corripio, pro con-
ligo colligo, non pingentes literam euphonice mu-
tatam: alioqui scriberent adttollo, conrripio, conlli-
go: fecus Arabes confusionis evitandæ gratia. ل tamen
Articuli non raro omittitur, cum Solaribus eam
sequens ل quoque est, ad compendium & scriptu-
ræ elegantiam: ut اَللَّيْلُ pro اَللَّيْلُ ἡ νύξ,
اَللَّهَبُ pro اَللَّهَبُ ἡ φλόξ. Quod ob frequentem
usum perpetuum est in pronomine relativo اَلَّذِي,
ejusque foeminino اَلَّتِي, & plurale masc.
اَلَّذِينَ, (nunquam autem in reliquis casibus,
quia rariores sunt) scribuntur enim pro اَلَّذِي
اَلَّتِي اَلَّذِينَ & semper quoque accidit cum
Articulo præfigitur ل dativi casus nota, ne tria

Lam concurrant, ut *لَيْلِي* nocti pro *لَيْلٍ*,
لِلَّهِ Deo, pro *لِلَّهِ*.

Initiale est quod supra primam dictionis literam
 ponitur, adeoque ultimam præcedentis supplet.

Estque Primarium, aut Secundarium.

Primarium est, quod apponitur literis *كُونِي*
 immediate ante se habentibus Nun giesmatum: ex-
 pressum, ut *مِنْ رَبِّي* mir rabbihi, a Domino suo;
 vel latens in vocali nunnata, ut *قَلْبٍ مَطْهَرٍ*
qalbon mutahharon, cor mundum seu mundatum.

Secundarium, quod apponitur cuivis non guttu-
 rali immediate positæ post sui similem giesm affe-
 ctam; ut *مَنْ يَسْتَعِينُ رَبَّهُ* men jestagfir
 rabbaho, qui petit veniam a Domino suo. ubi similis
 pro simili tantum ponitur, adeoque nulla soni mu-
 tatio inducitur: unde non video cur id fiat, nisi for-
 tassis ut duæ istæ voces in unam coalescant. Inve-
 nitur & interdum tale *tesdid* post similem vocali af-
 fectam, sed minio pictum, quod notat quædam ex-
 emplaria id non agnoscere; & me iudice, bene:
 nullam enim rationem video cur apponatur.

Cæterum *tesdid* initiale non in quibusvis codici-
 bus reperitur: sed ex regulis positis facile est noscere
 ubi subintelligendum sit, si pictum non compareat.

CAPUT QUINTUM.

De reliquis notis Orthographicis; ubi de
Hamza, Wesla, & Medda.

HAMZA.

(pro quo Mauri punctum crassum flavo aut viridi colore usurpare solent) *Hamza* i. e. *punctio* vocatur, & servus est literæ Elif mobilis; eique cum vocali appositum, motum ejus indicat actua-
lem, ut اَنْ, اُنْ, اِنْ; ut sine ea, potentialem, id est,
! natura sua radicale & mobile esse, ut يَأْمَنْ
securus est: unde & nomen ejus اَنْ mobili sæpe
attribuitur: quin & pro eo usurpatur, idemque in
pronuntiatione valet, cum positum in fine dictio-
nis, habet ante se aliquam literarum اوي; ut
مَاءٌ, سَوْءٌ, شَيْءٌ, pro مَأً, سَوً, شَيًْ, *aqua*,
malum, *res*; aut in medio literam aliam vocali ca-
rentem, ut يَسْأَلُ pro يَسْأَلُ, *rogabit*, vel a-
liud !, ut اَنْذَرُ pro اَنْذَرُ, *an terruit?* Literis
autem و & ي superscriptum indicat eas pro ! sua
natura mobili poni: يَوْمَنْ pro يَوْمَنْ, *credet*,
اَنْزَمُ pro اَنْزَمُ, *cinge*.

W E S L A.

Wesla vocatur, & soli quoque adscribitur, in principio vocum, cum id, vocali sua abjecta, plane otiosum est, quæque eam sequitur consonans cum præcedentis dictionis ultima vocali uniri debet: ut كَلْبُ الْمَلِكِ Kalbo-Imeliki, *cor regis*. Nihil itaque est aliud, quam unionis illius indicium.

A N N O T A T I O.

U N I O N I autem huic subjectum Elif initiale est triplex, Verbale, Nominale, & Articulare.

Verbale est duplex; Imperii & Characteristicum, Imperii, est quod format Imperativum primæ Conjugationis, ut اَضْرِبْ onfor, *juva*, اَضْرِبْ idrib, *verbera*.

Characteristicum, quod initiale est in Præteritis Activis, Imperativis, & Infinitivis Conjugationum derivativarum secundæ & tertię classis: ut

اِنْصَرَفَ اِنْصَرَفَ اِنْصَرَفَ *mutatus fuit, mutator, mutando.*

اِسْتَطَعَمَ اِسْتَطَعَمَ اِسْتَطَعَمَ *cibum petiit, pete cibum, petendo cibum.*

Nominale est in his decem Nominibus.

اِمْرًا	vir.	اِثْنَان	duo.
اِمْرَاةً	mulier.	اِثْنَتَان	duæ.

ابْنٌ	<i>filius.</i>	اسْمٌ	<i>nomen.</i>
ابْنَةٌ	<i>filia.</i>	اَسْتٌ	<i>nates.</i>
ابْنِمْ	<i>filius.</i>	ابْنِمْ	<i>juramentum.</i>

Articulare est Articuli اَلْ هِ وِ نِ تِ: quo pertinet id, quod est in Relativo الَّذِي, & Casibus ejus.

In his omnibus (nisi initio ponantur sententiarum, aut post Articulum) l initiale vocali sua privatur, & quæ eam sequitur litera vocali destituta, unitur cum vocali terminante dictionem præcedentem, aut servilis præfixæ: ut يَدُ ابْنِكَ jedo-b, nica, *manus filii tui*, بِابْنِكَ bibnica, *in filio tuo*.

Si dictio præcedens terminetur consonante, ea adsumit Kesram: ut ضَرَبْتَ اَلْاُمَّ darabati-l, ommo, *verberavit mater*. مَنِ ابْنِكَ Meni-b, nuca, *quis filius tuus?* ubi ضَرَبْتَ est pro ضَرَبْتِ, & مَنِ pro مَنْ. Sed terminationes verbales تُمْ & تُمْ, itemque Affixa كُمْ & هُمْ, adsumunt Damma: ut قَتَلَهُمُ اَلْعَدُوَّ katalahumo-l, adouwo, *occidit eos hostis*, غَزَوْا اَلْعَدُوَّ gazawo-l, adouwa, *oppugnarunt hostem*, & مِنْ a Fatham: ut مِنَ الْمَلِكِ mina-l, meliki, *a Rege*.

Si autem præcedat nunnata, ea ante Articulum أل abjicit Nun: ut $\text{بَيْتُ الْمَقْدَسِ}$ Beito-1, mukaddaso, *Domus sanctificata*, pro بَيْت . Alibi retinet, & ا unionis licet vocalem suam adscriptam non habeat, in pronuntiatione tamen eam adsumit: ut $\text{مَدِينَةُ أَوْتَمَتَحَتْ}$ medinaton iftetahat, *urbs quæ capta est*.

Si præcedat aliqua literarum اوى quiescens, ea non obstat unioni, ut $\text{غَزَا الْمَدِينَةَ}$ gaza-1, medinata, *oppugnavit urbem*, $\text{يَغْزِي الْمَدِينَةَ}$ jagzou-1, medinata, *oppugnabit urbem*, $\text{دَخَرُوا الْمَلِكَ}$ nafarou-1, melica, *opem tulerunt regi*, $\text{أَنْصَرِي الْأَخَّ}$ onfori-1, acha, *adjuva f. fratrem*. Sed Affixa وي , *meus, mea, meum*, & ني *me*, adsumunt Fatham super ي : ut $\text{كِتَابِي الْعَظِيمُ}$ kitabia-1, adimo, *liber meus magnus*. $\text{ضَرَبَنِي الْمَعْلَمُ}$ darabania-1, muallimo, *verberavit me preceptor*.

Observa autem omnia Elif unionis servilia esse, & omnia naturaliter Kesram possidere; præter Imperativum, quod interdum habet Damma, & Articulare, quod Fatham; uti & Nominale & in solo أَيْمَن .

Nota quoque hanc Regulam:

Elif unionis, sequente immediate vocali, excidit: ut مَدَّ pro مَدَّ *extende*.

M E D D A.

~ *Medda* vocatur, & apponitur $\text{}$ quiescenti ante ء , idque producit: ut سَمَاء *famàon, cœlum*. Superfcribitur tamèn quoque notis Arithmèticis: & dictionum compendiis, seu literis integras dictiones repræsètantibus, ut apud Hebræos signum" hoc.

D E A C C E N T I B U S.

A C C E N T U S hic nulla est nota: sed quæ dictionis syllaba attollenda sit, facile cognoscitur. Nam dissyllaba attollunt penultimam: ut بَيْت *beiton, domus*. أَنْصَرَ *onfor, adjuva*. Poly syllaba antepenultimam: ut مَكْتَب *mectebon, schola*. يَنْصُرُ *janforo, adjuvabit*. Nisi penultima producat per اوي quiescens; tunc enim ea accentum habet: ut إِلَٰه *ilâhon, Deus*. غَفُورٌ *gafouron, condonans*. رَحِيمٌ *rahîmon, misericors*.

LIBRI PRIMI APPENDIX

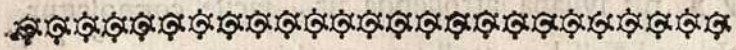
VEREAUREA.

S E U

CANONES

D E

Literarum اوي Natura & Permutatione.

CANONES GENERALES.

I.

LITERÆ اوي frequenter inter se commutantur. sed in principio dictionis, itemque in medio, & fine, post Gjez mam, constanter manent.

I I.

Literæ اوي vocalibus destitutæ, post vocales heterogeneas, iis fiunt homogenæ: ut

نَوِي	} pro	نَاي	<i>incile.</i>
بَبِر		بَائِر	<i>puteus.</i>
نَنَار		نَوِير	<i>ignis.</i>
مَبَعَاد		مَوَعَاد	<i>dictus locus, vel dictum tempus.</i>
دَار		دَائِر	<i>domus.</i>
مَوْقِن		مَبْتَقِن	<i>certum reddens.</i>

E X C E P T I O.

ي و post Fatham non raro manent; و dipthongescunt, adscripta Gjezma; aut quiescunt instar ا, sine Gjezma: ut

يَوْم Jaumon, *dies.* رَمَاه Ramaho, *jecit eum.*
 لَيْل Leilon, *nox.* غَزْوَة Gazaton, *oppugnatio.*

I I I.

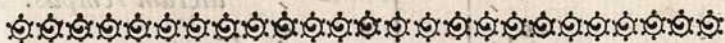
Literæ اوي quiescentes, sequente Gjezma, excidunt: ut

E يَحْف

يَخْفُ	} pro	يَخَافُ	<i>timeat.</i>
يَقُومُ		يَقُومُ	<i>stet.</i>
يَسْرُ		يَسْرُ	<i>eat.</i>

A N N O T A T I O.

Elif unionis non fit quiescens, nec huic regulae subicitur: ut فَاَنْصُرُ itaque adjuva.

C A N O N E S S P E C I A L E S.

E L I F.

I.

Elif in medio dictionis mobile per Damma, in ۞; per Kesram, in ي mutatur: ut

أَوْبُ	} pro	أَبُ	<i>pascua.</i>
سَبْرُ		سَالُ	<i>rogatus fuit.</i>

Etiam post Elif quiescens: ut

قَائِلُ	} pro	قَاعِلُ	<i>dicens.</i>
مَأْوَةٌ		مَاءَةٌ	<i>aqua-ejus.</i>

II.

Elif in medio dictionis mobile per Fatham, post Damma, in و; post Kesram, in ي mutatur: ut

$\left. \begin{array}{l} \text{دَوَّبٌ} \\ \text{فَبَةٌ} \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} \text{دَوَّبٌ} \text{ studia.} \\ \text{فَبَةٌ} \text{ agmen hominum.} \end{array} \right.$

III.

Elif in fine dictionis, post Damma, in و; post Kesram, in ي mutatur: ut

$\left. \begin{array}{l} \text{دَوَّبٌ} \\ \text{خَطِيءٌ} \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} \text{دَوَّبٌ} \text{ vilis fuit.} \\ \text{خَطِيءٌ} \text{ peccans.} \end{array} \right.$

IV.

Elif in fine dictionis post Fatham, mobile per Damma, in و; per Kesram, in ي mutatur: ut

$\left. \begin{array}{l} \text{تَفْتُو} \\ \text{سَنِي} \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} \text{تَفْتُو} \text{ desinis.} \\ \text{سَنِي} \text{ foliorum senna.} \end{array} \right.$

V.

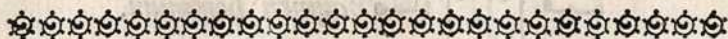
Elif quiescens post Elif Fathatum excidit, Fatha perpendiculariter picta, vel adscripta Medda: ut

$\text{أَمَّنٌ} \text{ vel } \text{أَمَّنٌ} \text{ pro } \text{أَمَّنٌ} \text{ credidit.}$

V I.

Elif quiescens, sequente alio Elif quiescente, in
 و Fatham mutatur : ut

نَوَاصِرٌ } pro نَوَاصِرٌ adjutrices.

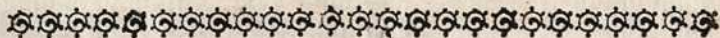

A N N O T A T I O I.

و ex Elif mobili descendentes Hamzam
 perpetuo adscriptam habent. ي punctis non raro
 suis tunc destituitur. Mobile autem Elif ي illud est,
 quod, licet actu vocalem non habeat, radicale tamen
 est, eamque habere aptum: ut بئر puteus.

A N N O T A T I O II.

Vocula inseparabiles و ا ب ج د ه ز ح ط ي non censentur
 Elif in medium collocare: ut لَاب patri, كَام in-
 star matris: nisi in Particulis quibusdam: ut
 أَيِّن an si? لَبَّأ ut ne.

C A N O N E S W A W.

I.

و in medio dictionis mobile per Fatham, post
 Kes-

Kesram, interdum in ي mutatur: ut

ثِيَابٌ } pro ثِيَابٌ vestes.

II.

و in medio dictionis, habens post se aliud و quiescens, sæpe id expellit:

طَاوُسٌ } pro طَاوُوسٌ pavo.
رُءُوسٌ } رُءُوسٌ capita.

III.

و finale post Fatham nequit moveri, sed abjecta sua vocali, & rejecto ad Fatham Nun vocali, si quod adsit, quiescit, in و mutata, si sit tertia dictionis litera; aut in ي conversa, si quarta, aut ulterior: ut

عَزَزَ } pro عَزَزَ oppugnavit.
عَصَا } عَصَا baculus.
يُعْزِزُ } يُعْزِزُ oppugnatus fuit.
مُعْطَى } مُعْطَى datus.

IV.

و finale post Damma, non fert Damma, vel Kesram; sed iis abjectis, quiescit: ut

رَدَى } pro رَدَى & رَدَى periens & pereuntis.

Si adlit Nun vocale, id retrocedit, & و excidit: ut

أَدِلُّ } pro { أَذَلُّ } & { أَذَلُّ } } *fitula.*

V.

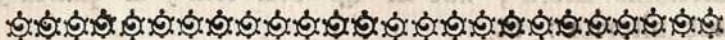
و finale post Kesram, in ي mutatur: ut

رَضِيَ } pro { رَضِيَ } *gratum habuit, رضی*

VI.

و fervile in fine dictionis, ne eam terminet, adsciscit Elif otiosum: ut

نَصَرُوا } pro { نَصَرُوا } *juverunt.*
رَمَوْا } { رَمَوْا } *jecerunt.*

C A N O N E S I E.

I.

ي in medio dictionis, mobile per Fatham, post Damma, interdum in و mutatur: ut

رَمَوْا } pro { رَمَوْا } *projectio, jaculatio.*

II.

ي in medio dictionis, habens post se aliud ي quiescens, saepe id expellit: ut

مَرِيَسٌ } pro { مَرِيَسٌ } *praefectus.*

III.

ي finale post Fatham nequit moveri, sed abjecta sua vocali, & rejecto ad Fatham Nun vocali, si quod adlit, instar Elif quiescit: ut

أُولِي } pro { أُولِي } *prima, a, am.*
 فَتِي } { فَتِي } *wir, i, um.*

Si aliud ي praecedat, mutatur in ا: ut

هُدَايَا } pro { هُدَايَا } *res oblata, munera.*

Excipiuntur مَرِيِي & يَحْبِي *nomina propria virorum.*

IV.

ي finale post Kesram, non fert Damma, vel Kesram; sed, iis abjectis, quiescit: ut

حَافِي } pro { حَافِي } & { حَافِي } *nudipes, dis.*

Si adlit Nun vocale, id retrocedit, & ي ex-cidit: ut

مَرَامِي } pro { مَرَامِي } & { مَرَامِي } *jaculator, is.*

V.

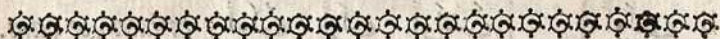
ي finale post Damma, id in Kesram mutat; ipsum non mutatur: ut

قَتِي

$\left. \begin{array}{l} \text{تَمَّتِي} \\ \text{أَيْدِي} \end{array} \right\} \text{pro}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{تَمَّتِي} \text{ optatio.} \\ \text{أَيْدِي} \text{ manus plur.} \end{array} \right.$
---	---

Etiam intercedente و : quod in ي vertitur: ut

$\left. \begin{array}{l} \text{مَرْمِي} \end{array} \right\} \text{pro}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{مَرْمِي} \text{ jactus.} \end{array} \right.$
--	---

CANONES WAW و IE.

I.

و & ي mobiles, ante و & ي quiescentes excidunt, vocali sua abjecta, si præcedat Fatha; (cum qua quiescens diphthongescit,) aut rejecta, in locum præcedentis vocalis, si ea sit Damma vel Kesra: ut

$\left. \begin{array}{l} \text{مَرْمُوا} \\ \text{تَقْرِيْن} \\ \text{أَغْرِي} \\ \text{عَمَارُون} \\ \text{يَرْمُون} \end{array} \right\} \text{pro}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{مَرْمُوا} \text{ jecerunt.} \\ \text{تَقْرِيْن} \text{ oppugnaberis fœ-} \\ \text{mina.} \\ \text{أَغْرِي} \text{ tu fœmina op-} \\ \text{pugna.} \\ \text{عَمَارُون} \text{ oppugnantes.} \\ \text{يَرْمُون} \text{ jacent.} \end{array} \right.$
--	--

II.

و & ي mobiles, ante literam mobilem, post Fa-

Fatham, sæpe in Elif quiescens mutantur: ut

$\left. \begin{array}{l} قَام } \\ سَام } \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} قَوْم } \\ سَوْم } \end{array} \right. \text{stetit.}$
 $\left. \begin{array}{l} قَام } \\ سَام } \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} قَوْم } \\ سَوْم } \end{array} \right. \text{profectus fuit.}$

و & ي ita concurrentibus, ut prior vocalem non habeat, mutatur و in ي, duoque ي per Tesdid coalescunt: ut

$\left. \begin{array}{l} آيَام } \\ آيَام } \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} آيَوْم } \\ آيَوْم } \end{array} \right. \text{dies plur.}$

IV.

و & ي finales, post Elif servile, in Hamzani mutantur: ut

$\left. \begin{array}{l} رَدَاء } \\ سَمَاء } \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} رَدَائِي } \\ سَمَائِي } \end{array} \right. \text{pallium.}$
 $\left. \begin{array}{l} رَدَاء } \\ سَمَاء } \end{array} \right\} \text{pro} \left\{ \begin{array}{l} رَدَائِي } \\ سَمَائِي } \end{array} \right. \text{cælum.}$

OBSERVATIO I.

Cum in hisce Canonibus, litera **أوي** vocali alicui postposita dicuntur, immediata intelligitur postpositio, non intercedente scilicet Gjezma, aut litera quiescente expressa, vel latente in Tesdid: ut fit in

سَطْوُ insultatio, سَطْوِي insultationis.

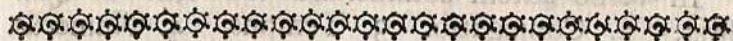
عَدُوْ inimicus, عَدُوِي inimici.

THOMÆ ERPENII
 GRAMMATICÆ
 ARABICÆ
 LIBER SECUNDUS.

D E

V E R B O.

CAPUT PRIMUM.

De Verbo in Genere.

PRIMA Verbi vox seu thema apud Arabes vocatur **أَصْلٌ**, id est, *radix*; & literæ ejus **أَصْلِيَّةٌ** id est, *radicales*: ad quas quæ accedunt ad formationem Conjugationis, Temporis, Personæ, Numeri, Generis, & Nominis, quales sunt septem,

tem, quas comprehendit vox *يَتَسَمَّوْا* pingue-
fient; vel ad conſignificationem, quales inſuper
quatuor, contentæ voce *بِقَلِكِ* in navi, Acci-
dentales ſeu *ſerviles* vocantur, ut dictum eſt Cap.
2. lib. 1. Eſtque radix tertia præteriti perſona ſin-
gularis masculina: quæ paucioribus quam tribus, ut
in *نَصَرَ* adjuvit, *مَدَّ* extendit, pluribus quam
quatuor, ut in *دَخَرَ* volvit, *غَرَّغَرَ* feſellit, ne-
quit conſtare literis: quarum prima *Fe* dicitur, pe-
nultima *Ain*, & ultima *Lam*: quod eum ſingulæ
obtaineant locum, quem literæ iſtæ in uſitato para-
digmate *فَعَلَ* fecit.

In verbo autem conſideranda ſunt ſex. 1. Qua-
litas. 2. Conjugatio. 3. Tempus. 4. Numerus.
5. Perſona. 6. Genus.

I. Qualitate aliud eſt *ἀνάλογον* ſeu *Regulare*, quod
ſcilicet regulam communem ſeu typum Conjugatio-
num (qui eſt verbum *فَعَلَ*) ſequitur; qualia om-
nia illa ſunt quæ nec ſecundam tertiæ ſimilem ha-
bent, nec aliquam literarum *أَوِي* radicalem: vel
ἀνόμαλον ſeu *Irregulare*, quod ab ea regula recedit,
qualia ſunt reliqua fere omnia. Illud *Perſectum*,
hoc *Imperſectum* vulgo ſolet appellari.

II. Conjugatio genus ſignificationis activum aut
paſſivum continet. Deducuntur autem trilitera per-
tre-

tredecim conjugationes, denominatas a forma quam in singulis habet paradigma **فَعَلَ**: in quibus omnibus observanda sunt Character & Significatio.

Prima nuda & simplex est, omnique caractere destituta: ut

فَعَلَ I.

Reliquæ certis literis characteristicis affectæ, & in tres classes divisæ: quarum prima continet formata a radice adjectione unius, secunda duarum, tertia trium literarum: hoc modo.

III.

II.

I.

اِسْتَفْعَلَ 10

تَفَعَّلَ 5

فَعَلَ 2

اِفْعَالَ 11

تَفَاعَلَ 6

فَاعَلَ 3

اِفْعَوْعَلَ 12

اِنْفَعَلَ 7

اَفْعَلَ 4

اِفْعَوَّلَ 13

اِفْتَعَلَ 8

اِفْعَلَّ 9

Ubi quæcunque literæ accedunt ad **فَعَلَ**, characteris vice funguntur.

Sed observandum est in octava **اِفْتَعَلَ**, epentheticon mutari interdum in **ط** vel **د**.

In **ط** quidem, cum prima radice est una literarum **اضطرم**: **اِضْتَبِعَ** *intingi*, pro **اِصْطَبَعَ**: **صمطظ accendi**, pro **اِضْتَرَمَ**; **اِطْبَعَ** *imprimi*, pro

F 3 **اِطْتَبَعَ**

إِطْتَبَعَ; إِطَّأَمَ; *injuria affici*, pro إِطْتَأَمَ, ubi ط infuper in ظ mutatur, & cum priori per tesdid coalescit.

In و vero, cum prima radice est una literarum ذ ذن: ut pro إِذْتَرَّ dicitur إِذْرَأَ *propelli*, pro إِذْتَكَّرَ *recordari*; إِذَّكَرَ, ut ذ radicale etiam in و mutetur, & cum sequenti contrahatur; vel إِذَّكَرَ, ut e contrario posterior priori affimiletur; vel إِذْذَكَرَ utraque salva manente: pro إِذْرَذَقَ *prolabi*; & ذ interdum in ذ converfa إِذْرَلَقَ.

At ipsum illud ت mutat primam radice in sui similem; cum qua per tesdid unitur, cum ea est و, ث, ي, aut و: ut إِتَّخَذَ *inoipere*, pro إِتَّخَذَ; إِتَّجَرَّ *firmari*; pro إِتَّجَرَّ; *transfigi*, pro إِتَّجَرَّ; إِتَّسَّرَ *ludere aleis*, pro إِتَّسَّرَ: si autem sit ت, absque ulla mutatione cum illo coalescit.

In prima autem conjugatione verba significationem habent simplicem & activam, quam a prima sua origine possident; eamque vel transitivam, ut إِكْتَبَ *scripsit*; vel intransitivam, ut حُرِّنَ *tristatus est*: in reliquis vero intentam, seu auctam, vel

vel alio modo mutata: etsi & in plerisque earum primitivam significationem obtinere possint, maxime ea quæ in prima conjugatione sunt inusitata.

Secunda autem **فَعَّلَ**, & quarta **أَفْعَلَ**, ex absolutis formant transitiva; ut **أَحْزَنَ** & **حَزَنَ** *contristavit*: ex transitivis transitiva in secundum; ut **ضَرَبَ** & **أَضْرَبَ** *verberare fecit*.

Tertia **فَاعَلَ** significat actionem in id a quo similis actio recipitur: **بَطَّرَسَ ضَارِبَ بَسْوَلَسَ** *Petrus verberavit Paulum*; sed ita, ut a Paulo reverberatus fuerit, adeoque mutuo se verberaverint, at Petrus tamen prior Paulum. Et sic neutra; ut **بَطَّرَسَ فَسَادَ بَسْوَلَسَ** *Petrus sedet cum Paulo, confidet illi*.

Sexta **تَفَاعَلَ** cooperationem & mutuam actionem, ut Latinorum composita per *con* & Græcorum per *συν*: ut **تَضَارَبَ** *alter alterum verberavit*; **تَلَقَّوْا** *colluserunt pueri*: **تَضَارَعِ بَطَّرَسَ وَبَسْوَلَسَ** *Petrus & Paulus colluctati sunt*.

Quinta **تَفَعَّلَ**, septima **إِنْفَعَلَ**, & octava **إِفْعَلَ** formant absoluta & passiva: quinta quidem & septima a secunda, ut **عَلَّمْتَهُ وَهُوَ تَعَلَّمَ**

docui eum *وَدَعَّ* ipse doctus fuit, seu didicit.
كَسَرْتُ الْإِنَاءَ فَانْكَسَرَ fregi vas *وَفَرَّقْتُ* fractum est,
 id est, sivit se frangi nec restitit actioni meæ. o-
 ctava vero a prima, ut *قَصَّرْتُ ذَلِكَ فَاقْتَصَرَ*
 abbreviavi hoc *وَقَصَّصْتُ* abbreviatum est.

Nona *إِفْعَلَّ* & undecima *إِفْعَلَّ* formant ab-
 soluta colorum cum intensione; mediocri quidem
 prior, vehementiori vero posterior; ut *إِضْفَرَّ*
وَإِضْفَرَّ valde flavus fuit, *إِضْفَرَّ* multo flavissimus fuit:
 & deformitatum verba; ut *إِضْجَمَّ* & *إِضْجَمَّ*
وَأَضْجَمَّ ore distorto fuit.

Decima *إِسْتَفْعَلَ* petitionem designat: ut
إِسْتَفْعَرَ veniam delicti petiit, a *غَفَرَ* remisit,
إِسْتَفْعَمَ cibum petiit, a *طَعَمَ* gustavit, edit.

Duæ ultimæ, quæ rarissimæ sunt, significationem
 intendunt, ut *أَخْشَشَ* valde asper fuit, a
خَشِنَ asper fuit: *إِعْلَوَّطَ* fortiter adhasit, ab
عَلَّطَ adhasit.

Non raro tamen conjugationes derivativæ, maxi-
 me quarta, quinta, octava, & decima aliter acci-
 piuntur, quod usu discendum, & ex dictionariis:
 sicut &, in quibus conjugationibus quodque verbum
 usitatum sit: non enim quælibet radix in qualibet

conjugatione occurrit. Multæ, ut apud Hebræos, in una solum conjugatione usurpantur; multæ in pluribus; nulla in omnibus.

Quadrilitera autem quatuor solum agnoscunt conjugationes, quarum prima primæ, secunda quintæ, tertia septimæ, quarta nonæ trilaterorum respondet: suntque hujusmodi,

1 فَعَلَ 3 إِفْعَلَلْ

2 تَفَعَّلَ 4 إِفْعَلَلَّ

ut *تَرَبَّحَ* inclinavit caput, *تَفَرَّهَوَكَ* superbivit,
إِحْرَجَ tumultuatus fuit, *إِفْشَعَرَ* borripilavit.

Ad tertiam إِفْعَلَلْ malo cum nonnullis Arabum Grammaticis reducere: *إِفْعَلَسَسَ* pectus egrediens habuit, & *إِسْلَتَقِيَ* pronus cubavit, quam cum aliis eorum causa particulares trilaterorum constituere conjugationes.

Est autem cujusque conjugationis forma duplex, *Activa & Passiva*; quarum eadem ratio quæ in lingua Hebræa & aliis: unde verba intransitiva, cujuscunque tandem sint conjugationis, convenienter naturæ suæ *passivam* non agnoscunt.

III. In conjugatione quinque sunt partes, quæ tempora & modi vulgo dicuntur. 1. Præteritum. 2. Futurum. 3. Imperativus. 4. Participium. 5. Infinitivus.

In quibus omnibus tria consideranda sunt. 1.

Significatio. 2. Literæ serviles. 3. Vocales literarum radicalium.

1. Significationem quod attinet, Præteritum respondet nostro præterito perfecto indicativi modi: ut سَقَطَ *cecidit*, مَاتَ *e vita excessit*.

Sed verbum substantivum كَانَ *fuit*, itemque particulae كَيْ *si*, إِنْ *si*, إِذَا *cum*, ei præpositæ hanc significationem solent immutare.

Præteritum enim ejusdem verbi كَانَ importat ei significationem præteriti plusquam perfecti indicativi: ut كَانَ ضَرَبَ *verberaverat*, quasi dicas, *fuit verberavit*; sic كَانُوا قَالُوا *dixerant*; كَانْ قَدْ أَمْسَكَ *jam prehenderat*, &c.

كَيْ *si* id vertit in Optativi præsens vel præteritum perfectum; & quod sequitur præteritum, eodem tempore exponendum est, habetque ل in capite præfixum: ut كَيْ عَلِمْتَ هَذَا لَنْصَحْتِكَ *si scirem hoc, monerem te, vel si scivissem hoc, monuissem te*. Sed si secunda enuntiationis pars negativa est, usurpatur futurum cum كُمْ (quod id in præter. vertit, ut post dicetur) nec ل ullum adfiscitur: ut لَوْ كُنْتُ هَاهُنَا لَمْ يَمِتْ أَخِي *si fuisses hic, non mortuus esset frater meus*.

إِنْ *si* id vertit in Subjunctivi futurum, cum aliud præteritum (aut hujus loco futurum conversum) ei subjungitur; quo casu secundum vertendum est per futurum Indicativi: ut *إِنْ قُلْتُمْ لِي قُلْتُمْ بِكُمْ* *si dicatis mihi, dicam vobis*; *إِنْ مَا قُلْتُمْ لِي كَمْ أَوْلَ لَكُمْ* *si non dicatis mihi, non dicam vobis*. Puto tamen hac etiam forma efferri præteritum conditionatum: *سِى دِخِىْطِىْ مِىْ*, *dixi vobis*; *سِى نُونِ دِخِىْطِىْ مِىْ*, *non dixi vobis*. Vel in Subjunctivi aut Indicativi præsens, si aliud præteritum non subjungitur: ut *إِنْ كُنْتَ ابْنُ اللَّهِ فَسُقِلْ* *si es filius Dei, dic, &c.*

إِذَا & إِذْ *cum*, id sæpe vertit in Subjunctivi futuro - præteritum, seu futurum in *ro*: ut *إِذَا كَتَبْتَ ذَلِكَ أَهْمَدَكَ* *Ubi scripseris illud, laudabo te*.

Venit & aliis quibusdam casibus jam memoratorum temporum & modorum loco; quin & interdum pro Præsente, Præterito imperfecto, & Futuro indicativi: quæ usus docebit; & ego alibi, ubi fusius de significatione & usu temporum disseram. prolixum enim ea res exigit sermonem, quem hic inferere molestum esset.

2. Futurum, Indicativi nostri præsens & futurum complectitur; quomodo autem exponendum sit, contextus ut plurimum indicat: restringitur tamen

اللام في صيغة
 أو a th' في صيغة
 nit, res a th' ad prim
 q' p'ncipii q' futura
 v. Sch. ad Har. c. 4p. 52

non raro ad futurum nostrum, præfixa litera **س**,
 aut præmissa vocula **سَوْفَ**, vel hujus loco
سَوْفَ, **سَيِّ**, **سَيِّ**; ut **يُنْصُرُ** *adjuvat* vel *adju-*
vabit; at **سَيُنْصُرُ** & **سَوْفَ يُنْصُرُ** vel
سَوْفَ يُنْصُرُ &c. *adjuvabit*, tantum. Sic cum
 particula negativa **لَنْ** *nequaquam* futurum quoque
 significat: ut **لَنْ يُنْصُرُ** *nequaquam juvabit*:
 & ut plurimum etiam cum **لَا** *non*; ut **لَا يَضْرِبُ**
non verberabit: sicuti cum **مَا** *non* frequentius
 præsens, ut **مَا أَعْلَمُ** *non scio*; cum **كَيْسَ**
utrumque.

At præmissa **لَمْ** *non*, & **لَمَّا** *nondum*, præ-
 teriti notionem induit: ut **لَمْ يَضْرِبْ** *non ver-*
beravit. **لَمَّا يَخْرُجْ** *nondum egressus est*.

Præpolito autem præterito verbi substantivi, ex-
 primit imperfectum indicativi: ut **كَانَ يَجْلِسُ**
sedebat, nisi præcedat **لَوْ**; tunc enim optativi præ-
 sentis loco venit, ut & quod ei respondet futurum,
 cui verbum substantivum **لَ** præfixum habens præ-
 ponitur: ut **لَوْ كُنْتَ تَعْرِفُهُ لَكُنْتَ تُحِبُّهُ**
si nosceres eum, amares eum.

Cum particula **أَنَّ** *ut*, & aliis idem significantibus, per subjunctivum exponitur: ut **أَلْمُرِيدُ أَنْ تَكْتُبَ** *volo ut scribas*.

3. Imperativus respondet nostro imperativo: sed usurpatur solum in præceptis affirmativis, deprecationibus, & hortationibus, nam præcepta negativa, deprecationes, & dehortationes per fut. præposito **لَا** *ne* concipiuntur: ut **إِضْرِبْ** *verbera*, **لَا تَضْرِبْ** *ne verbera*.

Participium nostro respondet: ut **ضَارِبٌ** *verberans*, **مَضْرُوبٌ** *verberatus*. At quia omissione temporis sæpe fit nomen, futurum non raro pro eo usurpatur.

Infinitivus non æquipollet nostro, sed Hebræorum absoluto: adjungitur enim solum verbo suo significationis augendæ gratia, & per gerundium in *do* verti utcunque potest ut **قَتَلَهُ قَتْلًا** *occidendo occidit eum*.

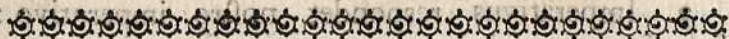
Literæ autem serviles, & vocales radicalium manifestæ fient in paradigmate.

IV. Numeri in tempore (excepto Infinitivo) tres sunt: Singularis, Dualis, Pluralis.

V. In Numero tres Personæ; quartum tertia secundam præcedit, secunda primam: sed hac ultima Dualis destituitur.

VI. In Persona duplex genus, Masculinum &

Fœmininum, quorum quodque suam habet terminationem: sed in Singulari & Plurali, prima; in duali, secunda communis est generis.

C A P U T S E C U N D U M.

De prima Trilateri Conjugatione.

PRIMAM trilateri conjugationem reliquæ per omnia fere sequuntur: quo circa paradigma ejus perfectum distincte hic proponam; deinde quatenus quadrilatera, & derivativæ conjugationes, item verba imperfecta ab ea discedant, paucis ostendam. Paradigma nobis esto **نَصَرَ** *adjuvit*: cujus forma Activa est hujusmodi.

P R Æ T E R I T U M.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>	NUM.
Fœm. Com. Masc.	Fœm. Com. Masc.	Fœm. Com. Masc.	GENUS.
نَصَرُوا نَصَرْتُمْ نَصَرْنَا	نَصَرَا نَصَرْتُمَا نَصَرْنَا	نَصَرَ نَصَرْتَ نَصَرْتُ	3. 2. 1.
			PER- SONA.

FU-

FUTURUM.

<i>Pluralis.</i>		<i>Dualis.</i>		<i>Singularis.</i>	
Fœm.	Com. Masc.	Fœm.	Com. Masc.	Fœm.	Com. Masc.
يَنْصُرُونَ	يَنْصُرُونَ	يَنْصُرَانِ	يَنْصُرَانِ	يَنْصُرُ	يَنْصُرُ
تَنْصُرُونَ	تَنْصُرُونَ	تَنْصُرَانِ	تَنْصُرَانِ	تَنْصُرُ	تَنْصُرُ
فَنْصُرُونَ	فَنْصُرُونَ	فَنْصُرَانِ	فَنْصُرَانِ	فَنْصُرُ	فَنْصُرُ

IMPERATIVUS.

<i>Pluralis.</i>		<i>Dualis.</i>		<i>Singularis.</i>	
Fœm.	Masc.	Com.	Fœm.	Masc.	
انْصُرُوا	انْصُرُوا	انْصُرَا	انْصُرَا	انْصُرْ	انْصُرْ

Pro eo dicitur adhuc
 usumque antiquius
 infin. *نَصْرًا*
 Hebr. talis *נָצַר*
 Ed Harig. con. 1. 4 p. 57
 ad q. 6. 1. 1. alia in
 exempla p. 1. 1. 1. 1.
 Schultensius in not.

PARTICIPIUM.

<i>Pluralis.</i>		<i>Dualis.</i>		<i>Singularis.</i>	
Fœm.	Masc.	Fœm.	Masc.	Fœm.	Masc.
نَاصِرَاتٌ	نَاصِرُونَ	نَاصِرَتَانِ	نَاصِرَانِ	نَاصِرَةٌ	نَاصِرٌ

INFINITIVUS.

فَنْصُرُ

De Præterito.

Prima & ultima radice perpetuo fatha habent: media sæpissime quoque fatha, significatione vel intransitiva, ut **قَعَدَ** *sedit*, vel transitiva, ut **ضَرَبَ** *verberavit*; rarius kesre, significatione quoque vel intransitiva, ut **فَرِحَ** *gavisus est*, vel transitiva, ut **عَلِمَ** *scivit*; rarissime damma, significatione tantum intransitiva, ut **حَسَنَ** *bonus fuit*. Ac primæ quidem duæ vocales inter flectendum constanter manent, ultima excidit; ut in paradi- gmate: in quo serviles, quæ in fine ad formatio- nem Numerorum, Personarum & Generum assu- muntur, fatis sunt manifestæ.

De Futuro.

Futurum formatur adscitis literis **أَتْبِنَ** in prin- cipio, & **يُونَا** in fine, eodem fere modo quo apud Hebræos fervientibus: *Elif* enim **أَتْبِنَ** for- mat primam singularem, ut *Nun* pluralem: *Te* fe- cundam ubique personam, & tertiam quoque fœmi- ninam in singul. & duali. *Ie* tertiam masculinam; & fœminam quoque in plurali. In fine autem *Nun* solum, plurale fœmininum format; ut cum **و**
mas-

masculinum; cum ^l autem duale, & cum *Ie* singul. scem. secundæ personæ. Habent autem literæ ^ا perpetuo fatha, & prima radicalis giezma: at secunda, si habet in præterito Damma, id hic retinet: ut ^ا *تُرِبِحَ* turpis fuit, ^ا *يَتَّبِحَ*. Si Kesre, id in Phatha mutat; ut ^ا *يَغْرِحَ* gavifus est, ^ا *يَغْرِحَ*; sed in ^ا *يُجْرِمَ* jucundus fuit, ^ا *يُحْسِبَ* putavit, ^ا *يُيَسِّسَ* desperavit, ^ا *يُيَسِّسَ* aruit, & secundum doctissimos Grammaticos etiam in ^ا *يُفْضِلَ* excelluit, ^ا *يُفْضِلَ* desperavit, & ^ا *يُغْرِضَ* recessit, Kesre non raro manet, diciturque ^ا *يُحْسِبُ* & ^ا *يُحْسِبُ*, ^ا *يُنْعَمُ* & ^ا *يُنْعَمُ* & ^ا *يُفْضِلُ* & ^ا *يُفْضِلُ* cum dshamma; sed ea sunt a præteritis ^ا *نَعِمَ* & ^ا *فَضَلَ*. Si autem secunda radice in præterito Phatha habeat, id hic mutatur in Damma: ut ^ا *كُتِبَ* scripsit, ^ا *يُكْتَبُ*. vel in Kesre: ut ^ا *ضُرِبَ* verberavit, ^ا *يُضْرَبُ*; nisi ipsa aut tertia radice sit gutturalis; tunc enim etfi sæpe quoque mutetur, ut ^ا *نَبِحَ* latravit, ^ا *يَنْبِحُ*; ^ا *دَخَلَ* intravit, ^ا *يَدْخُلُ*; non raro tamen manet, ut ^ا *شَغِلَ* laboravit, ^ا *يَشْغُلُ*; ^ا *مَنَحَ* donavit, ^ا *يُمْنَحُ*. Sic quoque

que a **رُكُنٌ** *associatus fuit*, sine gutturali, est **يُرْكُنُ** (quanquam quidam volunt etiam **رُكُنٌ** in præterito dici) & ab **أَبِي** *noluit*, **يَأْبِي**: sed hoc imperfectum est.

Ultima radicalis habet dshamma, quod accedentibus literis **يُونَا** cadit, ut patet in paradigmate. Sed naturalis ista futuri terminatio variatur interdum Apocope, Antithesi, & Paragoge.

Apocope tollit damma finale, & Num **يُونَا**, præter id quod format fœminina pluralis: ut hæc sit futuri forma, prorsus Hebraica:

<i>Plural.</i>	<i>Dual.</i>	<i>Singular.</i>
يُنَصِّرُونَ	يُنَصِّرَانِ	يُنَصِّرُ
يُنَصِّرُوا	يُنَصِّرَا	يُنَصِّرْ
يُنَصِّرُونَ	يُنَصِّرَانِ	يُنَصِّرُ
يُنَصِّرُوا	يُنَصِّرَا	يُنَصِّرْ
يُنَصِّرُونَ	يُنَصِّرَانِ	يُنَصِّرُ
يُنَصِّرُوا	يُنَصِّرَا	يُنَصِّرْ

Ubi vides in plurali masculino abjecto **و** assumi otiosum, secundum sextum Canonem **و**.

Accidit autem futuro hæc Apocope ob influentiam particularum quarundam ei præpositarum, scilicet **كَيْم** *non*, **كَيْمَا** *nondum*, **لَا** *ne*, & **لِ** imperativum: ut **لَيْمَ يَنْصُرْ** *non verberavit*, **لَيْمَا يَدْخُلْ** *nondum ingressus est*, **لَا تَدْهَبْ** *ne abi*, **لَيْمَ يَكْشِفْ** *detegat*. Item **إِنْ** *si*, **مَا** *id quod*,

quod, quidquid, مَنْ quicumque, أَيَّ idem, مَهْمَا
 quotiescunque, كَيْفَمَا (& apud nonnullos etiam
 أَيَّنْ quomocumque, أَيَّ ubicumque, كَيْفَ
 idem, حَيْثُمَا idem, مَتَى quum, إِذْمَا idem,
 أَيَّانَ idem, & in carmine quoque إِذَا idem. Sed
 ea lege, ut aliud verbum in eodem orationis con-
 textu tanquam retributive illis respondeat: ut si di-
 cas; *quidquid facies faciam*, aut *feci. quocumque*
ibis, ibo. quicumque me amabit, amabo illum. Ac-
 tum, si utrunque futurum est, in utrunque influ-
 unt: ut *إِنْ تَخْرُجَ أَخْرَجَ مَعَكَ*, si egrediaris
 egrediar tecum. *مَتَى يَجْلِسَ أَجْلِسَ مَعَهُ*
quum sedebit sedebo cum illo. si prius tantum, in il-
 lud: ut *مَا تَصْنَعُ صَنَعْتُ* *quidquid facies fe-*
ci: si posterius, liber est influxus: ut si dicas;
أَصْنَعُ مَا صَنَعْتَ أَصْنَعُ *quidquid fe-*
cisti faciam.

Accidit quoque hæc apocope, cum præcedit Impe-
 rativus, cui futurum respondet, ut *أَنْصُرْنِي أَنْصُرْكَ*
adjuva me, adjuvabo te, id est, *si adjuves me,*
adjuvabo te.

Antithesim similiter inducunt influentiæ particu-
 larum quarundam, quæ damma tertiæ radicalis in

Fathā mutant, & Nun **يـونـا** quoque tollunt: ut hæc lit futuri forma,

Plural.	Dual.	Singular.
يُنصِرُوا يَنْصِرَا	يُنصِرَا تَنْصِرَا	يُنصِرُ تَنْصِرُ
يُنصِرُونَ تَنْصِرُونَ	تَنْصِرَا	تَنْصِرُ تَنْصِرِي
تَنْصِرُونَ	تَنْصِرَا	أَنْصِرُ

Particulæ autem, quæ hanc mutationem causant, sunt **كُنْ** nequaquam: ut **كُنْ يَضْرِبُ** nequaquam verberabit, **كُنْ يَضْرِبُوا** nequaquam verberabunt.

لِ Ut, Conjunctio: e. g. **جِئْتُ لِأَنْصِرُ** venit ut adjuvem.

أَنْ idem: ut **أَحِبُّ أَنْ تَنْصِرَ** cupio ut adjuves. Cum autem significat quod, nihil mutat: ut **أَعْلَمُ أَنْ يَنْصِرَ** scio quod adjuvabit: nisi præcedat verbum opinandi; qualia sunt **ظَنُّ**, **حَسِبُ**, **وَزَعَمُ**, **وَزَعَمْتُ**. tunc enim antithesin inducit, sed libere: ut **أَحْسِبُ أَنْ يَنْصِرَ**, & **أَحْسِبُ أَنْ يَنْصِرَ**, puto quod juvabit.

كَيْ idem: ut **جَاءَ كَيْ يَضْرِبَكَ** venit ut verberet te. Sic horum composita, **لِكَيْ**, **لِأَنَّ**, &

& لِبَيْلًا، أَلَّا، ut، لِكَيْبَلًا، كَيْبَلًا &

إِدْنٌ (quidam إدًا scribunt) responſionis & retri-
butionis particula, bene, age, cum ponitur ini-
tío ſententiæ & immediate (vel intercedente ſolum
juramento, vocatione, aut negatione,) ante futu-
rum rem futuram ſignificante: ut ſi quis dicenti;

أَلْتَجِي إِلَيْكَ *confugiam ad te*, respon-
deat, إِدْنٌ أَنْصُرَكَ bene, *juvabo te*; vel

إِدْنٌ وَاللَّهِ أَنْصُرَكَ bene, *per Deum, juvabo*
te; vel إِدْنٌ يَا حَبِيبِي أَنْصُرَكَ bene, *ami-*

ce mi, juvabo te. vel إِدْنٌ لَا أَنْصُرَكَ bene,
non juvabo te. Si quid aliud intercedit, non in-

fluit: ut إِدْنٌ أَنَا أَنْصُرَكَ bene, *ego juvabo te.*

Ut nec ſi futurum pro præſenti ponitur. nec ſi initio
ſententiæ non collocetur: ut يَا حَبِيبِي إِدْنٌ أَنْصُرَكَ

o amice mi, bene, juvabo te. Si tamen ſolum و vel
ف copulativum ei præfigitur, libere influit: ut

وإِدْنٌ أَنْصُرَكَ و *bene, (Et bien Gall.) adjuva-*
bo te, & وإِدْنٌ أَنْصُرَكَ; quanquam hoc rarius.

جَاءَ حَتَّى يَنْصُرَكَ، cum ſignificat *ut*: e. g. *venit ut adjuvet te.* vel *donec*: ut *إِسْبَرُ حَتَّى*

إِبُو *donec occidat ſol.*

أَرْغَبُ إِلَهًا أَوْ يُغْفِرَ لِي ۚ eadem significatione: ut *rogabo Deum ut parcat mihi, & أنتظره أَوْ يُخْرِجَ ۚ exspectabo eum donec egrediatur.*

فَ , cum præfigitur futuro, quod dependet a præcedente enuntiationis parte, includente imperium, petitionem, optationem, interrogationem, aut negationem; adeoque causalis potius quam copulativa Conjunctio est: ut *أَنْصُرْنِي فَأَنْصُرْكَ ۚ*

adjuva me, ۚ (vel equidem) adjuvabo te; لَا تَضْرِبْ بِطَرْسِ فَبَغْضَبِ ۚ ne verbera Petrum ۚ irascetur, id est, ne irascatur, أَيْنَ بَيْتِكَ فَأَنْزِرْكَ ۚ ubi est domus tua? ۚ invisam te, id est, ut invisam te.

وَ , cum Futuro præpositum, jungit illud cum præcedente enuntiationis parte, includente similiter imperium, petitionem, optationem, interrogationem, aut negationem, significatque ۚ simul: ut *هَلْ تَأْكُلُ السَّمَكُ وَتَشْرَبُ اللَّبَنَ ۚ an pisces edes simulque lac bibes? لَا تَأْكُلِ السَّمَكُ ۚ وَتَشْرَبِ اللَّبَنَ ۚ ne comede pisces ۚ simul bibe lac.* alio sensu acceptum nihil mutat: ut *هَلْ تَأْكُلُ السَّمَكُ وَتَشْرَبُ اللَّبَنَ ۚ an comedes pisces, ۚ bibes lac? Idem de præcedentibus particulis habendum.*

Paragoge adjicit futuro Nun phathatum cum tesdid: hoc modo,

Primo potius loco posset Cl. Eypenij elev ut magis naturalisq; processu. v. Chr. ad Ho cons. 4 p. 62 vocat كصيرن

Pluralis.	Dualis.	Singularis.
يَنْصُرُونَ يَنْصُرُونَ يَنْصُرُونَ	يَنْصُرَانِ يَنْصُرَانِ يَنْصُرَانِ	يَنْصُرُ يَنْصُرُ يَنْصُرُ

aut giezmatum sine tesdid: sed in singulari solum, ac plurali masculino & communi; in hunc modum,

Pluralis.	Singularis.
يَنْصُرُونَ يَنْصُرُونَ يَنْصُرُونَ	يَنْصُرُ يَنْصُرُ يَنْصُرُ

Illud Nun paragodicum grave, hoc leve vocatur. Vides autem, ut ante Nun damma tertiæ radicalis in phatha mutetur; itemque و & ي ferviles in fine excidant; & in plurali foeminino inferatur, ne tria Nun concurrant.

Adhibetur autem fere solum hæc utraque paragoge, cum futurum rem futuram quodammodo petit; ut sit interrogando, imperando, vel optando: ut هل تَنْصُرُونَ & هل تَنْصُرُونَ an adjuvabis?

& لَا تَنْصُرُونَ : لِيَنْصُرُونَ & لِيَنْصُرُونَ
لا

& كَيْتَ يَنْصُرَنَّ *ne adjuva.* لَا تَنْصُرَنَّ
 & كَيْتَ يَنْصُرَنَّ *utinam adjuvet,* &c. Et cum
 præcedit juramentum: ut وَاللَّهِ يَنْصُرَنَّ *per*
Deum, juvabit.

De imperativo.

IMPERATIVUS formatur præposito Elif unio-
 nis cum kesra: ut اِعْلَمْ *scito,* اِضْرِبْ *verbera.* ni-
 si penultimæ vocalis, quæ talis semper est qualis in
 futuro, sit damma: tunc enim & Elif damma ha-
 bet, ut اُنْصُرْ *juva.* Prima radice giezma possi-
 det; ut & ultima, quamdiu augmenti vocalem nul-
 lam recipit. Exciditque interdum 1 imperativum
 post و & ف. Formationi autem Generum & Nu-
 merorum hic inserviunt literæ يُونَا, ut in Fu-
 turo; cujus Nun paragogicum hic locum quoque
 habet: sic,

Pluralis.

Dualis.

Singularis.

اَنْصُرْنَا		اَنْصُرَانِ		اَنْصُرْ
	& fine tesdid.			
اَنْصُرُونَ			اَنْصُرُ	اَنْصُرْ

Secundam autem personam tantum agnoscit Im-
 perativus: reliquæ per futurum giezmatum expri-
 mun-

muntur, præfixo ل cum kesra: ut لَبَّنَصْرٌ *adjuvet*, لِنَنْصُرْ *adjuvemus*; quod & secunda interdum contingit, ut لَتَنْصُرْ *adjuva*. Sed excidit kesra ل و ل, cum præfigitur و vel ف; ut فَلْيَنْصُرْ & وَلْيَنْصُرْ *adjuvet*: quin & tum ل etiam interdum omittitur, sed influit tamen.

Prohibitiones quoque per futurum, præposita giezmente particula لا *ne* concipi, jam supra dictum est.

De Participio.

HUJUS prima radicalis habet fatha, in quo elif quiescit; secunda kesra; ultima damma nunna-tum, ut in Nominibus, quorum more etiam fœmininum & numeros format.

De Infinitivo.

VERBORUM transitivorum infinitivus regularis est نَصْرًا, ut ضَرَبَ ضَرْبًا *verberando verberavit*: فَهَمًا فَهَمٌ *intelligendo intellexit*. Intransitivorum autem, si media radicalis in Præterito habet fatha, نَصُورًا; ut قَعَدَ قُعُودًا *sedit*: si damma, نَصُورَةً; ut سَهَلَ سَهْلًا *facilis fuit*: vel نَصَارَةً,

نَصْرًا, ut جَزَلٌ جَزَالَةٌ abundavit; si kesra,
نَصْرًا; ut فَرِحَ فَرِحًا gavifus est. Sed innumera
excipiuntur, quæ aliter Infinitivum formant: ad-
duntque Grammatici hisce quinque formis alias 28;
ut 33 sint in universum: nempe,

Proprie tot sunt
Infinitivorum Species
quod est forma unius
Bkantiyon. Sch. Sen
1 voc. كَلَامَةٌ

1	نَصْرًا	9	نَصْرًا	17	نَصْرِي	25	نَصِيرًا
2	نَصْرًا	10	نَصْرَةً	18	نَصْرِي	26	نَصِيرًا
3	نَصْرًا	11	نَصْرَةً	19	نَصْرِي	27	نَصِيرَةً
4	نَصْرًا	12	نَصْرَةً	20	نَصْرَانًا	28	نَصِيرًا
5	نَصْرًا	13	نَصْرَةً	21	نَصْرَانًا	29	نَصِيرَةً
6	نَصْرًا	14	نَصْرًا	22	نَصْرَانًا	30	نَصِيرًا
7	نَصْرًا	15	نَصْرًا	23	نَصْرَانًا	31	نَصِيرَةً
8	نَصْرًا	16	نَصْرًا	24	نَصْرًا	32	نَصِيرًا
						33	نَصِيرَةً

Paradigma Passivi.

PARTICIPIIUM.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
نُصِرُوا نُصِرْنَ	نُصِرَا نُصِرْتَا	نُصِرَ نُصِرَتْ 3
نُصِرْتُمْ نُصِرْتُنَّ	نُصِرْتُمَا	نُصِرْتِ نُصِرْتِي 2
نُصِرْنَا		نُصِرْتُ 1

FUTURUM.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
Fœm. Com. Masc. يَنْصُرُونَ يَنْصُرُنَّ	Fœm. Com. Masc. يَنْصُرَانِ يَنْصُرَانِ	Fœm. Com. Masc. يَنْصُرُ يَنْصُرُ 3
يَنْصُرُونَ يَنْصُرُنَّ	يَنْصُرَانِ	يَنْصُرُ يَنْصُرِينَ 2
يَنْصُرْنَا		يَنْصُرُ 1

PARTICIPIIUM.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
Fœm. Masc. مَنْصُورُونَ مَنْصُورَاتُ	Fœm. Masc. مَنْصُورَانِ مَنْصُورَاتَانِ	Fœm. Masc. مَنْصُورٌ مَنْصُورَةٌ 5

Præteritum & Futurum vocalibus tantum ab acti-
vis differunt: habetque præteriti prima perpetuo
damma, & secunda kesre. Futuri **اَتَبِي** similiter
damma, & secunda radicis fatha. In reliquis cum
Activo conveniunt. Participium initio assumit **م**
cum fatha, & **و** quiescens post damma ante ul-
timam.

Sunt & participia quædam formæ **نَصَبٌ** &
نَصْوٌ: quæ nunc activa sunt; nunc passiva.

Imperativus hic nullus est; sed pro eo venit Futu-
rum cum **ل** imperativo giezante: ut **لَتَنْصُرْ**
adjuvetur, **لَتَنْصُرْ** *adjuvare*, **لَتَنْصُرْ**
adjuvemur.

CAPUT TERTIUM.

De quadriliteris & Conjugationibus de- rivativis primæ classis.

QUADRILITERA, & verba derivativa primæ
classis eodem fere modo flectuntur: & in
eo solum a præcedenti differunt, quod,

I. Penultima radicalis in Activi præterito perpe-
tuo fatha, in Futuro vero kesra habet: **اَتَبِي** au-
tem non minus in Activo quam in Passivo damma
afficiuntur: ut **كَسَرَ: يَدُخْرِجُ** *volvitur* **دُخْرِجُ**

elis cum vocali sua redit, ut **أَنْصِرْ** ubi non est putandum formare Imperativum, & unionis esse.

6. **فَاعِلٌ** mutat **ا** in **و** in Præterito passivo: ut **نُوصِرَ** pro **نَاصِرَ**; juxta secundum Canonem generalem.

Quæ omnia initialibus Paradigmatis vocibus breviter hoc modo visum est proponere.

A C T I V U M.

<i>Infinit.</i>	<i>Part.</i>	<i>Imp.</i>	<i>Fut.</i>	<i>Præt.</i>
فَعْلًا	مُفَعِّلٌ	فَعِّلْ	يُفَعِّلُ	فَعَّلَ
فَعْلًا	مُفَعِّلٌ	فَعِّلْ	يُفَعِّلُ	فَعَّلَ
فَاعِلَةٌ	مُفَاعِلٌ	فَاعِلْ	يُفَاعِلُ	فَاعَّلَ
أَفْعَالًا	مُفَاعِلٌ	أَفْعِلْ	يُفَاعِلُ	أَفْعَلَّ

P A S S I V U M.

<i>Part.</i>	<i>Fut.</i>	<i>Præt.</i>
مُفَعِّلٌ	يُفَعِّلُ	فُعِّلَ
مُفَعِّلٌ	يُفَعِّلُ	فُعِّلَ
مُفَاعِلٌ	يُفَاعِلُ	فُوعِلَ
مُفَعِّلٌ	يُفَعِّلُ	أُفْعِلَ

CAPUT QUARTUM.

De reliquis derivativis.

In reliquis Conjugationibus derivativis Activi præteriti, penultima semper quoque fatha habet.

Futurum autem fit a Præterito, præfixis أَتَمَّنْ cum fatha; elif initiali, si quod fit, cadente, secundum regulam Abjectionis: & fatha ultimo in regulare damma mutato; penultimo autem in kesra, præterquam in تَعَلَّ & تَفَاعَلْ, quæ id retinent: ut استَعْمَلَ & يَجْتَمِعُ, congregatus est, اجتمع

usurpavit, كَسَرَ & يَسْتَقْبِلُ, fractus fuit,

يَتَبَاعَدُ & يَتَبَاعَدُ recessit, يَحْتَكِرُ. Ac formæ istæ duræ a ت inchoatæ id compendii causa interdum abjiciunt, cum أَتَمَّنْ præfigitur: ut

تَبَاعَدُ pro تَبَاعَدُ, تَحْتَكِرُ pro تَحْتَكِرُ

quæ ne arbitraris esse futura a تَعَلَّ

& فَاعَلْ, facile impediunt vocales; nam eorum

futura activa, sunt يَفْعَلُ & يَفْعَلُ; passiva,

يُفَعَّلُ & يُفَعَّلُ.

Imperativus fit sicut in quadriliteris; ut **يُنْكَسِرْ** *frangetur*, **تُكْسِرْ** *frangitor*: 1 abjecto, si quod est, redeunte, sed cum kesra; ut **يُسْتَعْمِلْ** *usurpabit*, **يُسْتَعْمِلْ** *usurpa*.

Participium assumit ° cum damma, & penultimam vocalem kesra perpetuo habet: ut **مُسْتَعْمِلٌ** *usurpans*, **مُتَبَاعِدٌ** *recedens*.

Infinitivus autem cujusque conjugationis mox patebit.

Passivum nona & undecima non agnoscunt: reliquæ formant præteritum ab Activo, primis duabus vocalibus in damma mutatis, & penultima in kesra, ut **تُفَعِّلُ** a **تَفَعَّلَ**: & futurum quoque a futuro activo, fatha literarum **أَتَبِّنُ** in damma, & kesra penultimo in fatha converfo; ut **يُسْتَفَعِّلُ** *يُسْتَفَعِّلُ*. Participium autem a futuro fit, ° pro **أَتَبِّنُ** posito: ut **مُسْتَفَعِّلٌ**. Itaque hujusmodi est Paradigma:

ACTI.

A C T I V U M.

<i>Infin.</i>	<i>Part.</i>	<i>Imp.</i>	<i>Fut.</i>	<i>Præt.</i>
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبْ	يُكْتَبُ	كُتِبَ

8 *venit fere ex Hithpah. Ich.
Clav. Dial. p. 100.*

P A S S I V U M.

<i>Part.</i>	<i>Fut.</i>	<i>Præt.</i>
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبَ
كُتِبَ	يُكْتَبُ	كُتِبَ

K أَنْعَلُ 7

<i>Part.</i>	<i>Fut.</i>	<i>Præt.</i>	
مُنْفَعِلٌ	يُنْفَعِلُ	أُنْفَعِلُ	7
مُفْتَعِلٌ	يُفْتَعِلُ	أُفْتَعِلُ	8
مُسْتَفْعِلٌ	يُسْتَفْعِلُ	أُسْتَفْعِلُ	10
مُفَعِّوَعِلٌ	يُفَعِّوَعِلُ	أُفَعِّوَعِلُ	12
مُفَعِّوَلٌ	يُفَعِّوَلُ	أُفَعِّوَلُ	13

Et sic quoque quadrilitera.

A C T I V U M.

<i>Infin.</i>	<i>Part.</i>	<i>Imp.</i>	<i>Fut.</i>	<i>Præt.</i>
تَفْعَلًا	تَتَفْعَلُ	تَفْعَلِي	يَتَفْعَلُ	تَفْعَلُ
إِفْعَلَالًا	يُفْعَلِلُ	إِفْعَلِلِي	يُفْعَلِلُ	إِفْعَلِلُ
إِفْعَلَالًا	يُفْعَلِلُ	إِفْعَلِلِي	يُفْعَلِلُ	إِفْعَلِلُ

P A S S I V U M.

تُفْعَلُ	يُتَفْعَلُ	تُفْعَلُ
أُفْعَلِلُ	يُفْعَلِلُ	أُفْعَلِلُ
أُفْعَلِلُ	يُفْعَلِلُ	أُفْعَلِلُ

CAPUT QUINTUM.

De verbo Surdo, seu geminante secundam radicalem.

HACTENUS de verbo perfecto: Imperfectum est triplex: Surdum: Hamzatum, & Quiescens.

Surdum est quod ultimam radicalem penultimæ similem habet, quarum prior posteriori vocalem habenti per tesdid inferitur, propria vocali vel abjecta, si præcedens vocalem habeat, ut *مَدَّ* pro *مَدَدَّ* extendit, *مَدَّ* pro *مَدَّ* extensus est; vel in præcedentem rejecta, si ea giezma habeat, ut *يَمَدُّ* pro *يَمَدُّ* extendet, *يَمَدُّ* pro *يَمَدُّ* extendetur. Dixi posteriori vocalem habenti: nam cum ea giezma habet nequit fieri contractio, ut *مَدَدْتَّ* extendisti. Itaque hujusmodi est ejus conjugatio.

PRÆTERITUM.

Pluralis.

Dualis.

Singularis.

مَدَدُوا	مَدَا مَدَّتَا	مَدَّ مَدَّتْ
مَدَدْتُمْ	مَدَدْتُمَا	مَدَدْتْ مَدَدَّتْ
مَدَدْنَا		مَدَدْتُ

FUTURUM.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
يَمْدُونُ يَمْدُونَ	يَمْدَانِ تَمْدَانِ	يَمْدٌ تَمْدٌ
تَمْدُونَ تَمْدُونَ	تَمْدَانِ تَمْدَانِ	تَمْدٌ تَمْدَيْنِ
تَمْدُونَ تَمْدُونَ	تَمْدَانِ تَمْدَانِ	تَمْدٌ تَمْدٌ

IMPERATIVUS.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
أَمْدُوا أَمْدُوا	أَمْدَا أَمْدَا	أَمْدُ أَمْدِي

PARTICIPIUM.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
مَادُونَ مَادَاتٌ	مَادَانِ مَادَتَانِ	مَادٌ مَادَةٌ

INFINITIVUS.

مَدًّا

De Præterito.

SIMILIS ratio est eorum, quorum media radicalis habet damma vel kesra, ut *مَسَّ* tetigit pro *مَسَسَ*, *مَسَسْتَ* tetigisti, &c.

De Futuro.

SIC cum penultima radicalis habet fatha vel kesra, ut **يَعَضُّ** *mordebit*, pro **يَعَضُّضٌ** & **يَغْرِسُ** *fugiet* pro **يَغْرِسُ**. Si particula giezmans seu apocopen inducens præponitur, ultimaque radicis giezma recipit, omnia regularia sunt: ut **كَمْ يَمُدُّ** *non extendit*, **كَمْ يَعْضُّضٌ** *non momordit*, **كَمْ يَغْرِسُ** *non fugit*: vel, ut contractio fieri possit, loco giezmae inducitur fatha vel kesra, ut **كَمْ يَعْضُّ**, **كَمْ يَغْرِسُ**, **كَمْ يَمُدُّ** vel **كَمْ يَعْضُّ** &c. Interdum etiam manet damma, cum penultima radicalis damma quoque habet: ut **كَمْ يَمُدُّ**.

De Imperativo.

IMPERATIVUS ut vides, regulariter flectitur, sed & (excepto plur. foem.) non raro contractionem patitur, hoc modo:

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
مُدُّوا أَمُدُّوْا	مُدُّا	مُدِّ مَدِّ

Ubi imperativum omittitur secundum regulam; Elif imperativum non præfigitur literæ vocalem habenti. In singul. Masc. tertia, quo tesdid recipere possit, accipit fatha, ut مُدِّ، vel kesra; ut مُدِّ extende.

De Participio & Infinitivo.

PARTICIPIUM & Infinitivus perpetuo contrahuntur, eo modo, quo in paradigmate.

Similis est ratio Passivi, ut

P R Æ T E R I T U M.

Dualis.

Singularis.

	مُدَّتَا	مُدَّتَا	مُدَّتْ	مُدَّتْ
&c.	مُدَّتَا	مُدَّتَا	مُدَّتْ	مُدَّتْ
			مُدَّتْ	مُدَّتْ

F U T U R U M.

Dualis.

Singularis.

	يُمُدَّتَانِ	يُمُدَّتَانِ	يُمُدَّتْ	يُمُدَّتْ
&c.	يُمُدَّتَانِ	يُمُدَّتَانِ	يُمُدَّتْ	يُمُدَّتْ
			يُمُدَّتْ	يُمُدَّتْ

PAR-

PARTICIPIIUM.

Dualis.

Singularis

&c. | مَمْدُونٌ | مَمْدُونَةٌ | مَمْدُونَانِ | مَمْدُونَتَانِ

مَمْدُونٌ est pro مَمْدُونٌ : abjiciturque kesra, quia li-
tera præcedens habet vocalem. مَمْدُونٌ autem pro
مَمْدُونٌ retrocedente fatha, quia præcedit giezma.
Participium regulare est, ob u illud quiescens in-
fertum.

Derivatarum Conjugationum eadem est ratio: ut

ACTIVUM.

Præteritum.

Futurum.

مَمْدُونٌ	} pro	مَمْدُونٌ	يَمْدُونُ	} pro	يَمْدُونُ
مَمْدُونٌ		مَمْدُونٌ	يَمْدُونُ		يَمْدُونُ
مَمْدُونٌ		مَمْدُونٌ	يَمْدُونُ		يَمْدُونُ

& sic cætera, exceptis iis quæ tesdid habent: eæ
enim perfecte flectuntur; (quia unum tesdid duas
compenfare literas nequit, aut una litera duo fu-
stinere tesdid:) ut

مَمْدُونٌ

	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ
&c.	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ
	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ	تَمَدَدَتْ

O B S E R V A T I O I.

Observandum autem est verba perfecta trilitera nonæ & undecimæ Conjugationis, & quadrilitera quartæ, id est, quæ ultimam radicis afficiunt tessedid, eandem hanc rationem sequi: dicitur enim

*In Præterito.**In Futuro.*

إِضْفَرَّ	} pro {	إِضْفَرَّ	يُضْفَرُّ	} pro {	يُضْفَرُّ
إِضْفَارٌ		إِضْفَارٌ	يُضْفَارُ		يُضْفَارُ
إِقْمَطَرٌ		إِقْمَطَرٌ	يُقْمَطَرُ		يُقْمَطَرُ

unde cum secunda geminatorum requirit giezma, separatim utraque scribitur, ut إِضْفَرَّتْ إِضْفَرَّتْ, إِضْفَارٌ إِضْفَارٌ, إِقْمَطَرَتْ إِقْمَطَرَتْ: & sic in Futuro giezmato, & Imperativo: ubi tamen & contractio adhiberi potest fatata vel kesrata vocali ultima, quemadmodum in Surdis, hoc modo.

Futurum giezmatum.

I M P E R A T I V U S.

Ubi vides, in nona & undecima penultimam Futuri kesra quoque habere; etsi id in contractione excidit, quia litera antecedens vocalem possidet.

O B S E R V A T I O II.

VERBA terminata literis و & ت hic quoque, ut apud Hebræos, illas, cum giezma habent ante و vel ت servile, sequenti inferunt, secundum Canonem de secunda syllabæ mixtæ litera, ut تَرِيْنَا

ornavimus pro **وَرَيَّنَا**, *tacuiſti* pro **سَكَّتَ**. Sed non videntur propterea imperfectis annumeranda eſſe: ſicut nec quæ a **و** vel **ت** inchoantur, quod **و** & **ت** characteriſticae conjugationum in iis deliteſcant; ut **إِنْتَبَ** *perſoſſus eſt*, pro **إِنْتَبَ**; **إِنْتَجَرَ** *negotiatuſ eſt*, pro **إِنْتَجَرَ**. Vide Caput primum huius libri.

C A P U T S E X T U M.

De verbo Hamzato.

VERBUM Hamzatum eſt cujuſ radicalium aliqua eſt Hamza, ſeu Elif mobile: ut **أَنَسَ** *maluit*, **سَأَلَ** *interrogavit*, **هَنَأَ** *concoxit*: flectiturque eodem modo quo verbum perfectum, obſervatis ſolum Canonibus de Elif.

Itaque huiusmodi eſt flexio Hamzati Phe ſive prima radicali.

A C T I V U M.

Præt. **أَنَسَ**, regulariter. Fut. **يَأْنَسُ**, regulariter.

Imp.

Imp. **إِئْتِرْ** pro **اِئْتِرْ**, juxta Can. 2. generalem.

Part. **أَتِرْ** pro **اَأْتِرْ**, juxta Can. 5. Elif.

Inf. **أَتِرَا**, regulariter.

Cnm ^l imperativum damma habet, mutatur hamza in و, juxta Can. secund. generalem: ut **أَوْمِلْ** pro **اَأْمِلْ**: fed **أَخَذْ** *accepit*, **أَكَلَ** *comedit*,

أَمَرَ *præcepit*, abjiciunt hamza cum ^l imperativo

habentque **خُذْ** *accipe*, **كُلْ** *ede*, **جِئْ** *ju-*

be: reperias tamen etiam, quanquam rarissime,

أَوْكُلْ, ac **أَوْمِرْ**, & ab hoc, cum و copulativo **وَأْمِرْ**, sic **فَأْمِرْ**; excidente ^l imperativo & redeunte radicali.

Das, a, g, l, sit littera debilis, eque debeat in imper. habere gjerma, nulli ka beat filen, q le sustantat, ideog abforbeat. vid. p. lhr. ad lant. arab. 6. in voce قن.

P A S S I V U M.

Præt. **أَتِرْ**, regulariter.

Fut. **يُتَرُّ** pro **يَأْتِرُ**, juxta Can. sec. de ^l quiescente.

Part. **مَأْتِرٌ**, regulariter.

Sic in secunda Conjugatione.

يُوَاتِرُ مَوَاتِرُ يُوَاتِرُ مَوَاتِرُ	} pro	يَأْتِرُ مَاأْتِرُ يَأْتِرُ مَاأْتِرُ	} instar	يَنْصِرُ مَنْصِرُ يَنْصِرُ مَنْصِرُ	} juxta Canon. 2. Elif.

يُوَاتِرُ مَوَاتِرُ يُوَاتِرُ مَوَاتِرُ مَوَاتِرَةَ	} pro	يَأْتِرُ مَاأْتِرُ يَأْتِرُ مَاأْتِرُ مَاأْتِرَةَ	} instar	يَنْصِرُ مَنْصِرُ يَنْصِرُ مَنْصِرُ مَنْصِرَةَ	} juxta Canon. 2. Elif.

In tertia & quarta

يَأْتِرُ vel أَتِرُ, pro أَاتِرُ & أَاتِرُ, instar نَاصِرُ & نَاصِرُ, } juxta
 Canon.
 5. Elif.

jux-

يُوْتِرُ مَوْتِرُ يُوْتِرُ مَوْتِرُ أَيُّتِرًا	} pro	يَأْتِرُ مَأْتِرُ يَأْتِرُ مَأْتِرُ أَيُّتِرًا	} instar	يَنْصُرُ مَنْصُرُ يَنْصُرُ مَنْصُرُ أَيُّنَصُرًا	} juxta secun- dum Canon. 2. ge- ner.
--	-------	--	----------	--	--

Ita & in cæteris conjugationibus hamza ob damma, kesra, aut aliud hamza mutatur, aut excidit, secundum Canones memoratos: reliqua omnia perfecta sunt.

Hamzata autem Ain & Lam eandem quoque rationem sequuntur: ut,

سَأَيْلُ سَأَيْلُ	} pro	سَأَيْلُ سَأَيْلُ	} juxta Ca- non. 1. Elif.
هَأَانِي هَأَانِي	} pro	هَأَانِي هَأَانِي	} juxta Ca- non. 3. Elif.

Sed observandum est, hamzata Ain interdum etiam, etfi rarius, conjugari more quiescentium; ita ut hamza vocali sua abjecta, vel ad literam præcedentem giezma habentem rejecta, quiescat: ut

سأل pro يسأل, يسأل pro يسأل, يسأل pro يسأل, يسأل, ubi utrumque elif excidit: radicale quidem, secundum tertium Can. generalem; imperativum vero, secundum Canonem imperii.

CAPUT SEPTIMUM.

De verbo Quiescente Phe و ي.

VERBA quiescentia sunt, quæ radicalem aliquam habent و vel ي; sive prima ea sit, ut وجد invenit, يسر alea lufit; sive secunda, ut قول dixit, سبر ivit; sive ultima, ut رمى jecit, غمز oppugnavit.

Quiescentia Phe, hoc est, quæ primam radicalem و vel ي habent, Similia proprie Arabibus dicuntur. Quiescentia و exiguam habent anomaliam; quæ in eo potissimum consistit, quod و excidit in Futuro activo primæ conjugationis, cum penultima ejus litera habet kesra, (quod hic plerisque etiam illis verbis contingit, quorum secunda radicalis in præterito kesra habet:) ut,

assignavit. <i>assignavit.</i> hereditavit. <i>hereditavit.</i> amavit. <i>amavit.</i>	Fut.	pro	ut	يَضْرِبُ		
					يَعِدُ	يُؤْعِدُ
					يَسْرَتُ	يُؤَسِّرُ
				يُؤْمِنُ		

Quod etiam Imperativo tunc accidit, ut *عِدْ* pro *إِئْعِدْ*; *مِئْف* pro *إِئْمِئْف*; & Infinitivo, cum est formæ *فَعَلَةٌ*; ut *وَعِدَةٌ* pro *مِئْفَةٌ*; *وَمِئْفَةٌ* pro *مِئْفَةٌ*; si vero alius formæ est, regulariter formatur; ut *وَعِدًا*, instar *نَضْرًا*.

Cum autem penultima rad. in Futuro kesra non habet, regulare est; ut *يُؤَجِّهْ* tendit *وَجَّهْ*; *يُؤَجِّلْ* *وَجَّلْ* (quidam tamen tunc euphoniæ causa و in ل mutant, dicuntque *يُؤَجِّلْ*; alii in ي quiescens post kesra, quod ponitur loco fatha literarum *اتـيـنـ*, sic & Imperativus, ut *أُؤَجِّهْ*; at si ل habet kesra, و mutatur in ي, secundum Canon. 2. gen. ut *أُؤَجِّلْ* pro *أُؤَجِّلْ* instar *أُؤَعِّلْ*.

Sed *وَسِعَ* pro *وَسِطًا* subjecit, *وَسِعَ* amplius

fuit,

fuit, وَوَقَعَ *cecidit*, وَوَدَعَ *svit*, وَوَهَبَ *donavit*, & وَوَضَعَ *posuit*; et si forment futurum cum fatha ad penultimam; و tamen, non secus ac si penultima kesra haberet, abjiciunt: quia fatha illud habent pro kesra, ob ultimam vel penultimam gutturalem, diciturque, وَيَطَأُ, وَيَسَعُ, وَيَتَعُ &c. & in Imp. وَطَأَ, وَسَعَ, وَتَعَ, &c.

Sic & sine gutturali وَيَدْرِي *finit*; ab inusitato in Præterito & Participio وَدَرَى.

Quiescentia autem Phé ي, mutant illud in و, cum giezma habet post damma, juxta Canon. 2. generalem: ut وَيَسِرُ *dives fuit*, habet in Futuro وَيُوسِرُ pro وَيَسِرُ, instar وَيُنَصِرُ: & in Participio مُوَسِرٌ pro مُبَسِرٌ, ut مُنْصِرٌ.

In reliquis omnibus utraque perfecta sunt; nisi quod in Conjugatione Octava وَوَأْتَعَلَ, وَوَأْتَعَلُ & وَوَأْتَعَلُ in ت mutant, idque ت characteristico per tertia inferunt; uti dictum est hujus libri Cap. primo, ut

اَتَعَدُّ يَتَعَدُّ مَتَعَدُّ اَتَعَادًا	} pro {	اَوْتَعَدُّ	اِتَّسَّرَ	} pro {	اِيتَسَّرَ
		يَوْتَعَدُّ	يِئْتَسَّرُ		يِئْتَسَّرُ
		مَوْتَعَدُّ	مِئْتَسَّرُ		مِئْتَسَّرُ
		اَوْتَعَادًا	اِئْتَسَّرًا		اِئْتَسَّرًا

Manent tamen interdum, & accommodant fe-
 se vocali præcedenti; cui, si non sunt, fiunt ho-
 mogeneæ, ut

اِئْتَعَدُّ يِئْتَعَدُّ مِئْتَعَدُّ اِئْتَعَادًا	} pro {	اَوْتَعَدُّ	اِئْتَسَّرَ	} pro {	اِئْتَسَّرَ
		يَوْتَعَدُّ	يِئْتَسَّرُ		يِئْتَسَّرُ
		مَوْتَعَدُّ	مِئْتَسَّرُ		مِئْتَسَّرُ
		اَوْتَعَادًا	اِئْتَسَّرًا		اِئْتَسَّرًا

CAPUT OCTAVUM.

De Quiescente Ain.

QUIESCENTIA Ain ab Arabibus vocantur
 Concava; suntque ea quæ habent mediam
 radicalem و vel ي; quæ in literæ prima;
 quarta, septima, octava, & decima Conjugatione
 M aut

aut excidunt, aut vocali sua amissa quiescunt; unde maximam in iis hæc verba habent irregularitatem.

Paradigmata primæ Conjugationis sunt hujusmodi:

Concavum و.

P R Æ T E R I T U M.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>	
قَالُوا قَالُوا	قَالَا قَالَا	قَالَ قَالَتُ	3
قُلْتُمْ قُلْتُمْ	قُلْتُمَا قُلْتُمَا	قُلْتَ قُلْتَ	2
قُلْنَا		قُلْتُ قُلْتُ	1

F U T U R U M.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>	
يَقُولُونَ يَقُولُونَ	يَقُولَانِ يَقُولَانِ	يَقُولُ يَقُولُ	3
تَقُولُونَ تَقُولُونَ	تَقُولَانِ تَقُولَانِ	تَقُولُ تَقُولِينَ	2
نَقُولُ		أَقُولُ	1

I M P E R A T I V U S.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>	
قُولُوا قُولُوا	قُولَا قُولَا	قُلْ قُولِي	

PARTICIPIIUM.

*Pluralis.**Dualis.**Singularis.*

قَائِلُونَ	قَائِلَانِ	قَائِلٌ
قَائِلَاتٌ	قَائِلَتَانِ	قَائِلَةٌ

INFINITIVUS.

قَوْلًا

Concavum ي.

PRÆTERITUM.

*Pluralis.**Dualis.**Singularis.*

Fœm. Com. Masc.	Fœm. Com. Masc.	Fœm. Com. Masc.
سَارُوا سَرَيْنَ	سَارَا سَارَتَا	سَارَتْ سَارَتْ
سَرْتُمْ سَرْتَيْنَ	سَرْتُمَا	سَرْتِ سَرْتِ
سَرْنَا		سَرْتِ

FUTURUM.

*Pluralis.**Dualis.**Singularis.*

Fœm. Com. Masc.	Fœm. Com. Masc.	Fœm. Com. Masc.
يَسْبِرُونَ يَسْبِرِينَ	يَسْبِرَانِ يَسْبِرَانِ	يَسْبِرُ يَسْبِرُ
يَسْبِرُونَ يَسْبِرِينَ	يَسْبِرَانِ	يَسْبِرُ يَسْبِرِينَ
يَسْبِرُ		يَسْبِرُ

M 2

IM-

IMPERATIVUS.

Pluralis.		Dualis.	Singularis.
Fœm.	Masc.	Com.	Fœm. Masc.
سَيِّرُوا	سَيِّرُونَ	سَيِّرَا	سَيِّرْ سَيِّرِي

PARTICIPIIUM.

سَائِرُونَ	سَائِرُونَ	سَائِرَانِ	سَائِرَةٌ
------------	------------	------------	-----------

INFINITIVUS.

سَيِّرْ

De Præterito.

In tertiis personis (excepta plurali fœm.) و & ي vocali sua abjecta mutantur in 1 quiescens post fatha primæ radicalis, ut sint pro

قَوْلُوا	قَوْلُوا	قَوْلَا	قَوْلَتْ
سَيَّرُوا	سَيَّرُوا	سَيَّرَا	سَيَّرَتْ

& sic quoque cum media habet kesra vel damma; ut خَافٌ *timuit* pro خَوْفٍ, طَالٌ *longus fuit*, pro طَوَّلٍ, هَبَبٌ *pavuit* pro هَبَبٍ.

In reliquis ipsæ excidentēs (juxta Canonem tertium general.) vocalem suam ad litteram præcedentem, cujus vocalis perit, rejiciunt, immutatam quidem si est kesra vel damma, ut

&c. خَفَّتْ خَفَّتْ خَفَّتْ	} pro {	خَوْفَتْ خَوْفَتْ خَوْفَتْ
&c. طَلَّتْ طَلَّتْ طَلَّتْ		طَوَّلَتْ طَوَّلَتْ طَوَّلَتْ
&c. هَبَّتْ هَبَّتْ هَبَّتْ		هَبَّبَتْ هَبَّبَتْ هَبَّبَتْ

at mutatam, si est fatha; in damma quidem cum quiescens est و, ut

&c. قَلَّتْ قَلَّتْ قَلَّتْ	} pro {	قَوَّلَتْ قَوَّلَتْ قَوَّلَتْ

in kesra vero cum est ي, ut

&c. سَبَّتْ سَبَّتْ سَبَّتْ	} pro {	سَبَّرَتْ سَبَّرَتْ سَبَّرَتْ

Itaque prima radicalis concavorum ي in istis personis kesra perpetuo habet: nam formam فَعَلَ inveniri in iis non puto: at in concavis و, damma, a formis فَعَلَ & فَعَّلَ; vel kesra a فَعَّلَ.

De Futuro.

PENULTIMA radice si in Præterito fatha habet,

bet, id hic quiescentia و in damma, quiescentia
 ي in kesra mutant, ut يَسِيرٌ, يَقُولُ; si kes-
 ra, in fatha, ut يَهَابٌ, يَخَافُ; si damma,
 id regulariter manet, ut يَطْوُلُ. Rejicitur autem
 ea vocalis ad primam radicalem, ut secunda in
 ea quiescat: quod fit absque ulla mutatione, si fit
 damma vel kesra; at conversione quiescentis in
 ١, si fatha: ut in exemplis allatis; ponuntur enim
 pro يَهَابٌ, يَخَافُ, يَسِيرٌ, يَقُولُ, &
 يَطْوُلُ. At in plurali fœm. ob giezma literæ fe-
 quentis (juxta Can. 3. general.) quiescens exci-
 dit, diciturque يَخْفَنَ, يَسِرْنَ, يَقْلَنَ, pro
 يَخَافُونَ, يَسِيرُونَ, يَقُولُونَ. quod & ea-
 dem de causa in Apocope iis personis accidit,
 quarum tertia radicalis giezma recipit: ut

يَقْلُ	تَقْلُ	أَقْلُ	نَقْلُ	}
يَسِرُ	تَسِرُ	أَسِرُ	نَسِرُ	
يَخْفُ	تَخْفُ	أَخْفُ	نَخْفُ	

De Imperativo.

ELIF hic non præfigitur ob Canonem imperii:
 accipit enim prima vocalem secundæ, quæ quiescit

expressa; præterquam in Singulâ Masculinâ & Plurali Fœm. ubi excidit ob giezma tertiæ radicalis. Unde in Singul. Mascul. cum و Paragogico, quod tertiæ dat fatha, redit: ut قَوْلٌ dic, سَبْرٌ vade, خَافٌ time.

De Participio.

Hic secunda ob Elif quiescens, quod primæ postponitur, cogitur ad motum (duæ enim quiescentes concurrere nequeunt) a quo abhorrens in locum suum substituit hamza seu Elif mobile; quod secundum Canonem primum Elif in ء mutatur: itaque قَائِلٌ est pro قَائِلٌ , & hoc pro قَائِلٌ ; سَائِرٌ pro سَائِرٌ , & hoc pro سَائِرٌ .

De infinitivo.

Infinitivus regularis est.

Passivum Concavi و.

P R Æ T E R I T U M.

Pluralis.

Dualis.

Singularis.

قِيلُوا قِيلُوا	قِيلَا قِيلَا	قِيلَ قِيلَ
$\text{قِيلْتُمْ قِيلْتُمْ}$	$\text{قِيلْتُمَا قِيلْتُمَا}$	قِيلْتَ قِيلْتَ
قِيلْنَا		قِيلْتُ

FUTURUM.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
يُقَالُونَ يُقَالُونَ	يُقَالَانِ تَقَالَانِ	يُقَالُ تَقَالُ
تُقَالُونَ تُقَالُونَ	تُقَالَانِ نُبُقَالَانِ	تُقَالُ نُبُقَالُ
نُبُقَالُونَ		أُقَالُ

PARTICIPIIUM.

مُقُولُونَ مُقُولُونَ	مُقُولَانِ مَقُولَتَانِ	مُقُولٌ مَقُولَةٌ
-----------------------	-------------------------	-------------------

Passivum Concavi ي.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
سِبْرُوا سِبْرُونَ	سِبْرَانِ سِبْرَتَانِ	سِبْرٌ سِبْرَةٌ
سِبْرْتُمْ سِبْرْتُمْ	سِبْرْتَانِ سِبْرَتَانِ	سِبْرْتٌ سِبْرَتٌ
سِبْرْنَا		سِبْرْتٌ

FUTURUM.

<i>Pluralis.</i>	<i>Dualis.</i>	<i>Singularis.</i>
يُسَارُونَ يُسَارُونَ	يُسَارَانِ يُسَارَانِ	يُسَارُ يُسَارُ
تُسَارُونَ تُسَارُونَ	تُسَارَانِ تُسَارَانِ	تُسَارُ تُسَارِيْنَ
نُسَارُونَ		أُسَارُ